

DE WERELD VAN K3

EEN STUDIE NAAR DE EDUCATIEVE ROL VAN K3-LIEDJES AAN
DE HAND VAN EEN THEMATISCHE ANALYSE VAN DE TEKSTEN
EN EEN KWALITATIEVE BEVRAGING VAN STAKEHOLDERS

Marjolein Van Den Noortgate

Studentennummer: 01402028

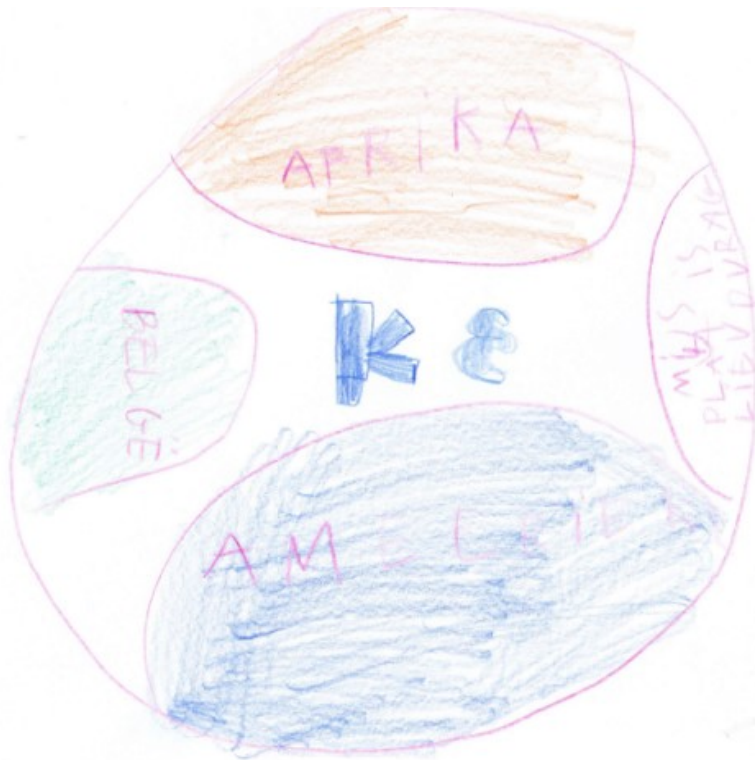
Promotor: Prof. dr. Kris Rutten

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de Pedagogische wetenschappen:
afstudeerrichting Pedagogiek en Onderwijskunde

Academiejaar: 2017 – 2018

*Doe je mee? 'k Heb een droom. Ik geloof erin.
Doe je mee? 'k Heb een droom die vast uitkomt
als jij met me zingt. Kijk, het begint...*

(Iedereen K3, 2016)

Voorwoord

Het enorme bereik van K3 en hun maatschappelijk relevante liedjesteksten is een thema dat me al langer boeit. Vlaamse en Nederlandse kinderen krijgen K3-boodschappen mee tijdens het luisteren naar de liedjes en toch is de rol van deze teksten in educatie nooit eerder als wetenschappelijk onderzoeksobject bekeken. Waarover zingen zij? Wat willen zij veranderen in de wereld? Welke betekenis geven kinderen hieraan? Het zijn vragen die ik me stelde sinds het hernieuwde succes van de nieuwste bezetting van de groep. Ik heb het geluk gehad deze interesse om te zetten in het onderwerp van mijn masterproef, als kers op de taart van mijn opleiding Pedagogiek en Onderwijskunde. Gedurende de periode waarin ik aan deze masterproef schreef verloor ik geen enkele keer mijn enthousiasme voor het onderwerp. Ik ben bijzonder trots op het resultaat en hoop dat mijn masterproef een startpunt mag vormen voor verder onderzoek.

Bij deze wil ik graag iedereen bedanken die er mee voor zorgde dat deze masterproef mogelijk werd. Eerst en vooral dank ik prof. dr. Kris Rutten, mijn promotor, die mijn idee als eerste hoorde en er meteen enthousiast over was. Dankzij zijn begeleiding en feedback kon ik tot een resultaat komen waar ik trots op ben. Ook wil ik prof. dr. Johan Braeckman en prof. dr. Bruno Vanobbergen bedanken voor hun interesse en advies. Uiteraard ben ik ook Alain Vande Putte, Hanne Verbruggen, Marthe De Pilleceyn en Klaasje Meijer zeer dankbaar voor hun onmiddellijke enthousiasme en interesse in mijn onderzoek en hun boeiende bijdrage. Daarnaast bedank ik Stefan Staes, Anja Van Mensel, Kirsten De Keyser, Ann Janssens en iedereen bij Studio 100 die mijn onderzoek mogelijk maakte. Verder bedank ik graag directeur Nadine Grielen, de leerkrachten, ouders en leerlingen van De Klapproos-school in Pulderbos voor hun medewerking. Ten slotte bedank ik mijn ouders en vriend voor hun steun.

Marjolein Van Den Noortgate
Mei 2018

Abstract

Veel culturele studies beschouwen populaire cultuurproducten en -ruimten als 'publieke pedagogie'. Het gaat om representaties in cultuur en media waarmee kinderen zich kunnen identificeren, die hun identiteit mee vorm geven en zo invloed hebben op individueel gedrag en publieke houdingen. Populaire cultuur vormt zo een bron voor de non-formele educatie van kinderen. Een bekend voorbeeld van een populaire cultuurproducent voor kinderen is Studio 100, die met de popgroep K3 al sinds de eeuwwisseling generaties Vlaamse en Nederlandse kinderen bereikt met hun nummers. Toch werd tot op heden weinig aandacht geschonken aan de betekenis van de teksten en de interpretatie hiervan door kinderen. In deze masterproef wordt daarom de rol van K3-liedjes in de non-formele educatie van kinderen onderzocht in een exploratieve studie aan de hand van kwalitatieve methoden, namelijk een thematische analyse van de teksten en een bevraging van zender en ontvanger. Uit de thematische analyse van de liedjes kwam naar voren dat deze een breed gamma aan thema's beslaan, zoals liefde, feest en samenhang, maar dat alles verbonden wordt door het overstijgen van verschillen om vrolijk en liefdevol samen te leven. Uit de interviews met de tekstschrijver en zangeressen van K3 blijkt dat zij zich erg bewust zijn van hun enorme bereik bij kinderen en de verantwoordelijkheden die dit met zich meebrengt. Om deze reden probeert men zo veel mogelijk waardevolle en leerzame boodschappen in de liedjes te verwerken. Uit de focusgroep met kinderen uit het 1^e, 2^e en 3^e leerjaar blijkt dat hun interpretatie van deze boodschappen erg persoonlijk is en verder gaat dan alleen de oppervlakkige, eerder visuele representaties. Voor een verder begrip van het perspectief van kinderen wordt verder onderzoek aanbevolen.

Kernwoorden: K3, liedjesteksten, popmuziek, non-formele educatie, populaire cultuur, thematische analyse, culturele studies, publieke pedagogie

INHOUD

Inleiding	7
Theoretisch kader.....	8
1 Non-formele educatie van kinderen.....	8
1.1 Formele en non-formele educatie.....	8
1.2 Kenmerken en functies van non-formele educatie.....	9
2 Populaire cultuur als bron voor leren.....	10
2.1 Concepten binnen cultuur en educatie	10
2.2 Populaire cultuur en media	11
2.2.1 Populaire cultuur als massaconsumptiecultuur	11
2.2.2 Populaire cultuur als interactie	11
3 Educatie in sprookjes en Disneyfilms	13
3.1 De sociale functie van Sprookjes	13
3.2 Disney als onderwijsmachine	13
4 K3	15
4.1 De successtrategie van K3	15
4.2 Situering in popmuziek.....	16
4.2.1 Popmuziek voor kinderen	16
4.2.2 Invloed van muziek.....	17
Probleemstelling.....	18
Methoden.....	19
1 Thematische analyse	19
2 Interviews	20
3 Focusgroep	20
Resultaten	21
1 Thematische analyse van liedjesteksten	21
2 Interviews met schrijver en zangeressen	31
3 Focusgroep met kinderen.....	38
Discussie	43
Bibliografie	50
Bijlagen	55

INLEIDING

Wat als kinderen niet alleen leren op school of van hun ouders, maar ook uit liedjesteksten?

Naast muzikale gevoeligheid bieden liedjes immers ook vaak een inhoudelijke dimensie waar de luisteraar iets uit kan opsteken. Veel muzikartiesten verwerken educatieve boodschappen in hun nummers, zoals *Earth Song* van Michael Jackson over de lichtzinnigheid waarmee we omgaan met de natuur of *Imagine* van John Lennon over samenhang en gelijkheid. Cultuurstudies tonen aan dat populaire cultuurproducties, waaronder muziek, kinderen aanzetten om een bepaald wereldbeeld, en dus ook de daaraan gekoppelde waarden en idealen, aan te nemen (Wright & Sandlin, 2009).

Studio 100 is zo'n producent. Hun meest succesvolle concept, de popgroep K3, bereikt al sinds de eeuwwisseling generaties Vlaamse en Nederlandse kinderen met hun nummers, shows en merchandising. Toen K3 in 1999 meedeed aan de preselecties van *Eurosong* strandde men op de vijfde plaats, maar het nummer *Heyah Mama* werd onverwacht goed onthaald door kinderen (Brillouet, 2016). Sindsdien kende de groep drie bezettingen, elk gekenmerkt door hun eigen successen. In de media verschijnen zowel positieve als negatieve berichten over de waarde van de popgroep. Journalist Filip Huysegems uitte in *de Standaard* zijn bewondering voor K3-muziek. De melodieën noemt hij aanstekelijk en van volgehouden hoog niveau en de teksten over vrede en verdraagzaamheid kunnen hem charmeren (Huysegems, 2016). Auteur Gaea Schoeters en componist Annelies Van Parys schreven in dezelfde krant net het tegenovergestelde: de muziek van het trio domineert de markt, waardoor kinderen niets anders meer willen en er geen ruimte is voor kinderlijke creativiteit (Schoeters & Van Parys, 2016). K3 kwam ook onder vuur te liggen na kritiek door de *Alliantie Stop Kindermarketing Ongezonde Voeding* dat K3 te veel ongezonde snacks zou promoten (De Standaard, 2016). Het album *Ushuaïa* kreeg dan weer felle kritiek toen de sterk bewerkte foto voor de cover openbaar werd (Ruysbergh & Le Bacq, 2016). En het nummer *Prinsesje en Superman* kreeg enorm veel media-aandacht omdat K3 hierin voor het eerst letterlijk over homoseksualiteit en genderrollen zong. Niet alle ouders zijn even opgezet met dit thema op een K3-CD, maar holebivereniging *Çavaria* is tevreden dat K3 stereotypen doorbreekt waarmee holebi's te maken krijgen (De Standaard, 2016). Ook holebizender OUTtv prees K3 hiervoor door hen de OUTtv-award 2017 te schenken voor meest LHBT-vriendelijk mediapersoon (OUTtv, 2017). Al deze reacties op het doen en laten van K3 bevestigen hun voorbeeldrol voor kinderen.

Het is belangrijk dat zowel consumenten als producenten zich bewust zijn van deze pedagogische en politieke functies van mediarepresentaties (Giroux, 1997). Gebaseerd op de idee van 'publieke pedagogie' van Henry Giroux (1997), die stelt dat populaire cultuurproducten hun publiek onderwijzen, en het enorme bereik en succes van K3-liedjes, is het van belang dat de inhoud en de doelen van de teksten kritisch worden bekeken. Tot op heden is dit niet onderzocht en ook de betekenisgeving van producent en consument werden niet eerder in kaart gebracht. Andere populaire cultuurproducten zoals sprookjes en Disneyfilms, die ook vaak morele boodschappen bevatten, werden wel uitvoerig bestudeerd. Er werd daarom geopteerd om deze studies als basis te nemen voor een eigen onderzoek rond K3. De vergelijking met sprookjes en Disneyfilms maakt het mogelijk om K3-liedjes te situeren binnen de non-formele educatie van kinderen door populaire cultuur.

De titel van deze masterproef, 'De wereld van K3', kan op twee manieren geïnterpreteerd worden. Enerzijds handelt deze masterproef over de ideale wereld volgens K3, waarbij het gaat om de specifieke inhoud van de K3-liedjesteksten en de doelen die men vooropstelt om deze ideale wereld waar te maken. Anderzijds kan de wereld van K3 geïnterpreteerd worden als de context waarbinnen de popgroep zich beweegt en zelf mee creëert. Het gaat om hoe K3 zichzelf representeert en de beeldvorming die dit bij het publiek tot stand brengt. Beide werelden, ideaal en realiteit, worden in deze masterproef behandeld.

THEORETISCH KADER

In deze masterproef wordt het onderzoek naar de educatieve rol van K3-liedjes gebaseerd op inzichten uit relevante literatuur en onderzoek. Deze rol wordt gesitueerd binnen non-formele educatie. Het concept van non-formele educatie wordt besproken in het eerste hoofdstuk van de literatuurstudie, aan de hand van diens kenmerken en functies.

Het tweede hoofdstuk bouwt hierop verder door populaire cultuur te beschouwen als bron voor non-formeel leren. Dit wordt besproken aan de hand van twee verschillende perspectieven, de rol die (massa)media spelen in de populaire cultuur en het belang van mediawijsheid van kinderen hierbij. Daarna wordt de educatieve functie van populaire cultuur geïllustreerd aan de hand van twee populaire cultuurproducten die, in tegenstelling tot K3, reeds uitvoerig bestudeerd zijn: sprookjes en Disneyfilms.

Het laatste hoofdstuk van de literatuurstudie focust specifiek op K3, waarbij hun succes en enorme bereik worden verklaard en hun genre wordt gesitueerd in de popmuziek als aanloop naar het kwalitatief onderzoek, waarin de liedjesteksten worden geanalyseerd en de perspectieven van stakeholders worden bevestigd.

1 Non-formele educatie van kinderen

Wanneer de educatieve rol van K3-liedjesteksten wordt beschouwd gaat het niet om formele educatie, zoals in scholen, maar om non-formele educatie. In dit eerste hoofdstuk wordt non-formele educatie conceptueel besproken aan de hand van diens kenmerken en functies. Later kunnen deze gebruikt worden als toetsing van de educatie door K3.

1.1 Formele en non-formele educatie

Educatie is het doelbewust bevorderen van het leren van anderen op vlak van kennis, inzicht en vaardigheden met het oog op een beter persoonlijk en maatschappelijk functioneren (Doets, Van Esch, Houtepen, Visser & de Sousa, 2008). Formele educatie vindt plaats binnen geïstitutionaliseerde contexten zoals scholen en opleidingsinstellingen. De lerende ontvangt na succesvolle beëindiging van de leeractiviteit een certificaat of diploma (Colley, Hodkinson & Malcolm, 2003).

Non-formele educatie situeert zich echter buiten die formele, schoolse context. Het zijn activiteiten gericht op werk, maatschappelijke participatie en persoonlijke ontplooiing. Voorbeelden hiervan zijn cursussen of bibliotheken, maar ook radio- en tv-programma's (Doets et al., 2008). Het gaat dus nog steeds om leren binnen een geïstitutionaliseerde context, maar zonder recht op erkende diploma's (Colley, Hodkinson & Malcolm, 2003). Hierbij bestaat er een onderscheid tussen organisaties die non-formele educatie als hoofdtaak hebben en organisaties waarin non-formele educatie is afgeleid van andere taken, dus als onderdeel van het werk (Doets et al., 2008).

Naast formele en non-formele educatie bestaat ook informele educatie. Hierbij ligt de nadruk meer op spontaan of toevallig leren, binnen een context die niet expliciet rond leren georganiseerd is en de educatie dus niet intentioneel is, bijvoorbeeld tijdens buurt- of jeugdbeweging activiteiten (Doets et al., 2008). Wanneer deze context echter wel focust op het bevorderen van leren kunnen onderstaande kenmerken en functies onderscheiden worden.

1.2 Kenmerken en functies van non-formele educatie

In Doets et al. (2008) werd de nadruk gelegd op 'sociaal-maatschappelijke en cultureel gerelateerde non-formele educatie'. Hierbij kwam men tot vijf kenmerken en zes functies van non-formele educatie. Deze worden hieronder besproken en aangevuld met perspectieven van de Vlaamse Overheid.

Een eerste kenmerk van non-formele educatie is een mix van aanbodsturing en vraaggerichtheid. De inhoud is hierbij op maat van het doelpubliek. Ten tweede is er vrije keuze tot deelname. Ten derde hebben de deelnemers zelf invloed op het leerprogramma, omdat het uitgaat van de dagelijkse behoeften van mensen (Doets et al., 2008). In zijn 'Beleidsnota Cultuur' ziet ook minister Sven Gatz (2014) non-formeel leren niet als overdracht, maar als interactief leerproces. Een vierde kenmerk van non-formele educatie is een informele sfeer. Ten slotte hecht non-formele educatie belang aan de waarden 'toegankelijkheid' en 'laagdrempeligheid', waarbij ook kwetsbare en laagopgeleide doelgroepen bereikt kunnen worden (Doets et al., 2008). Ook volgens minister Gatz (2014) kunnen non-formele leercontexten de drempel verlagen tot cultuurparticipatie.

Non-formele educatie heeft daarnaast zes belangrijke functies waarmee de effectiviteit ervan kan worden nagegaan. Een eerste functie is het aanspreken van groepen die doorgaans niet of minder worden bereikt via formele educatie. Als tweede functie doorbreekt non-formele educatie het sociale isolement van haar doelgroep en bevordert het de sociale integratie. Daarnaast tracht het maatschappelijke participatie te versterken, wat de derde functie vormt (Doets et al., 2008). Minister Gatz (2014) legt in zijn conceptnota ook de nadruk op participatie. Volgens hem leer je door te participeren, maar ook participeren moet je leren (Gatz, 2014). Preventie is de vierde functie van non-formele educatie, waarbij onder andere wordt ingezet op thema's als zelfredzaamheid, rouwverwerking en gezondheid. De vijfde functie van non-formele educatie gaat om het versterken van het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling door interesse te wekken op vlak van taal, filosofie, actuele thema's en kunst (Doets et al., 2008). In hun conceptnota 'Doorgroeien in cultuur' leggen ook ministers Pascal Smet en Joke Schauvliege (2012) nadruk op de persoonlijke ontwikkeling en het stimuleren van een cultureel bewustzijn. Als zesde en laatste functie noemen Doets et al. (2008) het bevorderen van een algemene leercultuur, waarbij men levenslang leren en leerplezier wil stimuleren. Ministers Smet en Schauvliege (2012) situeren dit in levenslang en levensbreed leren.

De Vlaamse Overheid ziet dus het belang van educatie buiten de schoolse context en legt nadruk op cultuureducatie. Ministers Smet en Schauvliege (2012) spreken in hun conceptnota vooral over het sociaal-cultureel werk, zoals cultuurcentra en amateurkunsten. Maar non-formele educatie is breder dan dat. Ook massamedia nemen steeds meer het dagelijks leven in beslag (Du Gay, 1997), waardoor kinderen ook kunnen leren uit bepaalde boodschappen of representaties in de populaire cultuur (Giroux, 2002). Hoe deze populaire cultuur een bron van leren kan zijn wordt in het volgende hoofdstuk toegelicht.

2 Populaire cultuur als bron voor leren

Culturele studies dagen de traditionele hiërarchieën in cultuur en educatie uit door te focussen op educatie binnen dagdagelijkse activiteiten. Het beperkt zich niet tot traditionele contexten van leren maar maakt zich los van instituten zoals scholen. Kinderen, jongeren en volwassenen leren ook op non-formele en informele wijze en dit betekent dat de staat niet langer volledige controle heeft op wat haar burgers leren (Rutten & Bourgonjon, 2016). Volgens Du Gay (1997) zorgen de nieuwe informatiestromen en communicatievormen van massamedia voor een groter belang van culturele praktijken in elk domein van het sociale leven. Daarom is de studie ervan cruciaal (Du Gay, 1997).

Om de boodschap van K3 en hun rol binnen educatie te begrijpen is het belangrijk om na te gaan hoe zij cultuur mee vormgeven. Representatie en beeldvorming spelen hierin een cruciale rol. Deze concepten worden eerst uitgelegd. Daarna wordt gefocust op twee verschillende perspectieven op populaire cultuur om na te kunnen gaan in hoeverre een populair cultuurproduct als K3 invloed kan hebben in de ontwikkeling van kinderen. Ten slotte wordt ook stilgestaan bij de rol van de massamedia in de populaire cultuur.

2.1 Concepten binnen cultuur en educatie

Om de rol van populaire cultuur in educatie te onderzoeken dient eerst te worden stilgestaan bij de belangrijkste concepten die gehanteerd worden in culturele studies. Het gaat om cultuur, representatie en beeldvorming. Deze worden hieronder kort toegelicht als conceptuele basis voor wat volgt.

'Cultuur' vormt hoe mensen denken over zichzelf en hun relaties met anderen via verhalen, metaforen en beelden (Giroux, 1994). Het is een set van praktijken die te maken hebben met de productie van en het uitwisselen van betekenis. Iedereen die wat er in de wereld gebeurt interpreteert en deelt met anderen maakt cultuur. Verhalen, symbolen en metaforen bepalen mee hoe men denkt, dus cultuur is pedagogisch (Rutten & Bourgonjon, 2016).

'Representatie' staat centraal binnen cultuur. De woorden, verhalen, beelden, emoties en waarden die we linken aan bepaalde dingen geven hen betekenis (Hall, 1997). Betekenis staat echter nooit definitief vast en kan dus variëren in ruimte en tijd, waardoor interpretatie belangrijk is (Baudrillard, 1986). Zo bestaat er volgens de 'semiotische analyse' van Barthes (1972) een onderscheid tussen denotatie, de algemene betekenis die men koppelt aan een code, en connotatie, een meer specifieke betekenis van een code die afhankelijk is van de socio-culturele, ideologische of historische context. Stereotypen zijn een belangrijke en vaak voorkomende vorm van representaties in populaire cultuur. Het gaat om machtsrelaties en attitudes ten opzichte van nationaliteiten, rassen, gender, seksuele geaardheid, beroepen enzovoort (McQueen, 1998).

'Beeldvorming' ten slotte is het mentale proces waarin bepaalde opvattingen over personen of feiten ontstaan. Het is de manier waarop mensen naar de wereld kijken en deze bepaalt hoe zij de wereld materieel vormgeven. Smelik (1999) spreekt over drie niveaus binnen beeldvorming, namelijk de materialiteit, het effect en de beïnvloeding. 'Materialiteit' beslaat concrete beelden en teksten. De mentale beelden die daardoor ontstaan noemt Smelik het 'effect'. De verandering die daardoor tot stand komt is de 'beïnvloeding', mogelijk met nieuwe materialiteit tot gevolg. Het gaat dus om een circulair proces (Smelik, 1999).

Giroux duidt op de bewuste of onbewuste invloed van cultuur en media op individueel gedrag en publieke houdingen. Het gaat om representaties waarmee mensen zich kunnen identificeren en zo hun identiteit mee vorm geven. Alle publieke activiteiten die individuen vormen, socialiseren en onderwijzen vormen zelf ook cultuur (Giroux, 2002). Populaire cultuur is zo een bron voor non-formeel leren. Dit wordt hieronder toegelicht.

2.2 Populaire cultuur en media

Uit het voorgaande conceptuele kader kan besloten worden dat cultuur pedagogisch is. Er bestaat echter onderscheid tussen hoge en lage cultuur. Hoge cultuur, zoals literatuur, kunst en filosofie, wordt beschouwd als 'het beste dat gedacht en gezegd wordt'. Lage cultuur, ofwel populaire cultuur, bevindt zich dan weer in de sfeer van het alledaagse en gaat om cultuur als iets gewoons (Rutten & Bourgonjon, 2016). Er bestaan twee perspectieven op de waarde van populaire cultuur en de rol die massamedia hierbij spelen. Deze worden hieronder besproken.

2.2.1 Populaire cultuur als massaconsumptiecultuur

Populaire cultuur wordt enerzijds bekeken als minderwaardige, commerciële cultuur die vooral door lagere klassen wordt geconsumeerd, terwijl de hogere of middenklasse het bij een meer ernstige, intellectuele of artistieke vorm van cultuur houdt (De Meyer, 2004). Cultuur reproduceert in dit perspectief een dominante ideologie die het publiek passief absorbeert zonder kritisch na te denken over betekenissen (Storey, 2009). Afhankelijk van politieke, economische en sociaal-culturele contexten zijn representaties in de media veranderlijk van vorm en inhoud (Lemish, 2010). We moeten ons er dus van bewust zijn dat media maar één werkelijkheid tonen (Bernstein, 2010). Representaties in (massa)media hebben immers invloed op de ontwikkeling van de identiteit van kinderen (Götz & Lemish, 2012). Door het verschil tussen de utopische kinderwereld en de volwassenenwereld te benadrukken vergroten massamedia hun macht over kinderen (Vanobbergen, 2003). Hoe jonger het kind, hoe sterker het gelooft in de wereld die de media scheppen en hoe meer invloed op het gedrag en de attitudes (Nikken & Peeters, 1988). Uit onderzoek blijkt dat kinderen zich vergelijken en identificeren met personages, hun gedrag overnemen en bepaalde verwachtingen internaliseren, bijvoorbeeld over genderrollen (Götz & Lemish, 2012). Tussen de leeftijd van acht tot elf worden kinderen zich wel bewust van het feit dat televisie onrealistisch kan zijn en stereotypen en clichés bevat (Götz & Herche, 2012).

Dit perspectief op populaire cultuur focust vooral op het toegankelijk maken voor een breed publiek en het reproduceren van cultuur als consumptieproduct. Hierdoor zien critici in populaire cultuur een verlies aan authenticiteit en originaliteit. Toegankelijkheid en reproduceerbaarheid lokken zo de kritiek uit over een gebrek aan authenticiteit, maar zijn tegelijk troef in populaire cultuur (De Meyer, 2004).

2.2.2 Populaire cultuur als interactie

Een andere manier waarop naar populaire cultuur wordt gekeken is een plaats waar conflict ontstaat tussen dominante machten in de maatschappij, als instrument voor positieve verandering. Hierbij wordt er geen onderscheid meer gemaakt tussen hoge en lage cultuur, maar gaat het om het plezier van consumeren én produceren en de hierdoor geconstrueerde identiteit (Storey, 2009). Zo definieert de *Centre for Contemporary Culture Studies* van de *University of Birmingham* populaire cultuur als de ruimte waarbinnen interactie en uitwisseling bestaat tussen mensen en de cultuurindustrie (Petroni, 2013). Al is populaire cultuur vooral gericht op private, commerciële interesses, het vormt ook een ruimte waarbinnen mensen een stem hebben. Populaire cultuur heeft zo de macht om publieke opinie te vormen (Dolby, 2003).

Populaire cultuur kan volgens dit perspectief net als formeel onderwijs kennis en vaardigheden bijbrengen. Kinderen en jongeren consumeren deze ideeën niet alleen, ze onthouden de structuren zodat ze deze kunnen toepassen in toekomstige vergelijkbare situaties en interacties (Hall, Burns & Edwards, 2011). Om op een veilige en kritische manier om te kunnen gaan met wat massamedia hen bieden hebben kinderen nood aan mediawijze vaardigheden, kennis en attitudes. In hun 'Conceptnota Mediawijsheden' leggen ministers Ingrid Lieten en Pascal Smet uit dat we als burger consument en producent tegelijkertijd zijn. Mediawijsheden is dus het vermogen om actief en kritisch gebruik te maken van media, gericht op maatschappelijke participatie. Men legt hierbij de nadruk op beeldgeletterdheid, het vermogen om het opzet en de doelen van de makers en gebruikers van beelden te begrijpen (Lieten & Smet, 2012).

De manier waarop jongeren populaire cultuur gebruiken is onvoorspelbaar, maar onderzoek toont wel aan dat ze er nuttig en productief gebruik van maken en een verschil willen maken in de wereld (Moje, 2002). Het gaat dus om een dynamisch tweerichtingsverkeer tussen het vormen van en gevormd worden door de wereld. Dit engagement moet volgens Petrone (2013) serieus genomen worden binnen de interacties tussen jongeren, onderwijzers, populaire cultuur en pedagogie. Kinderen en jongeren moeten ruimte krijgen hun schoolse en culturele kennis te verbinden, door Dyson (2003) en Brass (2008) het 'permeable curriculum' genoemd. Ook Gutierrez (2008) en Kirkland (2008) pleiten voor een ontmoetingsruimte waarin leerlingen zelf verschillende vormen van kennis kunnen combineren zonder een bepaalde vorm te devalueren, zoals in het eerste perspectief het geval was.

Beide perspectieven op populaire cultuur kunnen aangenomen worden wanneer gekeken wordt naar de rol van K3. Het eerste perspectief, dat populaire cultuur als minderwaardige, commerciële cultuur ziet, weerspiegelt de eerder pessimistische of wantrouwende kijk op K3, zoals in het opiniestuk van Schoeters & Van Parys (2016). Het tweede perspectief, waarbij de nadruk ligt op interactie en identiteitsontwikkeling, kan dan weer in verband gebracht worden met de reactie van halebivereniging Çavaria en -zender OUTtv op het nummer *Prinsesje en Superman*. Beide perspectieven erkennen echter dat K3 een niet te ontkennen plaats inneemt in de leefwereld van kinderen. Omdat K3 nooit eerder werd bestudeerd is een kritische blik op hoe zij kinderen hun wereldbeeld meegeven van belang. Populaire cultuurproducten die wel uitvoerig bestudeerd werden, namelijk sprookjes en Disneyfilms, worden in het volgende hoofdstuk toegelicht als basis voor het eigen onderzoek rond K3.

3 Educatie in sprookjes en Disneyfilms

Sprookjes zijn de bekendste vorm van moraliserende cultuurproducten. Ook Disneyfilms, die zich baseren op mythes en sprookjes, entertainen en onderwijzen het publiek tegelijkertijd (Ward, 2002). De educatieve rol van sprookjes en Disneyfilms is, in tegenstelling tot die van K3-liedjes, grondig onderzocht. Deze wordt hier besproken, om later ter vergelijking op te kunnen nemen in de discussie.

3.1 De sociale functie van Sprookjes

Doorheen de geschiedenis is het vertellen van verhalen een frequent voorkomende vorm van populaire cultuur als non-formele educatie. Sprookjes zijn een neergeschreven variant van die verhalen, op hun beurt erg afhankelijk van culturele gebruiken, normen en waarden (Stone, 1980). De schrijver of verteller schuift idealen naar voren in de hoop dat de lezer of luisteraar dezelfde 'goede' keuzes maakt als het hoofdpersonage (Zipes, 2000). Socialisatie, civilisatie en cultuureducatie zijn daarom de belangrijkste functies van sprookjes (Praet, 2009).

Sprookjes gaan vaak uit van de machteloosheid van kinderen in de volwassen wereld. Daarom vertellen ze verhalen over kinderen als helden, vol keuzes en actie (Bettelheim, 1980). Het feit dat het sprookje een utopie representeert zet mensen aan om kritisch over de eigen maatschappij na te denken en deze te veranderen. Fantasie is protesteren tegen de dominante waarden en normen in die maatschappij (Zipes, 1997). Men wilde zo inspelen op het geweten van het kind (Bakker, 2006). De nadruk ligt hierbij sterk op het verschil tussen kind en volwassene (Dasberg, 1975). Dit verschil wordt nog steeds benadrukt in de hedendaagse massamedia, zoals eerder besproken.

De kracht van sprookjes ligt volgens Bettelheim (1980) in het aanspreken van universele problemen van zowel kinderen als volwassenen. Het behandelen van deze problemen zou de identiteitsvorming van kinderen bevorderen (Bettelheim, 1980). Volgens Wardetzky (1990) onthouden kinderen echter niet alle elementen uit sprookjes, maar selecteren en herformuleren ze deze op basis van individuele behoeften. Ook al handelen sprookjes op universeel niveau, kinderen nemen elementen op die te maken hebben met socio-persoonlijke noden, eerder dan neutrale elementen (Wardetzky, 1990). Wie kinderen kennis of vaardigheden wil bijbrengen moet dus aansluiten bij de leefwereld van kinderen (Bettelheim, 1980).

De moderne versie van het vertellen van sprookjes heeft Disney op zich genomen. De rol van Disneyfilms is zeer dubbel: enerzijds past het concept binnen de consumptiegerichte maatschappij, anderzijds biedt het een uitweg uit dit systeem (Zipes, 1979). Dit wordt in het volgende deel toegelicht.

3.2 Disney als onderwijsmachine

Disney heeft een niet te ontkennen aanwezigheid in cultuur (Ward, 2002). Disneyfilms zijn de nieuwe 'teaching machines', waarbij ze even sterk als scholen, religieuze instituties en ouders idealen en waarden aanleren aan kinderen (Giroux, 1994). Generaties, zowel in de Verenigde Staten als wereldwijd, zijn opgegroeid met de Disney-versie van bepaalde sprookjes. De films bevatten morele boodschappen die via retorische technieken de levens van kinderen binnensluipen (Ward, 2002). Disneyfilms hebben in die zin dus dezelfde rol als sprookjes op zich genomen.

Disney reikt kinderen handvaten aan in het leven, door Burke (1967) 'equipment for living' genoemd. Sommige waarden staan in de meeste films centraal, zoals het gevoel ergens thuis te horen, de zoektocht naar zichzelf en de verantwoordelijkheden die opgroeien met zich mee brengt. Ook het leven in een gemeenschap en respect voor de natuurlijke omgeving komen vaak aan bod. Toch leert men de kijker dat alles mag in de naam van de liefde en dat ouderlijke beslissingen enkel legitiem zijn wanneer het kind zich er volledig in kan vinden. Het advies om altijd je hart te volgen wordt ook gecombineerd met de nood aan communicatie. Mensen die van elkaar verschillen in uiterlijk en cultuur kunnen zo misverstanden voorkomen en communicatieve problemen vermijden.

Disneyfilms hebben als doel dat het publiek zich kan identificeren met de karakters (Ward, 2002). Het gaat daarom vaak om 'gewone mensen' die een held worden. Op een spontane en intuïtieve manier kan de identiteitsontwikkeling zo beïnvloed worden door identificatie (Burke, 1968), volgens een onderzoek van Cynthia Hoffner vooral met karakters van hetzelfde geslacht (Hoffner, 1996). Meisjes ontwikkelen hun zelfbeeld door deze stereotyperende modellen te imiteren. Jongens ontwikkelen bepaalde verwachtingen. Zo leren kinderen bijvoorbeeld dat wanneer het hoofdpersonage valt voor de knappe tegenspe(e)l(st)er schoonheid en seksualiteit er toch toe doen, ook al was de eigenlijke boodschap van de film dat echte schoonheid vanbinnen zit. Men faalt hierbij in het communiceren van een consistente moraliteit (Ward, 2002).

Ouders gaan ervan uit dat de boodschappen in Disneyfilms betrouwbaar zijn. Voor hun kinderen kan Disney een veilige, leerzame leeromgeving zijn in de eigen woonkamer. Toch voelt bij elke nieuwe film wel een bepaalde groep zich beledigd. Zo krijgt men kritiek op de stereotiepe representatie van mannen en vrouwen in de films. De zoektocht naar zichzelf bijvoorbeeld, een vaak terugkomend thema bij Disney, is erg verschillend tussen mannen en vrouwen, waarbij mannen hun eigen kracht ontdekken en een actieve rol opnemen in de samenleving en vrouwen geluk vinden in een romantische relatie. Disney voert daarom al dan niet veranderingen uit in de films, gebaseerd op culturele invloed en kritiek op de eerdere films. Het publiek niet beledigen, bijvoorbeeld door seksueel getinte scènes preventief te knippen, is dus geen kwestie van morele grenzen, maar een economische kwestie (Ward, 2002).

Ook de liedjes in Disneyfilms zijn belangrijk om te vermelden omdat de teksten retoriek bevatten. Disney heeft een zeer groot potentieel om naast de verhalen ook de morele identiteit van het publiek te vormen via de liedjes (Ward, 2002). De maker van deze teksten heeft niet volledig in de hand hoe de ontvanger de tekst zal interpreteren, die deze kan gebruiken voor andere redenen dan bedoeld. Een tekst heeft zo meerdere niveaus (Bordwell, 1985). Toch is het zo dat de diversiteit van interpretaties binnen bepaalde grenzen blijft. De algemene boodschap in Disneyfilms, hun wereldbeeld, blijft hetzelfde. Kinderen ontsnappen niet aan deze dominante ideologie (Ward, 2002). Disney speelt dus, net als sprookjes, een belangrijke rol in de non-formele educatie van kinderen.

Vlaamse en Nederlandse kinderen groeien niet alleen op met sprookjes en Disney, maar ook Studio 100 is een vaste waarde in kindertainment. Net als Disney beslaat men via verschillende kanalen - films, series, CD's, merchandise, pretparken etc. - een deel van de leefwereld van kinderen. Muziek speelt een belangrijke rol binnen de activiteiten van Studio 100, met als meest succesvol concept de Nederlandstalige popgroep K3 (Studio 100, n.d.). Het concept K3 wordt toegelicht in volgend deel, als aanloop naar het methodisch gedeelte.

4 K3

Het enorme bereik van K3 bij kinderen illustreert het belang van K3 als onderwerp voor onderzoek. Dit bereik wordt duidelijk aan de hand van hun geschiedenis. K3 kende tot op vandaag drie verschillende bezettingen, elk gekenmerkt door hun eigen successen. Marc Brillouet, voormalig radiopresentator, schrijft voor multimediatoproject *Viva Vlaanderen* diverse biografieën van Vlaamse artiesten, zo ook voor K3. Zijn biografie, gebaseerd op research en interviews met leden van het K3-team, wordt hier als referentie gebruikt. De originele bezetting van K3, bestaande uit Karen Damen, Kristel Verbeke en Kathleen Aerts werd na hun deelname aan de preselecties van *Eurosong 1999* bekend met het nummer *Heyah Mama*. De groep werd vooral erg populair bij kinderen en verscheen sindsdien in vele hitlijsten. In 2009 werd Kathleen vervangen door de Nederlandse Josje Huisman en werd ook hun succes in Nederland groter. In 2015 koos men voor Hanne Verbruggen, Marthe De Pilleceyn en Klaasje Meijer als volledig nieuwe bezetting, wat K3 nog sterker onder de aandacht bracht (Brillouet, 2016). Voor een meer uitgebreide, schematische historiek van het succes van K3 wordt verwezen naar *Bijlage 1*.

4.1 De successtrategie van K3

K3 situeert zich sinds 2002 binnen productiehuis Studio 100. In hun 'corporate overview' omschrijft Studio 100 zichzelf als producent van educatief entertainment voor kinderen en hun ouders. Hierbij trachten zij karakters te creëren waarmee het publiek zich kan identificeren, door aan te sluiten bij de waarden en normen van onze maatschappij. Men hecht hierbij veel belang aan de toegankelijkheid van hun inhoud voor een breed publiek. Hun succes ziet men vooral als gevolg van hun besef van de verantwoordelijkheid die ze dragen (Studio 100, n.d.).

Studio 100 omschrijft K3 zo:

"K3 is een leuke meidengroep met blije, enthousiaste en pakkende liedjes! Hanne, Marthe en Klaasje zijn elkaars beste vriendinnen en maken allerlei grappige en knotsgekke avonturen mee. Naast muziek, houden de meisjes zich ook bezig met het maken van musicals, televisieprogramma's en bioscoopfilms rond hun liedjes en boeiende leven! [...] K3 blijft overigens doen waar het goed in is: mensen gelukkig maken, met blije, pakkende liedjes. [...] Samen plezier maken, zingen, dansen en een glimlach toveren op al die kindergezichten is nu eenmaal wat de meisjes het liefste doen." (Studio 100, n.d.)

Katia Segers, docent Communicatiewetenschappen aan de VUB en sp.a-politica, beschouwt Studio 100 als de 'Vlaamse Disney'. Ze noemt het bereik van Studio 100 zo groot dat iedereen er, gewild of ongewild, mee in contact komt (Verstraete, 2015). Ook Studio 100-CEO Gert Verhulst vindt dat K3 een niet te onderschatten plaats inneemt in de Belgische popmuziek. Dit succes schrijft hij toe aan de strakke regie vanuit Studio 100 en het feit dat men steeds op zoek gaat naar nieuwe uitdagingen. Zo was het een risico om een volledig nieuwe bezetting te introduceren, maar ook een opportuniteit om het 'merk K3' opnieuw onder de aandacht te brengen (De Redactie, 2015).

Daar waar de zangeressen vervangbaar zijn, zijn de muziekproducenten dat volgens Gert Verhulst absoluut niet. Sinds de oprichting van K3 componeert Miguel Wiels de muziek, schrijft Alain Vande Putte de teksten en verzorgt Peter Gillis de arrangementen. Samen maakt dit trio voor K3 nog steeds een dertigtal liedjes per jaar, waarvan er uiteindelijk twaalf op de CD verschijnen. Wanneer één van hen zou willen stoppen gaat er volgens Verhulst een deel van de magie verloren (Brillouet, 2016). Waar men dan weer minder belang aan hecht is de oorspronkelijke betekenis achter de groepsnaam. De naam 'K3' was origineel gebaseerd op de eerste letter van de namen van drie zangeressen, maar nu lijkt de naam meer rond een concept te draaien.

Studio 100 wil daarnaast de zangeressen in beeld brengen als 'gewone meisjes', bijvoorbeeld door een aantal jaren geleden geen geheim te maken van een zwangerschap van één van de vorige zangeressen. Men wil een 'fake' uitstraling vermijden door het publiek te laten zien dat de zangeressen van vlees en bloed zijn. Ook geeft dit volgens hen aan ouders de gelegenheid om met

hun kinderen over zwangerschap te praten. Herkenbaarheid is dus een belangrijk onderdeel van het succes van K3. De sterke visuele aspecten, zoals de haarkleuren en dezelfde kleren, spelen hierbij ook een rol (Brillouet, 2016). Toch bestaat het risico dat niet elk kind zich kan identificeren met K3. Zo bestaat de popgroep uit blanke, fitte meisjes en vertegenwoordigt daarmee dus niet alle Vlaamse en Nederlandse kinderen. Studio 100-CEO Hans Bourlon vindt dat dit echter geen prioriteit op talent mag hebben (De Redactie, 2015). Toch laat men volgens Katia Segers kansen liggen door voor de grote middenmoot te kiezen. Studio 100 zou volgens haar meer het voortouw moeten nemen om patronen te doorbreken en alternatieven aan te bieden om het wereldbeeld van kinderen te vergroten (Verstraete, 2015).

Het succes van K3 is dus een aaneenschakeling van veel factoren. Miguel Wiels noemt hierbij het belang van degelijke muziek, de performance van de zangeressen en de marketingmachine. Gert Verhulst vindt het een kwestie van timing: het juiste repertoire door de juiste artiest gebracht op het juiste moment (Brillouet, 2016). In het volgende deel wordt besproken waarom dit repertoire tot de 'popmuziek' behoort en wat dit genre kan betekenen voor een samenleving.

4.2 Situering in popmuziek

Al is muziekvoorkeur een persoonlijke keuze, toch is deze ingebed in de massacultuur (Rutten & Bourgonjon, 2016). Muziek maakt volgens Vanobbergen (2003), samen met andere consumptiegoederen zoals voedsel en kledij, deel uit van wie je bent, maar verbindt iemand ook met anderen die dezelfde interesses delen (Dolby, 2003). Volgens Zoutman & De Groot (2013) is popmuziek ook van grote maatschappelijke waarde dankzij haar culturele en economische bijdrage en het stimuleren van zowel actieve als passieve participatie. In dit laatste deel van de literatuurstudie wordt stilgestaan bij de plaats die K3 inneemt in popmuziek en de invloed die popmuziek kan hebben op kinderen.

4.2.1 Popmuziek voor kinderen

Toen K3 in 1999 deelnam aan de preselecties van *Eurosong* wilden zij de Vlaamse Spice Girls worden met als uitgangspunt 'girl power'. Jurylid Marcel Vanthilt schilderde hen echter af als kindermuziek en verwees hen door naar Studio 100. K3 strandde op de vijfde plaats, maar het nummer *Heyah Mama* werd onverwacht goed onthaald door kinderen (Brillouet, 2016).

In tegenstelling tot hoe hun muziek vaak wordt voorgesteld vindt men bij K3 dat deze niet onder de noemer 'kindermuziek' valt, maar onder 'popmuziek die kinderen leuk vinden' (Brillouet, 2016). Popmuziek is complex omdat het invloeden kent vanuit verschillende genres (Keunen, 2002). Deze genres zijn onderhevig aan verschuivingen binnen cultuur en technologie. Toch is het doel van popmuziek om zoveel mogelijk mensen aan te spreken, jong en oud (Frith, Straw & Street, 2001). Muziek wordt als populair beschouwd wanneer het succes van een bepaalde groep weerspiegeld wordt in hun verkoopcijfers, positie in hitparades, verkochte tickets, verkochte CD's of aantal online downloads (Kramer, 2008). Eerder werd het succes van K3 aangetoond (*Bijlage 1*), waardoor hun muziek populair genoemd kan worden.

K3 is niet alleen een popgroep, maar ook een merk. Naast hun muziek verschijnt de groep ook in eigen televisieprogramma's, films, musicals, *Youtube*-video's en merchandising. Keunen (2015) wijst hierbij op een link tussen 'band' en 'brand', een samenwerking tussen artiest, platenlabel en de entertainmentindustrie. Maar deze 'crossmarketing'-strategie wekt volgens De Meyer (2004) de indruk dat popmuziek slechts een commerciële cultuuruiting is, met een gebrek aan authenticiteit. Popmuziek wordt vaak bekeken als minderwaardig genre, muziek voor de massa. Volgens Hamlen (1991) zijn er twee reflexen bij het luisteren naar popmuziek. De eerste is dat de artiest in kwestie zelf niet goed hoeft te zingen, maar dat het dankzij computerbewerkingen goed klinkt. De tweede reflex noemt Hamlen 'superstardom', waarbij het vooral naambekendheid is die aanzet tot luistergedrag. Toegankelijkheid en reproduceerbaarheid vormen dus zowel een risico als een troef van popmuziek (De Meyer, 2004), zo ook bij K3.

K3 is niet de enige popgroep die hun teksten voorziet van educatieve boodschappen. In Nederland bestaat bijvoorbeeld al geruime tijd het kinderkoor *Kinderen voor Kinderen* (n.d.), al ligt hierbij de focus meer op geldinzameling voor goede doelen. Ook televisiezender *Ketnet* (2018) zet zich regelmatig in rond maatschappelijk relevante thema's, bijvoorbeeld door een jaarlijks 'Move tegen pesten'-lied te introduceren. Sinds een aantal jaren krijgt educatieve popmuziek voor kinderen meer aandacht, bijvoorbeeld door de intrede van de award 'Educatieve kidspop' door de *Music Industry Awards*, de *MIA's*, waar K3 echter nooit voor werd genomineerd (Kunstenpunt, 2010). Toch vormt educatieve kidspop tot op heden amper onderwerp voor wetenschappelijk onderzoek. De aandacht van onderzoekers gaat eerder uit naar de invloed van bepaalde muziekgenres op het gedrag van jongeren of volwassenen. Omdat hier elementen uit kunnen meegenomen worden komt deze invloed hieronder kort aan bod, als aanloop naar de probleemstelling.

4.2.2 Invloed van muziek

Om onderzoek te kunnen doen naar de educatieve rol van liedjesteeksten is het belangrijk te verkennen hoe andere onderzoekers de invloed van muziek omschrijven. Wetenschappelijke literatuur over kinderen focust voornamelijk op de invloed van muziek op het brein. Bij onderzoek rond jongeren en volwassenen gaat het vooral om de negatieve effecten van muziekgenres. Zo wordt rockmuziek in verband gebracht met opwinding en sensatie (Weisskirch & Murphy, 2004), rapmuziek met bendevoering en geweld (Reddick & Beresin, 2002), heavy metal met zelfmoord en isolement (Martin, Clarke & Pearce, 1993) en elektronische muziek met middelenmisbruik (Soellner, 2005). Popmuziek heeft doorgaans ook een negatieve bijklank. Sinds de jaren '80 dragen Amerikaanse CD's labels die ouders waarschuwen voor expliciete songteksten. Dit was een initiatief van het *Parental Music Resource Center*, uit vrees voor geweld, druggebruik en seksueel afwijkend gedrag (Christe, 2004).

De positieve effecten van muziek en liedjesteeksten is een minder onderzocht thema. Enkele onderzoekers deden wel onderzoek naar het effect van prosociale teksten. Dit zijn teksten waarin gezongen wordt over helpen, troosten en delen (Dunfield, 2014). Greitemeyer (2009) bijvoorbeeld toonde in een experiment aan dat het beluisteren van prosociale teksten resulteert in verhoogd prosociaal gedrag. Later ontdekte deze onderzoeker ook een daling in agressieve gedachten en gevoelens (Greitemeyer, 2011) en in vooroordelen en discriminerend gedrag (Greitemeyer & Schwab, 2014). Ook Ruth (2017) zag in zijn onderzoek een verband tussen het beluisteren van prosociale muziek en prosociaal gedrag.

Bij het interpreteren van onderzoek rond de effecten van muziek is wel enige voorzichtigheid geboden. Onderzoek zoals dat van Roberts, Dimsdale, East en Friedman (1998) toont namelijk aan dat de emoties en persoonlijkheid van jongeren eerder de doorslag geven voor zowel positief als negatief gedrag. Ook Reddick en Beresin (2002) geven aan dat jongeren elk hun eigen betekenis geven aan een songtekst. Om deze reden kan niet elke luisteraar over dezelfde kam geschoren worden. Deze polyinterpretabiliteit zorgt er dus voor dat studies rond tekstuele cultuurproducten niet louter moeten focussen op de politieke of culturele gevolgen, zoals Giroux wel vooropstelt (Kellner, 2001). Wel kan Giroux' visie onderzoekers oproepen om de rol van populaire cultuurproducten in educatie te bestuderen. Wat de muzieksector produceert en wat de consument eruit leert is dus een relevant thema en dient onderzocht te worden, zeker bij kinderen. Deze masterproef focust op de educatie van kinderen aan de hand van K3-liedjes en zal daarom exploratief zijn.

PROBLEEMSTELLING

De rode draad doorheen de literatuurstudie was de rol die populaire cultuur speelt in de non-formele educatie van kinderen. Omdat er over K3-liedjesteksten nog geen wetenschappelijk onderzoek bestond vormde de literatuur rond populaire cultuur als non-formele educatie het theoretisch en conceptueel kader.

De idee van 'publieke pedagogie' van Giroux werd als uitgangspunt genomen, waarbij het gaat om alle publieke activiteiten die individuen vormen, socialiseren en onderwijzen, maar zelf ook cultuur vormen (Giroux, 2002). Populaire cultuurproducties, waaronder films, muziek en games, zetten het publiek hierbij aan om een bepaald wereldbeeld, en dus ook de daaraan gekoppelde waarden en idealen te consumeren (Wright & Sandlin, 2009). Ze vormen de nieuwe teaching machines (Giroux, 1994). Het is van belang om het educatieve karakter van deze populaire cultuurproducten te bestuderen en dat ook producenten zich bewust zijn van de invloed die ze hebben op hun publiek en op cultuur (Graham, 1989; Du Gay, 1997; Giroux, 2002).

Bekeken vanuit Giroux' idee van publieke pedagogie heeft popmuziek, ondanks de weinige erkenning die men hiervoor krijgt, grote invloed op hoe kinderen en jongeren hun eigen identiteit construeren (Rutten & Bourgonjon, 2016). Eerder onderzoek naar de invloed van muziek situeert zich eerder in de effecten van bepaalde genres op het gedrag van jongeren of volwassenen of op het brein van kinderen. Wel kan uit voorgaand onderzoek worden meegenomen dat vooral de emoties van een individu de doorslaggevende factor zijn bij het opnemen van bepaalde waarden uit liedjesteksten (Roberts, Dimsdale, East & Friedman, 1998) en dat ieder zijn of haar eigen betekenis geeft aan een tekst (Reddick & Beresin, 2002). Dit sluit aan bij de eerder besproken bevindingen van Wardetsky (1990) en Bordwell (1985) rond sprookjes en Disneyfilms, waarbij kinderen niet alle elementen uit een bepaalde boodschap onthouden, maar deze selecteren en interpreteren op basis van individuele behoeften. Uit literatuur rond sprookjes en Disneyfilms is het daarom belangrijk te onthouden dat producenten dienen aan te sluiten bij de leefwereld van kinderen en universele problemen moeten aanspreken, willen zij kinderen iets bijbrengen (Bettelheim, 1980), zo ook in muziek.

Liedjesteksten worden in wetenschappelijke literatuur echter zeer weinig ontleed, de doelen van de schrijvers of de artiesten zelf worden niet in beeld gebracht en ook de betekenisgeving van kinderen aan deze teksten is moeilijk te vinden binnen de literatuur. Dit is ook zo bij K3-liedjes.

Uit de verkenning van het concept 'K3' kan besloten worden dat de popgroep een enorm bereik heeft bij kinderen en hierdoor dus de verantwoordelijkheid draagt als voorbeeldrol. Ook al zijn de meningen in de media verdeeld over de waarde en kwaliteit van K3, allen bevestigen de mogelijke invloed op kinderen. Toch werd tot op heden weinig aandacht geschonken aan de inhoud en betekenis van de teksten en het doel van de zenders, namelijk de schrijvers en de zangeressen. Ook de houding van kinderen ten opzichte van de inhoud van de liedjes werd nog niet eerder in kaart gebracht. Deze masterproef wil inspelen op dit gebrek.

Mijn onderzoeksvragen zijn de volgende:

- 1. Welke thema's komen in de K3-liedjesteksten aan bod?**
- 2. Wat is het perspectief van stakeholders, namelijk zenders en ontvangers, op de educatieve rol van K3-liedjesteksten?**

Deze masterproef tracht een antwoord te geven op deze onderzoeksvragen aan de hand van kwalitatieve onderzoeksmethoden. De eerste onderzoeksvraag over de inhoud van de teksten zal worden onderzocht aan de hand van een thematische analyse. De tweede onderzoeksvraag rond de perspectieven van stakeholders gebeurt op twee manieren. Enerzijds worden de schrijver en de zangeressen van K3 geïnterviewd, anderzijds worden kinderen bevraagd aan de hand van een focusgroep. De wereld van K3 kan zo in kaart worden gebracht.

METHODEN

Volgens Lucassen & Hartman (2007) moet gekozen worden voor kwalitatief onderzoek wanneer de probleemstelling aansluit bij vragen als 'Wat is het perspectief van mensen?'. Kwalitatief onderzoek wordt daarnaast gekenmerkt door een zeer open methodologie. Men bouwt stapsgewijs een theorie op die betrekking heeft op de leefwereld van de doelgroep aan de hand van interpretatie van de verzamelde gegevens (Lucassen & Hartman, 2007).

Voor dit onderzoek werd gekozen voor kwalitatieve methoden, namelijk een thematische analyse van de teksten, interviews met de schrijver en zangeressen van K3 en een focusgroep met kinderen. Omdat er nog geen onderzoek bestond over K3-liedjesteksten is het namelijk van belang eerst te bestuderen welke thema's er juist aan bod komen en wat hiervan het doel is. Als opstart naar verder onderzoek werd er ook een focusgroep opgenomen om het perspectief van kinderen te bevragen.

1 Thematische analyse

Om de eerste onderzoeksvraag, over de thema's in K3-liedjes, te kunnen beantwoorden werd gebruik gemaakt van een thematische analyse. Dit is een vorm van beschrijvend kwalitatief onderzoek waarbij thema's worden geïdentificeerd in een rijke verzameling van tekstuele data, in dit geval liedjesteksten. Thematische analyse gaat niet uit van theorieën die de analyse onderbouwen, maar van interpretatie. Het gaat dus om een data-geleide aanpak, waarbij op een beschrijvende manier gereflecteerd wordt op de inhoud van de K3-boodschap (Howitt, 2010).

De albums van de nieuwste bezetting werden bestudeerd. Het gaat hierbij om nieuwe liedjes, maar ook om oude, opnieuw uitgevoerde liedjes. Zo zijn zowel verleden als heden vertegenwoordigd en gaat het om wat kinderen nu te horen krijgen. Het betreft 24 liedjes van het album *10.000 luchtballonnen*, 24 van het album *Ushuaïa* en 5 van het album *Love Cruise*. Van dit laatste album werden enkel de 5 liedjes opgenomen die losstaan van de verhaallijn van de gelijknamige film.

10.000 luchtballonnen (K3, 2015)

Ushuaïa (K3, 2016)

Love Cruise (K3, 2017)

De thematische analyse werd gebaseerd op het model van Braun & Clarke (2006), zie *Figuur 1*. Na grondig lezen en herlezen van de 53 teksten, met het oog op bekendheid met de data, werden ze in één bestand geüpload in *Nvivo*, een software programma voor kwalitatieve data-analyse. Elke tekst werd zorgvuldig doorgenomen en gecodeerd met initiële codes. Eén of meer zinnen werden hierbij steeds gecodeerd onder thema's. Deze werden enkele keren herbekeken en uiteindelijk zo verdeeld dat elk thema conceptueel voldoende verschilt van het andere, zoals beschreven door Howitt (2010).

Thematic analysis model

Step 1: Data familiarisation

Step 2: Initial coding generation

Step 3: Search for themes based on coding

Step 4: Review of themes

Step 5: Theme definition and labelling

Step 6: Report writing

Figuur 1: Thematic analysis model (Braun & Clarke, 2006)

2 Interviews

De tweede onderzoeksvraag, over het perspectief van stakeholders, wordt eerst onderzocht aan de hand van een kwalitatieve bevraging van de zenders, namelijk de tekstschrijver en de zangeressen van K3. Eerst werd tekstschrijver Alain Vande Putte bevroegd naar zijn doelen en kijk op de inhoudelijke bijdrage van zijn teksten. Nadien werden zangeressen Hanne Verbruggen, Klaasje Meijer en Marthe De Pilleceyn samen geïnterviewd. Volgens Howitt (2010) is dit immers mogelijk wanneer het gaat om 'partners', in dit geval collega's. Bij het opstellen en afnemen van de interviewvragen werd inhoudelijk en structureel rekening gehouden met de soorten interviewvragen volgens Patton (2002) en Bryman (2016). De semi-gestructureerde interviewleidraden zijn opgenomen in *Bijlagen 2* en *3*, de informed consents in *Bijlage 5*.

De interviews werden in *Nvivo* gecodeerd aan de hand van dezelfde methode als de liedjesteksten, gebaseerd op Braun & Clarke (2006) en Howitt (2010). Elk interview werd grondig gelezen en alle interessante of relevante zinnen werden gecodeerd met een eerste thema of soms meerdere thema's tegelijk. Er werden 34 initiële codes bekomen. Deze werden veralgemeend, samengenomen of verfijnd en vervolgens onderverdeeld onder vier hoofdthema's met elk drie subthema's.

3 Focusgroep

De tweede onderzoeksvraag doelt naast de zenders ook op de ontvangers van de K3-teksten. Omwille van het feit dat deze masterproef een exploratieve studie is werd er echter vooral gefocust op de vorige twee methoden, namelijk de thematische analyse en de interviews. Om mijn onderzoek naar de perspectieven van de stakeholders te vervolledigen werden ook enkele kinderen bevroegd naar hun mening over K3-liedjes. Volgens Götz & Herche (2012) zijn kinderen tussen acht en elf jaar zich bewust van representaties in de media en identificeren ze zich met bepaalde personages. Deze leeftijdscategorie is dus erg interessant om te bevragen.

Een focusgroep vindt volgens Howitt (2010) best plaats met zes tot tien personen, genoeg om een dynamische discussie op gang te brengen zonder dat er moeilijkheden zijn om iedereen aan bod te laten komen. In deze focusgroep kwamen negen leerlingen uit het 1^e, 2^e en 3^e leerjaar aan het woord. Volgens kinderrechtenorganisatie *Save the Children* is het van belang dat het onderzoek op voorhand transparant wordt gemaakt, op niveau van de kinderen (O'Kane, 2013). Bij aanvang van de focusgroep werd daarom na de kennismaking uitgelegd wat het doel van het onderzoek was, waarom hun bijdrage belangrijk was en wat er met de audio-opname zou gebeuren. De leerlingen hadden op voorhand ook een informed consent meegekregen voor hun ouders, opgenomen in *Bijlage 5*.

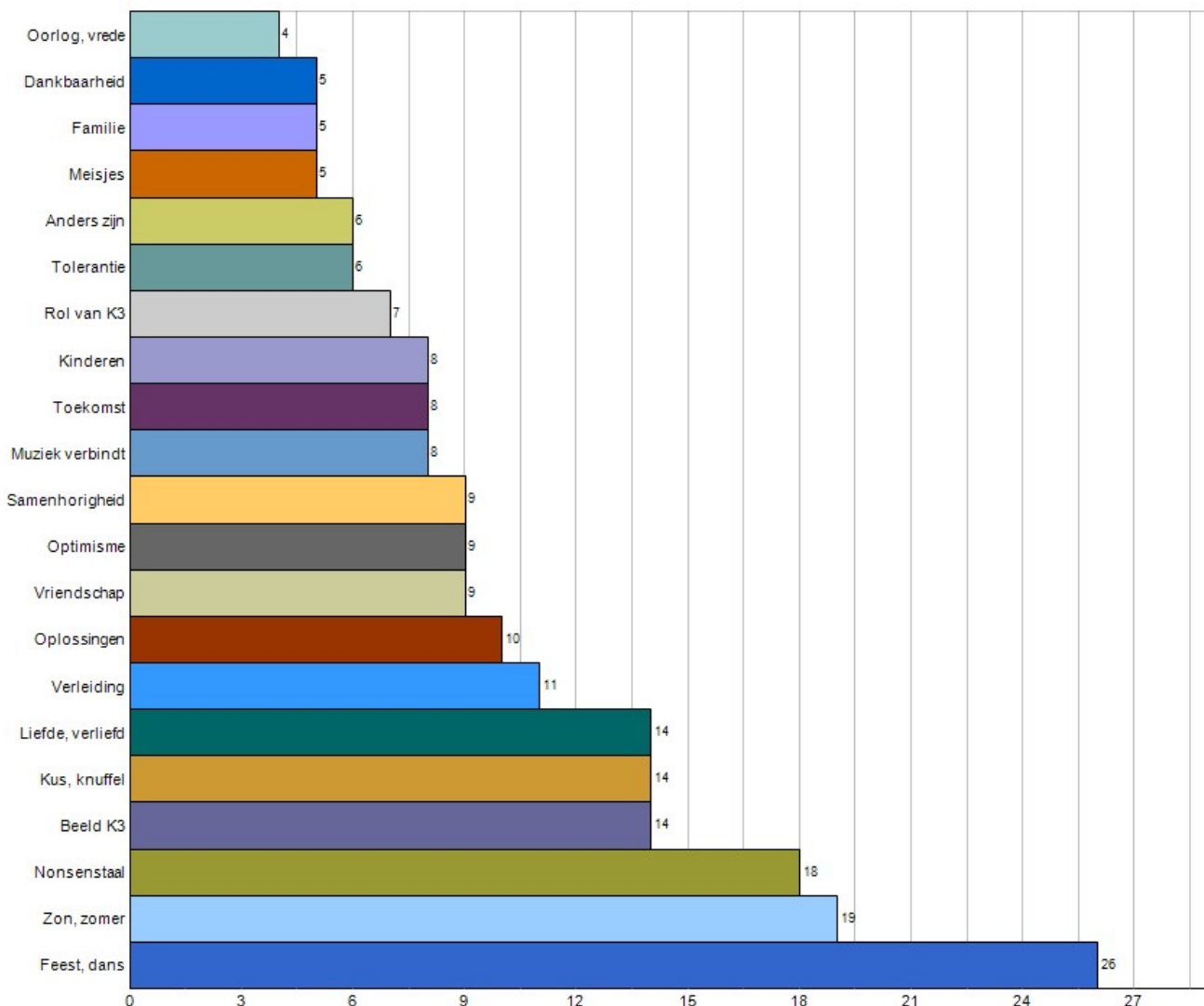
Volgens Minkes, Robinson & Weston (1994) worden kinderen best bevroegd aan de hand van aangepaste methoden. Einarsdóttir (2007) noemt kunst als goede manier om kinderen te bevragen naar hun perspectieven. Vertrekken vanuit tekeningen zorgt ervoor dat kinderen niet beïnvloed worden door elkaar (Fitzgerald, Bunde-Birouse & Webster, 2009). Tevens laat het hen al hun gedachten organiseren voordat ze deze verbaal moeten toelichten (Driessnack & Furukawa, 2012). Daarom werd gekozen voor een focusgroep met tekeningen.

De leerlingen werden bij aanvang van de focusgroep verzameld in een klaslokaal en kregen aparte plaatsen toegewezen, opdat niemand de tekening van een andere leerling zou kunnen zien. Dit om spieken of nabootsing te vermijden. Daarna werd de groep bevroegd aan de hand van twee recente en twee oudere, opnieuw uitgebrachte K3-liedjes. De liedjes zijn gekozen op basis van hun duidelijk verschillende connotatieve en denotatieve betekenis. Daarnaast gaat het ook om liedjes waarin bewust een educatieve boodschap wordt meegegeven. De leerlingen kregen de liedjes te horen zonder afgedrukte tekst om hen elk liedje in diens bedoelde vorm te laten analyseren. De semi-gestructureerde bevraging verliep van algemeen naar specifiek. Zo kregen de leerlingen na elk liedje de kans om vrij te vertellen over hun betekenisgeving. Nadien werd ingegaan op de genoemde thema's door bijkomende vragen te stellen. Hierbij werd de uiting van de persoonlijke opinies en oordelen van de moderator vermeden, zoals beschreven in Howitt (2010). De semi-gestructureerde leidraad is opgenomen in *Bijlage 4*.

RESULTATEN

1 Thematische analyse van liedjesteksten

Alle 53 liedjesteksten werden zorgvuldig gelezen en gecodeerd aan de hand van enkele thema's. Er werd zowel rekening gehouden met de denotatieve, algemene betekenis als de connotatieve, specifieke betekenis van taal zoals aangegeven door Barthes (1972). In sommige teksten kwamen bepaalde thema's meerdere keren aan bod, met het oog op een rijk aanbod citaten voor de rapportage. Hierin worden echter niet alle citaten opgenomen, enkel een selectie die de essentie vat. Volgens Braun & Clarke (2006) mag de analyse immers niet gedomineerd worden door voorbeelden, maar moet er wel een sterk verband zijn tussen die twee. In een tweede bestand werd elk thema per lied slechts één keer gecodeerd om te kunnen visualiseren hoe vaak de thema's voorkomen. Het resultaat is te vinden in onderstaande Nvivo-grafiek:

Het wordt dus duidelijk dat K3 over een waaier aan thema's zingt, maar wat zingen zij hier juist over? Hoe worden de thema's naar voren gebracht en hoe verhouden ze zich tot elkaar? Om deze vragen te beantwoorden werd er een uitgebreide thematische analyse gedaan, bestaande uit zes delen. Elk deel is een algemeen thema dat vier subthema's overkoepelt en heeft telkens als titel een passende zin uit een K3-liedje. Deze titels zijn gekozen omwille van hun relevantie voor elk deel, maar ook omdat ze illustreren wat K3 meegeeft in iets wat klinkt als slagzinnen, slogans of leuzen. K3 scandeert: **Het leven is een feest!; Iedereen is een held!; Leve de liefde!; We horen bij elkaar!; Kinderen zijn de toekomst! en Hier is iedereen K3!**

A) Het leven is een feest

*"Het leven is een feest, elke dag weer
een nieuw avontuur als je bij me bent."
(Oya lélé, 2003, 2015)*

1. Feest en dans

Het meest voorkomende thema in de bestudeerde liedjes is feest en dans. De liedjes gaan vaak over zingen, dansen en feesten in groep:

"Zet de muziek le-lekker luid, de hele kliek le-leeft zich uit." (Als het binnen regent, 2015)

"We staan te dansen op de nieuwste schijf." (Jij bent de bom, 2015)

Enkele liedjes nodigen ook de luisteraar uit om zich samen met K3 uit te leven:

"Doe je mee? We bouwen een feestje!" (Aliyee, 2016)

"Heb je zin om te dansen en te zingen?" (Iedereen K3, 2016)

"Hey, doe je mee? Wat een feest, wat een feest!" (Pyjamaparty, 2017)

Daarnaast wordt dit thema gebruikt om een vrolijke, uitgelaten gemoedstoestand uit te drukken.

"Licht, muziek, de stad, je danst." (Kuma hé, 2005, 2015)

"En wat een heerlijk gevoel, ben niet te stuiten wil dansen en zingen." (Play-o, 2016)

2. Muziek brengt mensen samen

Muziek wordt vaak in verband gebracht met samen zijn. Samen zingen, dansen en feesten is volgens K3 de sleutel tot een samenhangingsgevoel.

"Neem m'n hand, we horen bij elkaar. En als we daar samen over zingen maken jij en ik die droom vast waar." (Lila Liedjesland, 2015)

*"En alles komt weer goed op die zomeravond, we dansen in Parijs en zingen allemaal samen!
[...] On va danser, sluit iedereen in je armen."* (On va danser, 2016)

3. Optimisme en zorgeloosheid

Zorgeloosheid wordt in K3-teksten vaak gecombineerd met feest en dans. Het is door je uit te leven dat je al je zorgen even opzij kan zetten.

"Ik heb geen plan, geen agenda, ik heb geen doel en wat een heerlijk gevoel!" (Play-o, 2016)

"Als ik zing en als ik dans en al m'n zorgen buiten gooi." (Meisjesdag, 2015)

"Ik leef me uit, doe wat ik wil." (Kuma hé, 2005, 2015)

K3 legt ook nadruk op optimisme. Men zet de luisteraar aan om tegenslagen het hoofd te bieden door positief te denken:

"Wat doen we als het binnenregent? Zet een emmer onder het gat." (Als het binnen regent, 2015)

*"Had je ooit al een pech, weet je wat ik dan zeg: kom we hijsen onze zeilen en gaan op weg."
(Love boat baby, 2016)*

De teksten tonen dat je positiviteit moet toelaten in je hart:

"Vul je hart alleen met mooie dingen." (Lila Liedjesland, 2015)

"Want vul je hart met liefde en dromen." (Aliyee, 2016)

"Jij vult je hart met zonneshijn." (Toveren, 2002, 2015)

4. Zomer en zon

Ook het zomerse aspect komt zeer vaak terug in de teksten. Liedjes die over liefde en verlangen gaan spelen zich vaak af op een strand of onder de zomerzon. Verliefde gevoelens worden dus als het ware uitgelokt door zomerse temperaturen.

"Ik voel me ohlalala, is het die zwoele nacht?" (Eyo, 2011, 2015)

"Jij ziet mij en ik zie jou, de zomer kruipt onder mijn huid." (Kuma hé, 2005, 2015)

Maar het zomerse wordt ook vaak gelinkt aan plezier maken. Zon, zee en strand vormen het perfecte decor om samen vrolijk te zijn.

"Hittegolf, in de stad. Jongens en meisjes dansen door de straten, lekker uitgelaten!" (Heyah mama, 1999, 2015)

"De zomer komt er aan, iedereen voelt zich goed als de zon uit de kleren gaat." (Oya lélé, 2003, 2015)

"Ik neem je mee naar de zon en de zee, hand in hand, oog in oog, we gaan dansen en springen." (Mamasé, 2009, 2015)

De zon en de zomer zijn ook symbolen voor een tijd dat kan keren, voor een probleem dat opgelost is.

"En als bij toverslag verschijnt er op een regendag een mooie zon die naar je lacht." (Toveren, 2002, 2015)

"Nu er iemand door dik en dun van je houdt schijnt de zon opnieuw voor jou." (Verliefd, 2002, 2015)

B) Iedereen is een held

"Mensen juichen je toe, iedereen is een held."

(Bij de politie, 2009, 2016)

1. Vriendschap

Vriendschap is voor K3 meer dan samen plezier maken. Het gaat volgens hen ook over klaarstaan voor elkaar wanneer nodig:

"Dag lief vriendinnetje van mij. Jij doet me schaterlachen, jij leest echt waar mijn gedachten, jij staat elke dag weer klaar voor mij." (Hallo K3, 2010, 2016)

"Je hebt een vriend, iemand die voor jou door vuur gaat, elke dag weer voor je klaar staat." (Je hebt een vriend, 2001, 2016)

"Geen geruzie, geen gedonder, iedereen staat voor je klaar." (De drie biggetjes, 2003, 2016)

Vriendschap komt ook in een brede zin naar voren, namelijk in de idee dat we allemaal vrienden zijn:

"Viens ici, kom erbij, mon ami, vriend van mij, à Paris, in Parijs, allemaal samen!" (On va danser, 2016)

2. Familie

K3-liedjes zetten de luisteraar aan om genegenheid te tonen voor familieleden.

"Ik wil je voor altijd bij me. Oma, mijn liefste oma." (Oma's aan de top, 2000, 2015)

"Choco tot in het haar van je zus [...] van die chocoladekus." (Choco choco, 2016)

Ook samen feesten en dansen met familie is een terugkomend thema.

"Ik zie m'n oma dansen op de bar, m'n broertje met z'n rammelaar, m'n zusje op de basgitaar." (Drums gaan boem, 2013, 2016)

"In elke familie zit een olifantje, iedereen mag om de beurt iets voordoen en een melodietje voor ons spelen." (Rettettet, 2015)

3. Dankbaarheid voor dagelijkse helden

K3 uit in de liedjesteksten ook vaak dankbaarheid voor andere dagelijkse helden. Het gaat dan over personen die ons leven vlot laten verlopen, zoals politieagenten of buschauffeurs:

"Voor de buschauffeur die jou niet kent, maar die op je wacht als je te laat bent." (Kus van de juf, 2015)

"Wie staat elke dag weer voor je klaar? Wie denkt steeds aan jou? Ben je bang of ben je in gevaar? Bel naar de politie!" (Bij de politie, 2009, 2016)

K3 leert de luisteraar zo dat zulke mensen niet vanzelfsprekend zijn en dus wat dankbaarheid verdienen. Dit kan men op verschillende manieren doen:

"Zing het in de bergen, schreeuw het van de daken." (Jodelee, 2015)

"Schreeuw het uit: een kus van de juf en een bank vooruit!" (Kus van de juf, 2015)

"Met een mooie glimlach of een lief gebaar worden al jouw dromen waar." (Toveren, 2002, 2015)

4. Kus of knuffel

Een kus geven of elkaar knuffelen is ook een vaak voorkomende handeling in de teksten.

Een kus wordt in de eerste plaats in een romantisch kader geplaatst. Het gaat hierbij om een intiem gebaar tussen twee geliefden:

"Hij staart me aan en lacht en kust me lang en zacht." (Do do do you love me, 2015)

"Oye oya lélé, ik geef je een stiekeme zoen." (Oya lélé, 2003, 2015)

Kussen is ook een manier om problemen op te lossen of anderen blij te maken. Het wordt als een soort van heldendaad bekeken:

"Geef iedereen een zoentje, maak van iedereen een held!" (Kusjessoldaten, 2015)

"Geen mens kan jou verslaan, want elke zoen komt met een bonus." (Choco choco, 2016)

Als laatste is kussen of knuffelen ook een teken van genegenheid voor de medemens. Een kus of een knuffel geven versterkt samenhangigheid tussen mensen:

"Mami mami bisou bisou, voor iedereen een kus en een knuffel." (Mami Bisou, 2015)

"Zijn we allemaal weer boos op elkaar, weet je wat ik dan zeg? We knuffelen driedubbeldik voortaan." (10.000 luchtballonnen, 2015)

C) Leve de liefde

"Le-le-le-leve de liefde, samen allemaal!"
(Helden en soldaten, 2016)

1. Verliefdheid

Verliefdheid wordt omschreven als iets dat je plots overkomt, waar je niets tegen kan doen:

"Boem! Je hart klopt te luid, je staart voor je uit, je lippen bewegen maar je maakt geen geluid." (Verliefd, 2002, 2015)

"Want mijn hart staat op springen en ik weet niet waarom." (Jij bent de bom, 2015)

"1 klein kusje en de tijd bleef staan" (I love you baby, 1999, 2016)

Verder wordt beschreven wat verliefdheid lichamelijk met je doet.

"Een hoofd dat draait en een huid die tintelt, je loopt op wolken." (Verliefd, 2002, 2015)

"De liefde maakt ons gewichtloos met z'n twee." (Boembiboem, 2016)

2. Liefde

Een eerste benadering van liefde in de K3-teksten is liefde tussen twee mensen als iets moois. Het gaat over de reis die je samen aflegt in een relatie, met ups en downs.

"Want iemand die je hart kon stelen, wil het leven met je delen." (Verliefd, 2002, 2015)

"Ik zie jou en jij ziet mij en zo begint een mooi verhaal." (Kuma hé, 2005, 2015)

"Want het blijft liefde en het zit niet altijd mee, af en toe is er dus storm op zee."
(Liefdeskapitein, 2004, 2016)

Liefde krijgt soms een eerder naïeve invalshoek. Het gaat hierbij om gevoelens voor een persoon die je amper kent.

"Je kent me pas vandaag en toch stel jij me die vraag." (Do do do you love me, 2015)

"Ook al weet ik niks van jou, 'k denk dat ik van je hou." (Teleromeo, 2001, 2015)

Toch trekt men het aspect 'liefde' open, zodat het niet enkel romantische relaties betreft, maar bijvoorbeeld ook liefde tussen familieleden of tussen mens en dier.

Waar K3 zich ook sterk over uitspreekt is de vrije keuze om zelf te kiezen van wie je houdt. In *Prinsesje en Superman* pleiten ze voor het eerst expliciet voor de normalisering van holebi-liefde:

"Soms houden prinsesjes van prinsesjes, hier bij ons mag iedereen zijn wie ze zijn." (Prinsesje en Superman, 2016)

"Met wie je 'n toekomst bouwt vol met tederheid, een jongen of een meid. Weet je wat, het laat me berekend als je iemand vindt die zielsveel van je houdt!" (Prinsesje en Superman, 2016)

"Als ik hou van jou en jij ook van mij, waarom is niet iedereen blij?" (Prinsesje en Superman, 2016)

Maar liefde is volgens K3 ook wat ons allen verbindt in de wereld. Hierbij zingt men over optimisme en zorgeloosheid, waarbij iedereen van elkaar houdt.

"Onze vlag is een hart dat voor iedereen bonst en we varen met die boot heel de wereld rond."
(Love Boat Baby, 2015)

"Leve de liefde, samen allemaal, leve de liefde, doe nu maar normaal." (Helden en soldaten, 2016)

3. Verlangen

Naast de eerder onschuldige kijk op liefde en verliefdheid bevatten K3-liedjes hier en daar ook eerder volwassen benaderingen. In enkele teksten verlangt men naar de aandacht van een ander:

"Jij bent echt de nummer één, ik smeeek je: kijk hierheen!" (Jij bent de bom, 2015)

"Waarom verlang ik zo om dicht bij jou te zijn? Hallo, hallo?" (Teleromeo, 2001, 2015)

"Waar is die jongen van m'n dromen? Zal ik hem ooit nog tegenkomen?" (Do do do you love me, 2015)

4. Verleiding

Nog meer seksueel getint dan verlangen zijn de liedjes waarin verleiding een rol speelt. Enkele teksten drukken de wil uit om samen iets stiekem te doen, alleen te zijn:

"Ik wil jou, jij wil mij. Ik weet een plekje waar ze ons niet vinden, jij mag me verslinden."
(Heyah Mama, 1999, 2015)

"Ik geef je een stiekeme zoen en niemand die merkt wat we doen." (Oya lélé, 2003, 2015)

"We kiezen een plekje voor ons alleen, geen drukte, geen mensen meer om ons heen. Ik wil alles met je delen, maakt me niks uit hoe of waar." (Liefdeskapitein, 2004, 2016)

Onschuldige dingen, die in kinderoren misschien niet seksueel klinken, krijgen vaak een dubbele betekenis:

"Wie helpt me m'n schouders in te smeren?" (Waar zijn die engeltjes, 2012, 2016)

"En dan draag ik een matrozenmuts en niet veel meer dan dat." (Liefdeskapitein, 2004, 2016)

"En de pina colada staat koud, maar vannacht wil ik enkel maar jou." (Pina colada, 2017)

"Ik durf niet te bewegen want jij komt dichterbij en jij lacht zo lief naar mij." (Pyjamaparty, 2017)

D) We horen bij elkaar

"Neem m'n hand, we horen bij elkaar."
(Lila Liedjesland, 2015)

1. Oorlog en vrede

In K3-liedjes is oorlog vaak een impliciet, maar soms ook expliciet thema. Oorlog wordt bekeken vanuit de ogen van kinderen: absurd en onnodig. De liedjes wijzen ons op de rol van volwassenen in oorlogsvoering en het onbegrip van kinderen. De teksten geven aan dat kinderen met de oplossing kunnen komen om oorlog een halt toe te roepen.

"Een oorlogsminister of een generaal, wie krijgt vandaag een grote nul?" (Lollipopland, 2009, 2016)

"En we vragen de soldaatjes heel lief: zet die oorlog nu stop." (10.000 luchtballonnen, 2015)

Wanneer oorlog expliciet wordt bezongen gaat het vaak over het contrast tussen oorlog en vrede. Oorlog wordt omschreven als ongewenst, vrede als een ideaal:

"10.000 jaren oorlog zonder dat ooit iemand won." (10.000 luchtballonnen, 2015)

"Zo een land waar nooit oorlog geweest is, oh wat een mooie droom." (Ushuaïa, 2016)

Ook wordt er vaak gebruikt gemaakt van militaire termen, maar dan in een andere, kinderlijke context geplaatst. Woorden als 'soldaat', 'strijdlid' en 'wapens' krijgen zo een nieuwe, positieve betekenis:

"En de moedige soldaat die voor het eerst naar school toe gaat." (Choco choco, 2016)

"Zing je mee dit is ons strijdlid, ieder woordje maakt je blij." (Aliyee, 2016)

"Iedereen begint te swingen, we gooien alle wapens in de strijd." (Drums gaan boem, 2013, 2016)

2. Samenhangigheid en gelijkheid

K3-liedjes maken duidelijk dat mensen samen sterk staan en elkaar niet moeten vermijden of pesten.

"Ja, wij zijn zoveel mooier als we samen zijn." (Alle kleuren, 2000, 2015)

"Streng verboden om te pesten van het Oosten tot het Westen." (Helden en soldaten, 2016)

We zijn immers gelijk ongeacht leeftijd, status,....:

"Maakt niet uit wat je doet, jong en oud dansen door de straat." (Oya lélé, 2003, 2015)

"De koning met zijn kroon van goud eet voor hij trots een toespraak houdt een boterham met choco." (Choco choco, 2016)

"Prins of generaal, dit dansje doen ze ooit allemaal." (Handjes draaien, 2009, 2015)

Maar de belangrijkste oproep tot samenhangigheid situeert zich in etnische afkomst.

"Eén stem, één wereld, één vlag, één bonzend hart." (Ushuaïa, 2016)

"Ben je blank of zwart? Ja, we horen bij elkaar." (Iedereen K3, 2016)

3. Tolerantie van diversiteit

K3 geeft kritiek op de gebrekkige manier waarop de huidige maatschappij omgaat met diversiteit:

"Want de wereld kan af en toe wel eens hard zijn voor mensen die wat apart zijn." (Mami Bisou, 2015)

"Niemand op straat spreekt je aan, ziet je staan. Waarom doen mensen elkaar toch zo'n pijn?" (Alle Kleuren, 2000, 2015)

Men zingt in de liedjes over diversiteit op verschillende vlakken, waarbij men meegeeft dat diversiteit een positief gegeven is. Enerzijds gaat het om diversiteit op vlak van afkomst, huidskleur, cultuur of religie, anderzijds uit K3 kritiek op stereotiepe genderrollen in de samenleving.

"Wie beslist wat goed is en wat fout? Is elk meisje zacht, wil elke jongen macht?" (Prinsesje en Superman, 2016)

Een belangrijk en vaak terugkomend symbool van diversiteit is de regenboog. De regenboog is een typisch K3-symbool, bijvoorbeeld op kledij en merchandising. In de teksten staat de regenboog voor een samenleving waarin diversiteit niet alleen getolereerd wordt, maar ook gewaardeerd:

"Neem m'n hand, we bouwen allemaal samen ooit een wondermooie regenboog." (Lila Liedjesland, 2015)

"Hand in hand, oog in oog, alle kleuren van de regenboog." (Alle Kleuren, 2000, 2015)

4. Anders zijn, jezelf zijn

K3 pleit voor 'leven en laten leven'. Iedereen mag zijn zoals hij of zij wil, ongeacht wat anderen vinden. Stereotypen maken zo plaats voor ieders wensen en dromen.

"Wie je bent of wat je doet, dat maakt voor ons niet uit." (De Drie Biggetjes, 2003, 2016)

"Luister naar mij want jij bent wondermooi. En wat men ook zegt, jij komt wel terecht." (Verlegen vlindertje, 2017)

"Hier bij ons mag iedereen zijn wie ze zijn." (Prinsesje en Superman, 2016)

E) Kinderen zijn de toekomst

"Men zegt vaak: 'kinderen zijn de toekomst.'

Maar waarom blijft het daar dan bij?"

(De aarde beeft, 2016)

1. Kinderen versus volwassenen

Kinderen staan heel vaak centraal in de liedjes van K3. Het onderscheid tussen de wereld van volwassenen en die van kinderen wordt sterk benadrukt. Zo worden negatieve zaken in de wereld, zoals racisme, oorlog en milieuvervuiling, vaak toegeschreven aan het gedrag van volwassenen.

"'t Lijkt of men vergeet dat je deze planeet aan je kinderen geeft." (De Aarde beeft, 2016)

"Niemand op straat spreekt je aan, ziet je staan. Waarom doen mensen elkaar toch zo'n pijn?" (Alle Kleuren, 2000, 2015)

"10.000 jaren oorlog zonder dat ooit iemand won." (10.000 luchtballonnen, 2015)

Het onderscheid wordt ook geïllustreerd door de volwassen wereld saai of absurd te omschrijven en die van kinderen speels en vrolijk. Ook vindt men dat de wereld toebehoort aan de jonge generaties.

"Men zegt vaak: 'kinderen zijn de toekomst', maar waarom blijft het daar dan bij? Ik wil de wereld die mij toekomt." (De aarde beeft, 2016)

"Ooit komen wij samen in het journaal: de Lollipopland-regering." (Lollipopland, 2009, 2016)

Toch zijn er ook liedjes die juist de gelijkenissen tussen volwassenen en kinderen onderstrepen. Het gaat hierbij om gedrag dat elke leeftijdscategorie met elkaar verbindt, zoals dansen of eten.

"Van de kleinste baby's tot de allerchicste ladies, iedereen wil graag een boterham met choco! choco!" (Choco choco, 2016)

"Oude knar of kleine spruit, handen snel die mouwen uit. Wij roepen het uit: iedereen op aarde gaat handjes draaien." (Handjes draaien, 2009, 2015)

2. Symbolische oplossingen

K3-liedjes kaarten volwassen problemen aan en stellen kinderlijke, eerder naïeve oplossingen voor. *10.000 luchtballonnen* bijvoorbeeld staat op zichzelf als protest tegen oorlog, maar reikt kinderen ook allerlei symbolische oplossingen aan, zoals brieven schrijven en knuffelen:

"Doe je mee we schrijven samen een brief met een boodschap erop en geven hem mee met de luchtballon. En we vragen de soldaatjes heel lief: zet die oorlog nu stop" (10.000 luchtballonnen, 2015)

"Zijn we allemaal weer boos op elkaar? Weet je wat ik dan zeg: we knuffelen driedubbeldik voortaan." (10.000 luchtballonnen, 2015)

Ook in *Kusjessoldaten* is sprake van een soort kinderlijke naïviteit waarbij lichamelijke pijn en mentaal verdriet beiden worden opgelost door dezelfde remedie, namelijk een kus:

"Als iemand valt, en zich bezeert [...] Dichtbij of ver, een kusje werkt iedere keer." (Kusjessoldaten, 2015)

"Elk hart dat breekt, wordt zo hersteld. Wij hebben zoentjes klaar voor elke kleine held." (Kusjessoldaten, 2015)

In *Als het binnenregent* is de remedie tegen een lekkend dak geen herstelling, maar samen dansen in het water. K3 geeft zo aan dat je door middel van optimisme en saamenhorigheid tegenslagen het hoofd kan bieden. Samen zingen of dansen is hiervoor een vaak gebruikte strategie in de teksten:

"Neem m'n hand, we horen bij elkaar. En als we daar samen over zingen maken jij en ik die droom vast waar." (Lila Liedjesland, 2015)

"En iedereen blijft wakker tot in de vroege uren. En alles is vergeten, kom, we gaan dansen!" (On va danser, 2016)

3. Hoop op een betere toekomst

K3-liedjes spreken zich uit over de discrepantie tussen de huidige situatie en de gedroomde toekomst.

"Ben je klaar, na vandaag zal de wereld nooit meer dezelfde zijn." (Lila Liedjesland, 2015)

"En ooit bouwen we samen een wondermooi land." (Ushuaïa, 2016)

Enkele keren is K3 erg specifiek over hun ideale wereld, waarbij vreedevol samenleven centraal staat.

"In mijn ideale wereld is de allerstoerste kerel zelf een doetje want daar moet je lief zijn voor elkaar." (Helden en Soldaten, 2016)

"Mami, Mami, jij reikt iedereen de hand, zwerver of een zakenman. [...] Oh, was heel de wereld maar zo mooi als jij." (Mami Bisou, 2015)

"Zou het niet beter zijn als wij voortaan verdraagzaam zijn?" (Alle Kleuren, 2000, 2015)

"Ga je mee naar een land waar het elke dag feest is? Oh, wat een mooie droom. Zo een land waar nooit oorlog geweest is." (Ushuaïa, 2016)

Deze toekomst kan men enkel samen bereiken:

"Reik je hand naar me uit, leg ze in de mijne en laat ons dromen van betere tijden." (Alle Kleuren, 2000, 2015)

"Doe je mee, 'k heb een droom die vast uitkomt als jij met me zingt." (Iedereen K3, 2016)

"Neem m'n hand, we horen bij elkaar. En als we daar samen over zingen maken jij en ik die droom vast waar." (Lila liedjesland, 2015)

Ten slotte vraagt K3 om hun idealen verder te geven aan volgende generaties:

"Luister nu maar eens extra goed, dit cadeautje is om door te geven: met een lieve glimlach op je snoet, wat een magisch leven." (Toveren, 2002, 2015)

4. Representatie van jongens en meisjes

In hun liedjes lijkt K3 eerder meisjes te willen aanspreken dan jongens. Een aantal keer spreken ze letterlijk bewondering uit voor meisjes of dragen ze een lied aan hen op.

"Hoera voor ieder meisje." (Meisjesdag, 2015)

"Dit liedje is voor jou als jij een meisje bent." (Meisjes doen de wereld draaien, 2017)

"Overall waar de meisjes zijn is het feest!" (Mamasé, 2009, 2015)

Maar wanneer gekeken wordt naar hoe meisjes worden gerepresenteerd in de liedjes gaat het vaak om uiterlijke schoonheid of eigenschappen als 'lief' en 'verlegen'.

"Ooh, wat zijn de meisjes mooi." (Meisjesdag, 2015)

"Wat ben je wondermooi, ja jij maakt iedereen blij." (Meisjes doen de wereld draaien, 2017)

"Hé meisje, wees niet verlegen!" (Boembiboem, 2016)

"En een lief klein meisje hier ver vandaan kijkt omhoog." (10.000 luchtballonnen, 2015)

Jongens worden in de teksten van K3 meestal minder centraal gesteld. Wanneer er toch over jongens gezongen wordt gaat het meestal om een vrouwelijk personage dat op zoek is naar liefde:

"Waar is die jongen van m'n dromen? Zal ik hem ooit nog tegenkomen?" (Do do do you love me, 2015)

"Niemand die mij helpen kan. Daar ben je plots, mijn ideale man." (Teleromeo, 2001, 2015)

K3 neemt hierbij het risico om minder mannelijke fans aan te spreken en stereotypen te versterken. Ook op vlak van genderrollen zijn K3-teksten niet consequent. In *Prinsesje en Superman* vraagt K3 zich af wie bepaalt dat meisjes zacht zijn en jongens macht willen, maar in de tekst van *Baby Boe* staat hoe men een baby ziet opgroeien, afhankelijk van geslacht.

"Wie beslist voor elke jongen blauw? Wie zegt meisje lief, draag roze als je blief? [...] Waarom mag een jongen nooit prinsesje, waarom mag een meisje nooit superman zijn?" (Prinsesje en Superman, 2016)

"Jij wordt m'n stoerste kerel, jij wordt m'n allerliefste meid." (Baby boe, 2017)

Ook in andere teksten krijgen meisjes en jongens andere eigenschappen. In *Een kus van de juf* gebruikt men het stereotiepe beeld van een meisje in nood en een reddende man:

"Voor de brandweerman die een poesje redt en een meisjeshart vult met dolle pret." (Kus van de juf, 2015)

Maar naast de verschillende representatie van jongens en meisjes komen beide ook in teksten voor op een gelijkwaardige manier.

"Alle jongens, alle meiden samen op een rij." (Bij de Politie, 2009, 2016)

"Jongens en meisjes dansen door de straten, lekker uitgelaten." (Heyah Mama, 1999, 2015)

"Jongens en meisjes die dansen en vrolijk zijn." (Eyo, 2011, 2015)

F) Hier is iedereen K3

*"Hier zal iedereen altijd een ster zijn,
hier is iedereen K3!"*
(Iedereen K3, 2016)

1. Beeldvorming K3

In hun liedjes schept K3 een bepaald beeld over wat K3 juist betekent. De teksten geven aan dat de zangeressen van K3 niet alleen vriendinnen van elkaar zijn, maar ook van de luisteraar:

"Hier zijn we dan speciaal voor jou, de 3 goede feeën uit je dromen." (Toveren, 2002, 2015)

"Drie vriendinnen in een lila liedjesland." (Lila liedjesland, 2015)

"Ik ga door want ik weet: ik heb ook een vriend in jou." (Je hebt een vriend, 2001, 2016)

K3 vormt een veilige haven voor iedereen die wil. Men schept een wereld waarin dromen werkelijkheid

worden. Zelf is de nieuwe bezetting daar het levende bewijs van. Men wil de luisteraar doen geloven dat hen hetzelfde kan gebeuren, als je maar jezelf bent. De liedjes spelen zo in op identificatie.

"Hier bij ons mag iedereen zijn wie ze zijn." (Prinsesje en Superman, 2016)

"Meisje, hier komen je dromen uit!" (Popgroep, 2016)

"Ben je verbaasd als ik je zeg dat ik soms ook een beetje verlegen ben?" (Verlegen vlindertje, 2017)

Daarnaast spreekt K3 zich uit over hun voorbeeldrol. Men is zich bewust van het feit dat mensen en vooral kinderen hun kunnen of zullen nabootsen. Met dit in het achterhoofd spreekt men de luisteraar aan om samen met hen 'het juiste' te doen.

"Alle kindjes op de wereld doen me na, van de Zuidpool tot in Afrika." (Handjes draaien, 2009)

"Zeg nee zo luid als je maar kan en leg je hand in mijn hand." (De aarde beeft, 2016)

Toch zijn er verscheidene teksten te vinden waarin K3 minder braaf wordt afgebeeld. Het gaat om een meer volwassen versie waarin het drietal verleidelijk, speels en sexy is, vooral gesymboliseerd door kledij of het gebrek daaraan:

"Kijk hoe mijn topje speels naar je lacht." (Meisjesdag, 2015)

"Zie je mij in dat gangpad staan met dat kraaknette pakje aan?" (Boembiboem, 2016)

"Ik hoef alleen maar de zon op m'n huid." (Waar zijn die engeltjes, 2012, 2016)

Ten slotte is K3 een belichaming van plezier, vrolijkheid en feest.

"Morgen staat in de krant hoe goed dat meisje van K3 opeens toeteren kan!" (Rettettet, 2015)

"Hallo feestjes en plezier, hallo K3!" (Hallo K3, 2010, 2016)

2. Nonsenstaal

Een kernelement uit K3-liedjes vanaf het prille begin tot op de dag vandaag is nonsenstaal. Deze K3-taal klinkt zomers en lijkt een beetje op Afrikaans, zeker in combinatie met de Afrikaans getinte achtergrondstem. Enkele voorbeelden van deze nonsenswoorden, ook wel 'K3-aans' genoemd, zijn:

"Heyo, heyah mama di heyo!" (Heyah mama, 1999, 2015)

"Oya lélé, ik voel me plots weer zo oya lélé." (Oya lélé, 2003, 2015)

"Mamasé, mamasa, mama saka, mumba." (Mamasé, 2009, 2015)

Uit de teksten blijkt ook dat K3 zich bewust is van de aanwezigheid en het belang van nonsenstaal. Men benadrukt het feit dat het publiek hun voorbeeld zal volgen, zelfs al begrijpt men niet altijd alles:

"Je begrijpt niets van die gekke taal van mij, voor je 't weet zing je me na!" (Aliyee, 2016)

"Dan fluister ik je toe in een gloednieuwe taal!" (Kuma hé, 2005, 2015)

"Doe je mee allemaal, in een keigekke taal?" (Mamasé, 2009, 2015)

3. K3 is meer dan 3 meisjes

Het succes van K3 draait niet alleen op de stemmen en uitstraling van de zangeressen, maar ook op de inzet van de teamleden die de liedjes componeren, schrijven, bewerken, voorzien van choreografieën, promoten, ... In de bestudeerde liedjes wordt er één keer impliciet verwezen naar de mensen die de liedjes maken:

"Zal ik je mijn geheimpjes leren? Een leuke melodie, een hart vol fantasie." (Iedereen K3, 2016)

Maar het gaat verder dan dat. In hun liedjes probeert K3 de vierde muur te doorbreken door het publiek te betrekken. K3 zou K3 niet zijn zonder het publiek en dat maakt men duidelijk door ook hen als deel van K3 te beschouwen:

"Hier zal iedereen altijd een ster zijn, hier is iedereen k3!" (Iedereen K3, 2016)

"Niets is ooit zo mooi geweest, duizenden mensen sturen hun wensen." (Mamasé, 2009, 2015)

Het doorbreken van de vierde muur gebeurt soms zeer specifiek. Men laat namelijk kinderen meezingen of alleen zingen om zo de betrokkenheid van het kinderpúblic te symboliseren.

"Ik wil zo graag de ster van een keileuke popgroep zijn, lalala lala lala." (Popgroep, 2016)

"Men zegt vaak kinderen zijn de toekomst, maar waarom blijft het daar dan bij? Ik wil de wereld die mij toekomt. Zeg nee zo luid als je kan, wie doet mee met mij? Nee!" (De aarde beeft, 2016)

Ten slotte spreekt men naast kinderen ook volwassenen luisteraars aan als deel van K3:

"Hier is iedereen weer een beetje K3." (Iedereen K3)

4. De rol van K3

Ten slotte filosofeert K3 over hun eigen potentiële rol in de samenleving. Elk K3-liedje spreekt zich uit over de ideale wereld die men voor ogen heeft, maar in enkele teksten komt specifiek naar voren welke rol K3 zelf speelt in het waarmaken van deze droom. Het gaat hierbij om mensen samen te laten zingen, dansen en hen gelukkig te maken.

"Wie doet er mee, 'k Heb een reuze idee: een muziekgregenboog die de wereld doet zingen." (Mamasé, 2009, 2015)

"En als je al die kids zo blij ziet denk je vast: zo moet het zijn! Voor je het weet zing je me na." (Aliyee, 2016)

"Doe je mee, 'k heb een droom die vast uitkomt als jij met me zingt, kijk het begint!" (Iedereen K3, 2016)

"Eén, twee, drie, zie jij wat ik zie? Alle kinderen dansen hand in hand in de wereld van K3!" (De wereld van K3, 2003, 2016)

En op kritiek heeft K3 dit antwoord klaar:

"En ook al heeft men af en toe kritiek, wat is er mis met mooie dromen? En duizenden kinderhandjes vol muziek? Wie wist dat dit ons zou overkomen?" (De wereld van K3, 2003, 2016)

Uit de thematische analyse van de liedjesteksten kan besloten worden dat K3 zingt over een waaier aan thema's. Samen feesten en dansen is het meest voorkomende thema in de bestudeerde liedjes. Vaak is het decor voor deze vrolijkheid een zomers en zonnig tafereel. De zon lokt als het ware blije en verliefde gevoelens op bij de mens. De liefde is dan ook een vaak bezongen thema in de teksten. Het onderscheid bestaat hierbij uit eerder naïeve, kinderlijke verliefdheid, liefde als een zoektocht, genegenheid voor familie of vrienden en ook de meer volwassen uitingen zoals verlangen en verleiding. Gelijkenissen en verschillen tussen kinderen en volwassenen worden nog op andere manieren benadrukt. Zo worden problematieken in de wereld vooral toegeschreven aan het toedoen van volwassenen. K3 reikt kinderen daarom enkele symbolische oplossingen aan om dit te verhelpen. Men drukt zo hoop op een betere toekomst uit in maatschappijkritische teksten. De liedjes benadrukken de discrepantie tussen de huidige samenleving en de ideale toekomst, waarin men vreedzaam met elkaar samenleeft. Men bekijkt oorlog en intolerantie van diversiteit door de ogen van een kind. Gelijkheid, ongeacht afkomst, leeftijd, status etc. staat in veel liedjes centraal. Toch wordt diversiteit ook gevierd en wordt opgeroepen tot tolerantie en normalisatie ervan. Anderzijds versterken K3-teksten bepaalde stereotypen ook, bijvoorbeeld door de representatie van meisjes en jongens. Wel wordt duidelijk dat K3 zich sterk bewust is van hun rol in de samenleving. In de teksten wordt letterlijk gereflecteerd over het K3-concept, de beeldvorming en typische taal die hierbij aan te pas komen en wat K3 kan betekenen voor de maatschappij.

2 Interviews met schrijver en zangeressen

In wat volgt wordt gerapporteerd over de informatie uit de interviews met tekstschrijver Alain Vande Putte en zangeressen Marthe De Pilleceyn, Hanne Verbruggen en Klaasje Meijer. Hun perspectieven over het K3-concept, hoe de liedjes ontvangen worden, de inhoud van de liedjes en hun rol in non-formele educatie werden op basis van beide interviews samengevat. Voor de volledige input van de geïnterviewden wordt verwezen naar de getranscribeerde interviews in *Bijlagen 6 en 7*.

A) Perspectief op het K3-concept

1. Betekenis K3

K3 is volgens de zangeressen het goede van twee werelden: men mag doen wat men graag doet, namelijk zingen, dansen en acteren, maar tegelijkertijd ook een mooie boodschap meegeven. Het was deze combinatie die hen zo aansprak om de nieuwe bezetting van K3 te worden.

"Wij hebben ons ingeschreven omdat wij ons heel bewust waren van wat K3 was en wij wilden daar echt aan meewerken." (Hanne, 2017)

De zangeressen van K3 zien het brengen van een mooie boodschap als hoofddoel van de liedjes, niet alleen voor kinderen, maar voor iedereen. De teksten maken de luisteraar bewust van wat men bij K3 zou willen veranderen in de wereld. Men is zich sterk bewust van de voorbeeldfunctie die ze hebben.

"Ik denk dat er geen mooiere job is dan zo een voorbeeld te kunnen zijn voor mensen en dat kinderen en volwassenen en tieners en zo leren uit liedjes die wij mogen zingen!" (Marthe, 2017)

"[...] omdat je heel veel invloed hebt op kinderen en mensen in het algemeen. Dus we kunnen wel echt het verschil maken. Dat is wel - denk ik - het grootste doel." (Klaasje, 2017)

Volgens Alain Vande Putte is het doel van de K3-teksten het meegeven van een algemeen wereldbeeld. Het gaat om het leren bekijken van de wereld met de nodige dosis fantasie, onschuld en humor. Het is vooral de positieve manier waarop dit gebeurt waar hij en K3 belang aan hechten.

"Zonder te zeggen van: 'Je moet dat doen en je mag dat niet doen!', maar toch ergens van: 'Kijk eens hoe mooi dat het kan zijn als je het zo bekijkt of als je het zo doet.'" (Alain, 2017)

De teksten van K3 belichamen dus de manier waarop Alain Vande Putte de wereld zou willen uitleggen aan kinderen. Het leven wordt bekeken door een K3-bril.

2. Situering in populaire cultuur

De verhouding van K3 tot de heersende populaire cultuur is volgens Alain Vande Putte dubbel. Enerzijds worden de teksten geschreven buiten de Belgische of Nederlandse populaire cultuur omdat de eigen leefwereld van Alain daarbuiten valt, aangezien hij al jaren in het buitenland woont. Dit geeft de teksten andere invalshoeken. Zo vindt K3 Alain dat K3, in tegenstelling tot bijvoorbeeld *Kinderen voor Kinderen*, geen kindermuziek maakt, maar popmuziek die toegankelijk is voor kinderen.

Anderzijds is Alain zich bewust van het feit dat K3-liedjes deel zijn van onze populaire cultuur en ziet hij dit als pluspunt. Bepaalde K3-boodschappen zijn daar volgens hem meer nodig dan in de alternatieve sector, ze vormen een knuppel in het hoenderhok.

"Ik heb soms het gevoel dat in de alternatieve sector dat je dan met dat probleem zit: 'preaching to the choir'. Dat je daar problemen gaat gaan aankaarten waar iedereen zich al bewust van is." (Alain, 2017)

Schrijven voor een populaire sector geeft de boodschappen die hij wil meegeven een breder platform dankzij de marketingstrategieën van productiehuis Studio 100. Hun enorme bereik geeft weerklank aan de boodschappen die K3 wil meegeven en dit waardeert Alain.

"Dus er is toch wel, zeker over de jaren, een bewustzijn gegroeid van: 'Af en toe kunnen we wel iets doen met de stem die we hebben.'" (Alain, 2017)

De prijs die K3 echter betaalt voor deze commercialisering is dat mensen K3 daar ook mee vereenzelvigen. Ook kinderen zijn hier zeer gevoelig aan, zegt K3 zelf. Als men reflecteert op de eigen kindertijd en de plaats die K3 daar in nam zijn het vooral de visuele aspecten die zijn blijven hangen.

"Als kind ben je bezig met 'Oh, die speldjes!' en 'Oh, die schoenen die ze aanhebben!'" (Marthe, 2017)

"Dus voor mij was ik, denk ik, als kind meer bezig met hoe het eruit zag." (Klaasje, 2017)

De thema's die worden aangehaald zijn universeel, maar men probeert wel rekening te houden met de tijd waarin we leven door in te spelen op actuele thema's zoals klimaatverandering en gendergelijkheid. Anderzijds zijn oudere liedjes, zoals anti-racismelied *Alle Kleuren*, nog steeds relevant omdat het gaat om problematieken die traag veranderen. Men hoopt dat deze liedjes in de toekomst irrelevant worden:

"Ik hoop dat Prinsesje en Superman binnen 20 jaar niet meer relevant is! En dat men zegt: 'Waar zijn die nu over bezig?'" (Alain, 2017)

"We zijn nog altijd aan het pleiten voor dezelfde dingen als vroeger [...] Hopelijk over zoveel jaar niet meer, maar nu nog wel." (Hanne, 2017)

Liedjes uit de beginperiode van K3 worden dus nog steeds gezongen door de nieuwe bezetting. Muzikaal speelde men wel in op de tijdsgeest, maar tekstueel zijn ze hetzelfde gebleven, ook al zijn deze volwassener en soms seksueel getint. Dit verschilt volgens Alain erg met de nieuwste teksten, waarin deze thema's minder of minder expliciet aan bod komen. Aan het veranderen van de oude liedjes naar meer kindvriendelijke teksten denkt Alain niet. Volgens hem luisteren kinderen hier overheen.

"Een kind dat 3 jaar is dat zingt: 'Doe het heel zachtjes, geen kreetjes en geen lachjes', die weet ook niet waar het over zingt op dat moment hé? Beter dat dan toen wij uit kwamen, één van de hits was: 'Al wie niet springt is homofiel'. Een andere hit was 'Seks met die blonde'. En daar staan ook kinderen op te springen en te dansen." (Alain, 2017)

3. Verklaring van het succes

K3 en Alain Vande Putte focussen vooral op de muziek als verklaring voor hun populariteit. Alain is zelf muzikant en toont tijdens het interview in verschillende nummers hoe complex de melodieën van K3-liedjes zijn. De rol van muziek is bij K3 dus erg belangrijk, maar volgens Alain en K3 gaat het succes van de liedjes verder dan alleen de melodieën die blijven hangen.

"Het kan niet dat zo'n project, en ik zie dat ook genoeg aan hoe de mensen daarop reageren, alleen maar draait op leuke deuntjes, dat kan niet. Daarvoor draait het te lang." (Alain, 2017)

"[...] ik vind dat gewoon fenomenaal hoe dat iemand op zo'n goeie en aansprekende teksten kan komen." (Marthe, 2017)

De teksten volgen hierbij hetzelfde patroon als de melodieën: het zijn muzikale teksten die complexer zijn dan men zou denken. Het gaat om de manier waarop de liedjes het publiek aanspreken. Alain vat de liedjes zo samen:

"Ze zijn gemakkelijk om te leren kennen, maar er valt daarna nog wel iets in te ontdekken. En dat denk ik dat het succes is." (Alain, 2017)

Het is deze combinatie van factoren, samen met de uitstraling van de zangeressen en de marketingstrategieën van Studio 100, die volgens Vande Putte het succes van K3-liedjes verklaren.

B) Perspectief op ontvangst

1. Wisselwerking met publiek

Er treedt wisselwerking tussen K3 en het publiek op in verschillende vormen. Het zijn voornamelijk de reacties van het publiek tijdens live-optredens waar veel aandacht aan wordt geschonken. Vooral de zangeressen geven aan waar kinderen het meest mee bezig zijn, waaruit het K3-team kan opmaken of een nummer werkt of niet. Alain woont zelf af en toe een optreden bij en geeft aan sterk geëmotioneerd te zijn wanneer kinderen zijn teksten meezingen.

"Ik zit altijd te wenen van begin tot einde. Als die dat allemaal aan het meezingen zijn en er zijn dan 7000 kinderen die 'Je hebt een vriend, iemand die voor jou door vuur gaat!', ja dan..." (Alain, 2017)

K3 noemt ook de interactie via de media waarbij men de reacties ontdekt vanuit Vlaanderen en Nederland, die zowel positief als negatief kunnen zijn en waar men al dan niet rekening mee houdt.

"Ergens probeer je ook altijd vooral de positieve reacties te lezen en die te voelen, want dan denk je: Ja, we zijn echt goed bezig, we moeten dit aanklaarten! [...] En als er heel veel negatieve kritiek komt, dan ga je daar toch intern naar kijken van: "Oké, wat kunnen we daar aan doen?" (Klaasje, 2017)

De zangeressen zijn er van overtuigd dat kritiek geen nadeel hoeft te zijn omdat je er veel uit kan leren.

Wel schrikt men af en toe van de reacties van volwassenen die de teksten bijvoorbeeld ongeschikt vinden voor jonge kinderen. Maar kritiek geeft K3 ook de mogelijkheid om een antwoord te bieden om de kritiek te weerleggen.

"Ik denk [...] dat dat ergens wel mooi is dat dat dan ter sprake komt, want ik denk dat heel veel mensen daar een taboe van gemaakt hebben." (Marthe, 2017)

"Dat geeft ons dan de kans om in alle interviews uit te leggen wat het liedje precies betekent. En dat mensen eigenlijk verder moeten denken dan ze in eerste instantie denken." (Klaasje, 2017)

Maar ook op voorhand denkt men binnen het K3-team na over mogelijke kritiek. Liedjes zoals *Boterham met choco* worden gewikt en gewogen:

"[...] het blijft wel inderdaad van: 'Gaan er nu mama's zijn die gaan denken: oh nee, choco is ongezond!'. Dus ja, daar hebben we toen echt wel over nagedacht." (Hanne, 2017)

Maar Klaasje relativeert dit. Volwassenen van nu zijn volgens haar te gevoelig voor dit soort zaken.

Ook Alain is niet bang om het publiek uit te dagen. Liedjes als *Prinsesje en Superman* worden niet door iedereen even goed ontvangen. Hij wil hier echter niet te veel op anticiperen maar het nummer net brengen op een K3-manier.

"[...] als dat mensen die daar tegen zijn tegen de schenen schopt, ja 'so be it' hé? Dat is dan jammer voor die mensen dat die in 2017 zo denken." (Alain, 2017)

2. Grenzen van schrijven/zingen

Bij K3 is men zich erg bewust van de grenzen waarbinnen men de teksten schrijft en zingt.

Eerst en vooral wil Alain Vande Putte zijn teksten zelf leuk vinden. Na jarenlang de tekstschrijver te zijn van de K3-nummers weet hij wat wel en niet 'K3' klinkt. Belangrijk hierbij is het om de juiste invalshoek te vinden om echt een impact te kunnen hebben.

"Het is eigenlijk een beetje de zoektocht die elke ouder heeft als een kind een moeilijke vraag stelt hé? Van: Ja, hoe ga ik dat nu gaan uitleggen aan dat kind op een manier dat dat kind het begrijpt, zonder daarvoor betuttelend te zijn, maar op een manier dat het dan toch de lading ergens dekt?" (Alain, 2017)

Daarnaast moet het nummer goedgekeurd worden door Studio 100. Hierbij krijgt Alain veel artistieke vrijheid, zeker bij liedjes die losstaan van een grotere opdracht zoals een film. Het blijft hem en K3 verbazen hoeveel hen toegelaten wordt:

"'10.000 jaren oorlog zonder dat ooit iemand won'. Ik kwam daar op, op die zin, en ik dacht: 'Ze gaan dat nooit pakken, ze gaan mij dat nooit toelaten dat ik dat er in steek!' [...] Maar Miguel had dat dan laten horen aan Gert en Gert had dan tranen in zijn ogen: 'ja, dat moet zeker de single zijn!'" (Alain, 2017)

Ook de zangeressen zelf worden nauw betrokken bij de keuze van de songs. Alain speelt hierop in door bijvoorbeeld de teksten niet te kinderlijk te maken, zodat ze geloofwaardig gezongen kunnen worden door volwassen vrouwen. K3 leest zelf elke tekst grondig na om te controleren of ze hem zichzelf zien zingen.

"Wij zullen nooit iets zingen waar we niet achter staan. [...] En dat is ook al een paar keer gebeurd dat we denken: 'Ah, dat zinnetje is toch iets dat niet...' en dan veranderen ze dat." (Marthe, 2017)

Ten slotte houdt men op voorhand ook rekening met reacties van het publiek. Men geeft aan dat de teksten consequent moeten zijn in de manier waarop men bepaalde boodschappen naar buiten brengt. Omdat K3 nooit een uitgesproken mening heeft tracht men ook te voorkomen dat bepaalde groepen zich uitgesloten of beledigd voelen.

3. Identificatie en interpretatie

De grote kracht van K3 is volgens Alain Vande Putte en K3 dat luisteraars, zowel kinderen als volwassenen, zich kunnen identificeren met de liedjes door de verschillende interpretatiemogelijkheden. Ook al gaan sommige liedjes over zeer specifieke onderwerpen, de schrijfstijl blijft algemeen. Op deze manier kan iedereen er zijn of haar eigen betekenis aan geven.

"Daar ben ik mij wel altijd heel bewust van: ik wil dat het gaat over de persoon die ernaar luistert." (Alain, 2017)

"Ik vind dat heel chic dat je daar altijd zelf ook nog een beetje in kunt kiezen." (Hanne, 2017)

Naast persoonlijke betekenisgeving zijn de nummers ook verschillend te interpreteren door leeftijdscategorieën. Dit verwezenlijkt Alain door dubbele bodems: door te werken met gelaagdheid kunnen bepaalde zaken door kinderen anders geïnterpreteerd worden, op een onschuldige manier. Maar het opgroeien met K3-teksten gaat verder dan dat. Zowel Alain als K3 zijn ervan overtuigd dat een liedje meegroeit met een persoon. Het begrip van en de belangstelling voor de teksten evolueert volgens hen mee met de leeftijd. De nieuwe bezetting van K3 groeide zelf ook op met K3-nummers en herinnert zich deze evolutie eveneens:

"Kinderen zingen dat en ik denk dat die later, zoals dat wij ook later hadden, beseffen van: 'Hé, dat is eigenlijk echt een kei goed liedje' of 'Oh, dat gaat daar over!'" (Marthe, 2017)

"Toen ik ietsje ouder werd [...] ging ik wel vragen van 'Wat betekent dat eigenlijk, verdraagzaamheid?' en mijn ouders gingen dat dan uitleggen." (Klaasje, 2017)

Om deze reden heeft Alain Vande Putte soms het gevoel eerder voor volwassenen te schrijven dan voor kinderen. Hierbij verzet hij zich tegen de 'dumbing down' waar de televisie vaak wel aan doet. Alain geeft hierbij aan dat K3-nummers niet laagdrempelig zijn, maar toegankelijk.

C) Perspectief op inhoud

1. Persoonlijke inbreng

Het K3-project mag zich dan onder de vleugels van Studio 100 bevinden, elk teamlid krijgt de mogelijkheid een eigen inbreng te hebben in wat men naar buiten brengt.

Alain Vande Putte ziet het schrijven van K3-nummers als een levenswerk. Naar eigen zeggen wil hij zo vaak mogelijk iets waardevols in de teksten meegeven. Vaak zijn deze teksten erg persoonlijk.

"Je percipieert de wereld door jouw gevoeligheden, door jouw zintuigen en jouw verleden en ervaringswereld en zo gaat het ook naar buiten komen." (Alain, 2017)

"En dan zeggen ze altijd: 'You always preach what you most need to learn', [...] dat zal dat dan wel zijn zeker?" (Alain, 2017)

Zijn inspiratie en ideeën voor de teksten kunnen voortkomen uit de actualiteit, maar ook uit het dagelijks leven. Met teksten over bijvoorbeeld het thema 'pesten' hoopt Alain anderen een hart onder de riem te steken die net als hij slachtoffer waren van pesten in hun kindertijd. Deze emotionele steun die de liedjes kunnen bieden wordt erg vaak aangehaald door zowel Alain als de zangeressen.

Daarnaast zingen ook de zangeressen de teksten niet klakkeloos in. Zoals eerder vermeld wordt elke tekst zorgvuldig doorgenomen en zaken waarmee men het niet eens is worden gewijzigd. Maar in tegenstelling tot waar mensen soms van uit gaan is er ook inbreng van de zangeressen zelf.

"En veel mensen denk ik ook dat te snel denken dat wij zelf niet nadenken en maar gewoon die liedjes zingen. Terwijl, dat is niet waar. Wij denken daar heel erg over na." (Klaasje, 2017)

"We hebben nu al aangegeven van 'Dat zou ik wel eens leuk vinden, ik vind dat wel iets tof, ...' en we denken daar alle drie ook in onze vrije tijd wel aan van: 'Oh, ik ga eens naar Alain sturen dat dat wel tof is' en Alain stimuleert dat ook heel hard." (Hanne, 2017)

Maar het actieve meedenken gaat verder dan de liedjes. De zangeressen willen hun persoonlijke waarden en idealen terugzien doorheen alle activiteiten van K3, bijvoorbeeld ook in hun eigen lifestyle-programma:

"Met 'Iedereen K3', daar zit heel veel educatiefs in hé. Dat is wel heel belangrijk, vinden we. [...]. Het gaat dan vooral over bewustwording van jezelf maar ook van wat je eet, of je een beetje gezond leeft, dat je een beetje moet sporten, ..." (Klaasje, 2017)

2. Specifieke inhoud

De inhoud van K3-liedjes situeert zich volgens schrijver en zangeressen rond een aantal thema's. Een eerste opvallend terugkomend thema is het aanvaarden van anders zijn, zowel van jezelf als van anderen. Diversiteit wordt zeer breed benaderd, waarbij men zingt over verschillen in bijvoorbeeld uiterlijk, afkomst, gender en geaardheid. Deze tolerantie van diversiteit, vaak in verband gebracht met het woord 'regenboog', brengt mensen samen:

"Ik ben ook altijd een beetje anders geweest dus dat is ook een thema dat vaak terugkomt, van 'Kijk, je mag anders zijn, hoe je u kleedt, hoe je eruitziet, ... je moet vooral jezelf zijn.'" (Alain, 2017)

Een tweede thema dat beide partijen herhaald zien, ook in de toekomst, is liefde. Het gaat hierbij zowel over verliefdheid tussen twee mensen als liefde voor de mensheid.

"Ik denk wel dat liefde op alle vlakken dan, alle soorten liefde, dat daar gewoon heel veel over gezongen kan worden." (Marthe, 2017)

Ook feest is een derde blijvend thema in K3-liedjes. Opvallend hierbij is dat zowel de zangeressen als Alain Vande Putte 'feest' als minder complex of diep thema bestempelen. Het lijkt te gaan om een non-sense thema waarbij het, net als in liedjes over zon en zomer, puur gaat om positiviteit.

"Soms blijft het een gewoon feestnummer." (Alain, 2017)

"Er zijn ook liedjes die gewoon echt om feest gaan, we maken van het leven één groot feest." (Hanne, 2017)

Maar K3-liedjes bevatten ook zwaardere, diepere thema's in de maatschappij die relevant blijven. Het gaat onder andere over kritiek op oorlog, racisme, homohaat en milieuvervuiling en hoe lichtzinnig we hiermee omgaan. Hierbij is het extra belangrijk om de teksten geloofwaardig over te brengen.

"[...] dat is wel moeilijker, omdat naargelang hoe je het zingt komt dat toch anders binnen. En ik vind bij zo'n nummers vind ik dat technisch ook gewoon moeilijker." (Hanne, 2017)

Toch behandelen de teksten deze thema's op een speelse manier, bijvoorbeeld door bepaalde woordkeuzes. Volgens Alain benadert men deze thema's op een humanistische, vrijdenkende manier.

Maar men is het eens over het feit dat liefde tussen mensen alle thema's in K3-teksten overkoepelt:

"Je haalt veel onderwerpen aan maar uiteindelijk gaat het gewoon over liefde tussen mensen." (Klaasje, 2017)

3. Belangstelling en erkenning voor inhoud

Om het educatieve doel te laten slagen moeten luisteraars belangstelling hebben voor de inhoud.

De belangstelling vanuit de media richt zich eerder op oppervlakkige inhoud. Wel zijn het de eerder 'controversiële' nummers die in de media verschijnen en extra vragen krijgen, zoals *Prinsesje en Superman*. Op onderzoeksgebied hebben de teksten, tot nu, nog nooit aandacht gekregen.

Het grootste deel van het publiek van K3 zijn kinderen, maar de teksten zijn vaak complexer dan op het eerste gezicht lijkt. Alain en K3 weten dan ook dat niet elk kind de teksten meteen zal begrijpen.

"Ja, dan zijn er toch veel dingen bij die ze niet meteen gaan mee hebben. Maar ja, de ouders kunnen een beetje uitleg bijgeven." (Alain, 2017)

"Ik denk dat dat bij kinderen minder is, omdat kinderen niet altijd de tekst verstaan. Maar ik merk wel dat kinderen die al ietsje ouder zijn, dat die dat wél hebben." (Marthe, 2017)

Men ziet dit echter niet als een probleem. De zangeressen zagen dezelfde evolutie bij zichzelf en vinden dit een typisch kenmerk van het kind-zijn.

"Ik vind het ook gewoon zelf altijd heel mooi als een kind gewoon heel puur en heel oprecht is en ik denk dat dat een deel van het kind-zijn is: niet alles begrijpen en uw eigen theorieën verzinnen en kijken met een roze bril op." (Hanne, 2017)

De zangeressen vinden wel dat mensen vaak te licht over het K3-concept gaan. Volgens Alain zijn dit vooral mensen die de nummers niet kennen en K3 slechts als massaproduct van Studio 100 zien. Maar hij en K3 weten dat de nummers voor anderen wel iets kunnen betekenen.

"Ik weet zelf van mensen die kinderen hebben of die kleinkinderen hebben die wel enorm appreciëren wat K3 doet. [...] Ik heb dat daar gezongen, dat liedje, met een gitaar. En heel die tafel zat te snotteren, dus voor die mensen was dat niet banaal! Dat was wel heel echt." (Alain, 2017)

D) Perspectief op non-formele educatie

1. Overbrengen van inhoud

K3 heeft een specifieke manier van vertellen. Zowel Alain Vande Putte als de zangeressen vinden het belangrijk om op een consequente manier inhoud te brengen en dus op te voeden.

Zo is een K3-mening nooit sterk uitgesproken, en al zeker niet zwart-wit. In K3-teksten zit er wel een dosis maatschappijkritiek, maar steeds gebracht op een positieve manier.

"Het is niet dat wij zeggen: 'Dat is slecht en dat is goed!'. Nee, wij zeggen: 'Als het nu eens zo zou zijn?'" (Marthe, 2017)

Verder geeft men de teksten een inclusief karakter door zoveel mogelijk mensen aan te spreken.

"We willen geen mensen uitsluiten. We willen altijd wel meegeven van: 'Kijk, hoe je er ook uitziet, van waar je ook komt, hier bij ons maakt het niet uit!'" (Alain, 2017)

Daarnaast zet men in op een combinatie van laagdrempeligheid en complexiteit.

"Natuurlijk wordt het ergens op die manier laagdrempelig gehouden, maar tegelijkertijd toch altijd met de betrachting van: we willen niet dat het plat is, we willen niet dat het inhoudsloos is." (Alain, 2017)

Alain Vande Putte noemt zeker niet al zijn teksten educatief. K3 zelf is dan weer overtuigd van de educatieve waarde van de teksten voor scholen en zelfs volwassenen.

"Ik denk dat als ze in een klas onze teksten zouden afprinten en lezen, dat daar echt zo veel wijsheid in zit dat ze kunnen meenemen." (Hanne, 2017)

"[...] als volwassene hoor je uw kind dat zingen en word je u mee bewust van wat wij eigenlijk zouden willen veranderen in de wereld." (Marthe, 2017)

Ten slotte situeert men K3-teksten onder 'spelend leren':

"Dat is wel heel belangrijk, vinden we. Dat kinderen inderdaad iets kunnen leren en dan vooral op een leuke manier." (Klaasje, 2017)

2. Hoop op betere wereld

Via de massacommunicatie die Studio 100 hen biedt krijgt K3 de mogelijkheid hun wereldbeeld mee te geven aan het publiek. Het is een verantwoordelijkheid waar Alain veel belang aan hecht:

"Ik heb 18 jaar geleden nog een gesprek daarover gehad met Hans Bourlon, één van de bazen van Studio 100, en toen zei ik van: 'Jongens, jullie hebben zo'n stem! Maar jullie zeggen niks! Als je zo'n stem hebt, moet je toch af en toe iets zeggen?'" (Alain, 2017)

Voor Alain is dit hoofdzaak, iets wat hem het meest voldoening geeft in zijn rol als tekstschrijver bij K3. De zangeressen noemen zichzelf geen wereldverbeteraars. Pas als iedereen de K3-gedachte zou internaliseren zou er een betere wereld kunnen bestaan. Men is zich sterk bewust van een voorbeeldfunctie, zonder er zich op blind te staren.

Een betere wereld volgens Alain is er één waarin mensen creatief tegen het leven aankijken, waar minder conflict is en waar mensen zichzelf minder au sérieux nemen. Dit noemt hij echter een utopie. Volgens K3 is de ideale wereld ééntje waarin verschillen worden overstegen om samen sterk te staan. Dit is wat alle K3-liedjes met elkaar verbindt.

3. Gepercipieerde impact

Alain Vande Putte meent de impact van de nummers met eigen ogen te zien. Het gaat hierbij om de wereld die K3 zelf heeft gecreëerd. Het inclusieve karakter van de K3-wereld zorgt er bijvoorbeeld voor dat ook jongens in K3-jurkjes naar optredens komen. Daarom vindt hij K3 een meerwaarde aan de anders zo conservatieve populaire sector. Als kind en jongvolwassene vond Alain zelf ook veel steun in muziektteksten en dit wil hij ook realiseren voor anderen. Samen met de zangeressen legt hij veel nadruk op de emotionele steun die K3-nummers kunnen bieden. Het gaat dan over specifieke nummers, maar ook over een sfeer die K3 jarenlang heeft gecreëerd. Hierbij verwijst Alain naar het K3-afscheidsconcert voor volwassenen:

"[...] als je daar dan ziet met welke emotie daar gereageerd wordt door al die jongvolwassenen die daar staan, dan denk ik van: Ja, dat hebben we zeker gedaan, een soort van

samenhorigheid, een kleur gegeven aan mensen die opgroeien, aan mensen hun leefwereld.”
(Alain, 2017)

K3 zelf zegt ook veel reacties te krijgen van mensen die de impact van de nummers illustreren. Het gaat vooral om een dosis positiviteit.

“Ik hoor ook van heel veel mensen, ook als er een nieuwe CD is, hier op de werkvloer dat mensen zeggen: Oh, dat liedje, ik word daar zo vrolijk van!” (Hanne, 2017)

“[...] ik vind dat alleen maar mooi dat mensen tegen ons komen zeggen van: Amai, ik herken mij in jullie nummers en ik zet dat vaak op en dat helpt mij om de dag in plaats van droevig toch blij door te brengen!” (Marthe, 2017)

De impact die K3-nummers hebben situeert zich volgens schrijver en zangeressen dus vooral in het bouwen aan een eigen, inclusieve K3-wereld en het bieden van een vrolijke noot, een roze bril.

Uit de interviews met de tekstschrijver en zangeressen blijkt dat men zich bij K3 erg bewust is van hun enorme bereik bij kinderen en de verantwoordelijkheid die ze daarom dragen. Dankzij de marketingstrategieën van Studio 100 heeft K3 een breed platform om hun wereldbeeld uit te dragen. Toch is het net om deze reden dat K3-teksten minder serieus worden genomen dan men zou willen, wat het commercialisme tegelijk zegen als vloek maakt. Wel heeft Alain Vande Putte meer artistieke vrijheid en K3 meer inhoudelijke inspraak dan veel mensen denken. De K3-retoriek is consequent, inclusief, constructief, toegankelijk en complex tegelijk. Door gebruik te maken van gelaagdheid wordt persoonlijke interpretatie en dus identificatie mogelijk gemaakt. De thema's zijn universeel, actueel en drukken de hoop op een betere toekomst uit. De belangstelling van kinderen voor de inhoud van deze nummers evolueert volgens Alain en K3 mee met de leeftijd. Daarbij worden de teksten niet uitsluitend geschreven voor kinderen maar vindt men dat ook volwassenen veel uit de nummers zouden kunnen leren. K3 maakt geen kindermuziek maar popmuziek die toegankelijk is voor kinderen en tegelijk de ideale wereld van K3 overbrengt. Hiervan ziet men de impact met eigen ogen.

3 Focusgroep met kinderen

In de analyse van de focusgroep met 9 kinderen uit het 1^e, 2^e en 3^e leerjaar werd de algemene en meest opvallende betekenisgeving samengevat, geïllustreerd door enkele citaten en tekeningen.

De analyse gebeurt apart voor elke gebruikte K3-liedjestekst, namelijk *Alle Kleuren*, *Toveren*, *10.000 luchtballonnen* en *Prinsesje en Superman*, met aansluitend een algemene samenvatting.

Voor een volledig beeld op de focusgroep wordt verwezen naar de getranscribeerde versie en alle bijhorende tekeningen die beschikbaar zijn bij de onderzoeker. De namen van de leerlingen zijn fictief om hun anonimiteit te bewaren. Wel werd steeds vermeld om welk leerjaar het gaat.

1. Alle Kleuren

Wanneer aan de leerlingen werd gevraagd om te tekenen waar het nummer *Alle Kleuren* (2000, 2015) volgens hen over gaat tekenden de meesten meteen een regenboog. K3 zou hierover zingen omwille van diens schoonheid en omdat de kleuren ook in het dagelijks leven voorkomen. Het verband tussen de kleuren van de regenboog en diversiteit werd niet aangehaald. Uit de tekeningen kan worden afgeleid dat de regenboog vooral als wetenschappelijk gegeven wordt geïnterpreteerd, gezien bijna alle tekeningen ook regen en zonneschijn laten zien.

Eén leerling tekende echter een aardbol, omdat K3 volgens haar aangeeft dat mensen rond de wereld moeten reizen om mensen te helpen.

“Zorg voor elkaar dragen omdat die niet veel geld hebben.” (Fien, L1)

Wanneer de leerlingen gevraagd werd wat ‘verdraagzaam zijn’ volgens hen inhoudt varieerden de antwoorden tussen respect hebben voor elkaar en voor elkaars bezit. Het lijkt vooral te gaan om een schoolse opvatting van verdraagzaamheid:

“Da’s dat je heel zorgzaam moet zijn voor de spullen van iemand anders. Dat je dat niet kapot maakt ofzo.” (Rani, L2)

“Je moet lief zijn voor elkaar en niet zeggen van: Nee jij hoort er niet bij!” (Julie, L3)

Regenboog (Ina, L1)

België, Afrika, Amerika (Fien, L1)

Regenboog (Julie, L3)

K3 onder een regenboog (Jade, L2)

2. Toveren

De tekeningen bij het liedje *Toveren* (2002, 2015) zijn op het eerste zicht eerder verschillend. Sommigen tekenden K3, anderen een heks of goochelaar, maar op elke tekening is er een toverstaf te zien. 'Toveren' werd door de leerlingen dus geïnterpreteerd als sprookjeselement.

"Je kan ook dingen toveren zoals een kikker, een kasteel, ..." (Jade, L2)

"Hocus pocus pats, ik wou dat jij een kikker was!" (Lize, L2)

Toch weten de leerlingen dat mensen eigenlijk niet echt kunnen toveren. Op de vraag hoe we dan wel zouden kunnen toveren vertellen de leerlingen over tover-scholen.

"Niemand kan echt toveren hé? Alleen goochelaars kunnen echt toveren, of een fee of een heks! Maar wij, wij hebben daar niet voor geleerd dus wij kunnen niet toveren." (Lize, L2)

Met de zinnen "Iedereen kan toveren" en "Met een mooie glimlach of een lief gebaar worden al jouw dromen waar" kijken de leerlingen echter af van deze interpretatie. De leerlingen leggen uit dat ieder individu wel een talent heeft dat kan gebruikt worden om anderen blij te maken, zoals goed kunnen rekenen of samen spelen. Ook cadeaus geven en niemand pijn doen horen erbij:

"Dat als je bijvoorbeeld iets geeft aan iemand dat die dan zo blij is dat die begint te wenen." (Rani, L2)

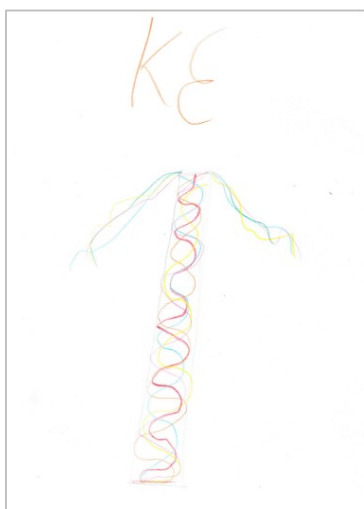
"Dat je zorg voor elkaar moet dragen en dat je niet moet zijn zoals mijn broer die mij elke dag pijn doet." (Fien, L1)

Heks (Luna, L3)

Goochelaar (Julie, L3)

Toverstaf (Emma, L1)

K3 met toverstafjes (Rani, L2)

3. 10.000 luchtballonnen

Ook *10.000 luchtballonnen* (2015) werd eerst zeer visueel geïnterpreteerd. Alle tekeningen bevatten kleurige ballonnen en luchtballonnen. Enkele tekeningen tonen ook brieven die vastgemaakt zijn aan de ballonnen. Het zijn deze brieven met boodschappen als:

"Stop oorlog!" (Jade, L2)

"Dag lief meisje, kan jij er voor zorgen dat de oorlog alsjeblift stopt? Groetjes, K3." (Jelle, L1)

Deze brieven zijn gericht aan iedereen, dus niet specifiek aan bijvoorbeeld soldaten. De leerlingen zien het als iets wat gewone mensen kunnen proberen verwezenlijken.

"[...] als mensen die kaartjes dan pakken en lezen dan gaan die er misschien voor proberen zorgen dat wat daar opstaat ook waar wordt." (Julie, L3)

"Ja, samen met haar vrienden en haar familie." (Jelle, L1)

Of deze brieven een oorlog echt kunnen laten stoppen, daarover zijn de meningen verdeeld:

"Oorlog gaat nooit stoppen." (Lize, L2)

"Door die brieven is er al één land gestopt met oorlog hé, dat weet jij?" (Rani, L2)

"Hier in België is dat toch ook gestopt?" (Fien, L1)

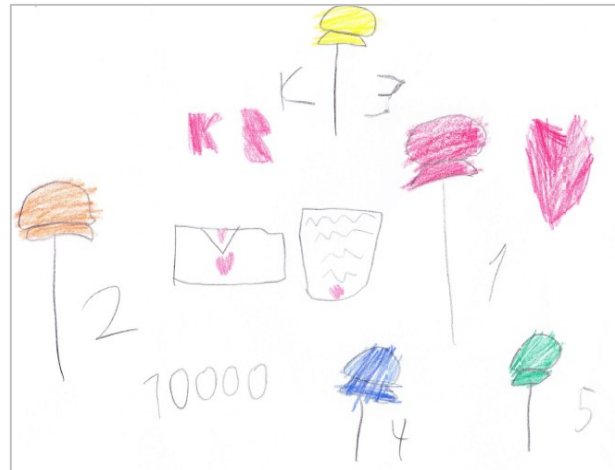
Ballonnen met briefjes (Emma, L1)

Hartjesballonnen met briefjes (Rani, L2)

Luchtballonnen (Luna, L3)

Ballonnen, enveloppe en brief (Jelle, L1)

4. Prinsesje en Superman

De tekeningen bij *Prinsesje en Superman* (2016) zijn het minst eenduidig van de vier liedjes. Een mogelijke verklaring hiervoor is het ontbreken van een K3-videoclip bij het liedje. Ook aan de reacties van de leerlingen kan afgeleid worden dat het lied hen minder bekend is.

Bij *Prinsesje en Superman* komt vooral het verkleden terug in de tekeningen van de leerlingen. Jongens worden getekend in een prinsessenjurk, meisjes in superheldenpak. De link met 'jezelf zijn', zowel op gebied van liefdesinteresse als kledingvoorkeur, wordt snel gelegd:

"Omdat een meisje ook met een meisje kan zijn en een jongen met een jongen. En dat mag, want iedereen is hetzelfde." (Julie, L3)

"Omdat iedereen moet zijn wie ze zijn. En als ze iets willen zijn moeten ze dat gewoon doen hé?" (Jelle, L1)

Eén meisje houdt er echter andere bedenkingen op na. Haar tekening en uitleg erbij zijn eerder een letterlijk, praktisch antwoord op de vraag uit het refrein: "Waarom mag een jongen nooit prinsesje en een meisje nooit superman zijn?":

"Hier staan hartjes maar die ga ik sebiet doorstrepen omdat die niet verliefd op elkaar kunnen worden. [...] Omdat ze verkeerd aangekleed zitten!" (Jade, L2)

De meesten onthouden wel dat je je mag verkleden hoe je wil, maar ook mag houden van wie je wil.

Meisje als superheld, jongen als prinses (Julie, L3)

"Waarom mag een jongen geen prinses zijn?" (Fien, L1)

Meisje als superheld, jongen als prinses (Luna, L3)

"Iedereen mag zijn wie ze willen zijn" (Jelle, L1)

Uit de focusgroep kan besloten worden dat de bevroagde leerlingen steeds wel door hadden dat er een dubbele betekenis zat in de liedjes. *Alle Kleuren* ging voor velen eerst niet verder dan een regenboog, maar het verband met verdraagzaamheid werd wel gelegd. Toch kwamen concepten als racisme en diversiteit niet aan bod. *Toveren* werd eerst ingevuld met sprookjesachtige aspecten, maar werd uiteindelijk ook verbonden aan het sociale. Ook bij *10.000 luchtballonnen* werden de visuele aspecten van ballonnetjes verbonden met oorlog en vrede, al waren de meningen verdeeld over de effectiviteit hiervan. *Prinsesje en Superman* ten slotte bleek de moeilijkste opdracht van de vier. Het werd duidelijk dat dit liedje minder of zelfs niet gekend was, mogelijk omdat er voor dit nummer geen videoclip bestaat. De tekeningen en interpretaties waren dan ook meer divers dan bij de andere liedjes en schipperden tussen verliefd zijn, je kleden hoe je zelf wil en tolerantie van homoseksualiteit. De bevroagde kinderen luisterden dus met belangstelling naar de teksten van K3, waarbij hun interpretatie verder ging dan de visuele, eerder oppervlakkige betekenissen.

Nu de analyse van de resultaten van de drie kwalitatieve methoden is afgerond kan worden overgegaan naar de discussie. Hierin zullen de bekomen resultaten van het eigen onderzoek vergeleken worden met de literatuurstudie, aangevuld door enkele kritische bedenkingen.

DISCUSSIE

Op basis van het verkennend onderzoek in de literatuur en het verdiepend onderzoek aan de hand van een thematische analyse en kwalitatieve bevestigingen kan de rol van K3 in educatie geformuleerd worden. De eerste onderzoeksvraag luidde: **'Welke thema's komen in de K3-liedjesteksten aan bod?'**. Deze werd onderzocht aan de hand van een thematische analyse, maar wordt ook aangevuld door informatie uit de interviews met K3 en Alain Vande Putte. De bekomen resultaten worden vergeleken met bestaand onderzoek. De tweede onderzoeksvraag, **'Wat is het perspectief van stakeholders, namelijk zenders en ontvangers, op de educatieve rol van K3-liedjesteksten?'** werd onderzocht op basis van een kwalitatieve bevestiging van Alain Vande Putte, K3 en negen kinderen uit het 1^e, 2^e en 3^e leerjaar. Ook deze bevindingen worden vergeleken met bestaand onderzoek, opgedeeld in het educatieve potentieel en de impact van K3-liedjes.

Thematische inhoud van de liedjesteksten

De thematische analyse van de liedjesteksten werd verdeeld in zes hoofdthema's met vier subthema's.

Een eerste en meest voorkomende thema is feest en de samenhang en zorgeloosheid die dit met zich meebrengt. Alain Vande Putte en K3 gaven in hun interviews aan dat veel liedjes inderdaad vooral gaan om de vrolijkheid en het aanbieden van een roze bril. Het gaat hierbij om een minder expliciet educatief thema, maar in lijn met sprookjes en Disneyfilms gaat het om fantasie als protest tegen de werkelijkheid (Zipes, 1997).

Het tweede thema overkoepelt vriendschap, familie en de dankbaarheid en genegenheid die je voor hen dient te uiten. Ook in deze zin zijn K3-teksten erg vergelijkbaar met Disneyfilms, die vaak gaan over het opgroeien en leven in een gemeenschap. Toch verkiezen Disney-personages vaak om ouderlijke beslissingen niet te aanvaarden en te luisteren naar hun eigen hart (Ward, 2002). In die zin zijn K3-liedjes dus meer gematigd dan Disneyfilms omdat ze eerder gaan om de waardering en dankbaarheid voor familie.

Een derde thema is de liefde in haar breedste zin. Kinderlijke verliefdheid en eerder volwassen bijverschijnselen zoals verlangen en verleiding komen aan bod en worden soms gecombineerd in dubbele bodems. Volgens Alain Vande Putte is het dankzij het integreren van die gelaagdheid dat verschillende interpretaties mogelijk worden voor verschillende leeftijden. Net als Bordwell (1985) ziet hij meerdere niveaus in teksten. Ook in deze zin verschillen K3-liedjes van Disneyfilms, die van 'volwassen' onderwerpen eerder een taboe hebben gemaakt (Ward, 2002).

Het vierde thema in K3-teksten is de samenhang en gelijkheid tussen mensen. Men pleit voor vreedzaam samenleven en het tolereren en normaliseren van diversiteit. Zowel Alain als K3 legden in hun interview sterk de nadruk op deze inclusiegedachte. De liedjes bevatten een zekere maatschappijkritiek waarbij men, net als Disney, oproept om verschillen te overstijgen (Ward, 2002).

Een vijfde thema is specifiek op kinderen gericht. In K3-liedjes wordt naar kinderen gekeken met het oog op een betere toekomst. Het verschil tussen kinderen en volwassenen wordt sterk benadrukt. In die zin zijn de teksten dus sterk vergelijkbaar met sprookjes, waarin kinderen steeds de heldenrol spelen, in sterk contrast met de werkelijkheid waarin kinderen vaak machteloos staan (Bettelheim, 1980). Maar ook in hedendaagse massamedia wordt het verschil tussen de utopische kinderwereld en de volwassenenwereld sterk benadrukt (Vanobbergen, 2014). K3-liedjes bieden kinderen enkele symbolische oplossingen aan die kunnen beschreven worden als naïef, maar ook als creatief.

Het laatste algemene thema in K3-liedjesteksten komt neer op meta-communicatie. K3 vertelt in enkele teksten wie ze zijn en wat ze doen. Het gaat hierbij om de beeldvorming die de groep over zichzelf schept, waarbij maximaal wordt ingezet op identificatie, wat ook blijkt uit de interviews. Volgens Giroux (2002) heeft deze identificatie invloed op hoe kinderen hun identiteit vormgeven. Götz & Lemish (2012) voegen hieraan toe dat kinderen gedrag overnemen van personages en bepaalde verwachtingen internaliseren, zoals genderrollen. Volgens onderzoek van Hoffner (1996) identificeren kinderen zich vooral met hetzelfde geslacht, bij K3 zijn dit dus meisjes. K3-teksten zijn inderdaad vaak vooral op meisjes gericht, waardoor jongens zich mogelijk minder aangesproken voelen. Ook is de

representatie van jongens en meisjes in K3-teksten niet consequent, net als bij Disney. Wel gebruiken K3 en Disney herkenbare, 'gewone' karakters die als helden worden geportretteerd (Ward, 2002), wat de mogelijkheden tot identificatie dan weer vergroot (Burke, 1968).

K3-teksten geven aan dat men zich bewust is van deze voorbeeldrol en het feit dat kinderen hen steeds zullen nadoen, zelfs al zingt men nonsens of complexe teksten. Deze voorbeeldrol wil men maximaal inzetten door het publiek aan te sporen om het K3-wereldbeeld mee uit te dragen. De liedjes fantaseren immers stuk voor stuk over een ideale wereld, waarin iedereen vrolijk en vredevol zingt, danst en samenleeft.

Uit de thematische analyse van de liedjesteksten blijkt dat K3 zingt over een uiteenlopende waaier aan thema's, gaande van lichtere, eerder oppervlakkige thema's zoals feest en liefde, tot zwaardere, eerder diepere thema's zoals tolerantie van diversiteit. Toch dragen beiden evenveel educatieve boodschappen, want net als in Disneyfilms en sprookjes situeert de inhoud van K3-liedjes zich in het aanbieden van een bepaald wereldbeeld, in de hoop dat de luisteraar zich dit eigen maakt (Zipes, 2000; Ward, 2002). Entertainment wordt dus ook bij K3 gecombineerd met socialisatie (Praet, 2009).

Non-formele educatie door K3

K3-liedjes kunnen gesitueerd worden in educatie omdat ze een bepaald wereldbeeld verkondigen en zowel schrijver als zangeressen bewust inzetten op leren. Dit doelbewust beïnvloeden van kennis, inzicht en vaardigheden buiten een schoolse context duidt op non-formele educatie (Doets, Van Esch, Houtepen, Visser & de Sousa, 2008; Colley, Hodgkinson & Malcolm, 2003). Of men bij K3 educatie beschouwt als hoofd- of bijzaak is moeilijk te beantwoorden. Educatie was bij hen oorspronkelijk ondergeschikt aan entertainment, maar doorheen de jaren is het bewustzijn gegroeid dat hun succes bij kinderen bepaalde verantwoordelijkheden met zich meebrengt. Toch blijkt ook uit de interviews dat Alain Vande Putte en K3 niet in elk liedje een educatieve boodschap zien, waardoor er dus niet altijd gesproken kan worden over het 'doelbewust' beïnvloeden uit de definitie van Doets et al. (2008). Wel is men zich sterk bewust van hun voorbeeldfunctie en hebben de teksten als doel een mooie boodschap, een algemeen wereldbeeld mee te geven. Mogelijk gaat het dus om een combinatie, waarbij het algemene concept 'K3' educatie als onderdeel van het werk beschouwt en waarbij de teksten educatie wel als hoofddoel hebben.

Aan de hand van de vijf kenmerken van non-formele educatie van Doets et al. (2008) kan worden bekeken in hoeverre K3-liedjesteksten een vorm van non-formele educatie zijn.

Een eerste kenmerk, de inhoud op maat van het publiek, is erg relevant bij K3-liedjes. De teksten zijn in het Nederlands, klinken eenvoudig en gaan over universele thema's. Toch meent Alain Vande Putte dat elke tekst zo is geschreven dat ieder individu zich erin kan herkennen door de algemene schrijfstijl en de verschillende interpretatiemogelijkheden. Anderzijds geven hij en K3 aan dat de teksten vaak te complex zijn voor kinderen. Wel evolueren de teksten volgens hen mee met een persoon.

Ook de twee volgende kenmerken, namelijk vrije keuze tot deelname en een informele sfeer, zijn aanwezig bij K3. De liedjes zijn een vorm van ontspanning en worden niemand opgedrongen. Wel is het zo dat het moeilijk is om niet in aanraking te komen met K3, net als bij Disney (Ward, 2002; Verstraete, 2015), wat de vrijwillige deelname ietwat in vraag stelt. Het is dus belangrijk om ons de vraag te stellen in hoeverre K3 door kinderen gesmaakt wordt omwille van hun talent, de muziek en de teksten, of eerder omwille van hun algemeen aanvaarde populariteit, door Hamlen (1991) 'superstardom' genoemd.

Een vierde kenmerk van non-formele educatie is dat het publiek zelf invloed heeft op de inhoud. De teksten van K3 zijn vaak gebaseerd op dagdagelijkse, universele ervaringen. Net als in sprookjes is dit belangrijk om aan te sluiten bij de leefwereld van het publiek (Bettelheim, 1980) om te garanderen dat bepaalde elementen onthouden worden en er dus gesproken kan worden van educatie (Wardetsky, 1990). Daarnaast houdt K3 rekening met reacties van luisteraars en de media en deze wisselwerking heeft invloed op de inhoud. Men ziet kritiek als kans om bij te leren.

Het vijfde en laatste kenmerk van non-formele educatie is toegankelijkheid en laagdrempeligheid en ook deze waarden worden sterk benadrukt door K3. Ook al beschouwt men de teksten als te complex

voor jonge kinderen, toch klinken ze net als de melodieën eenvoudig, waardoor ze een breed publiek kunnen aanspreken. Dit is volgens Frith, Straw & Street (2001) een typisch kenmerk van popmuziek. Het is net deze toegankelijkheid en reproduceerbaarheid die de kritiek uitlokken dat populaire cultuur slechts een consumptieproduct is voor de massa, een commerciële cultuuruiting. Critici wijzen daarom op een gebrek aan authenticiteit in popmuziek (De Meyer, 2004) en dit komt ook terug in kritiek op K3, zoals in het opiniestuk door Schoeters & Van Parys (2016). In het interview met K3 vertelde men echter dat authenticiteit volgens hen vooral schuilt in het geloofwaardig overbrengen van de teksten. Alain Vande Putte doet dit door de teksten aan te passen aan de zangeressen, die op hun beurt de teksten met zo veel mogelijk inleving proberen inzingen.

Volgens Doets et al. (2008) kan ook de effectiviteit van K3-teksten nagegaan worden aan de hand van de zes functies van non-formele educatie.

Een eerste functie, het aanspreken van groepen die doorgaans niet of minder worden bereikt via formele educatie, is minder duidelijk. Wel zijn de liedjes gemakkelijk toegankelijk voor iedereen, via bijvoorbeeld *Youtube*, en dus ook voor volwassenen. Volgens K3 kunnen ook volwassenen veel leren uit de teksten. Het zijn volgens kinderpsycholoog Koen Lowet immers niet kinderen die bezig zijn met stereotypen en genderrollen, maar hun ouders. Liedjes zoals *Prinsesje en Superman* kunnen voor hen een 'eye-opener' zijn of een mogelijkheid om het onderwerp bespreekbaar te maken (Ruysbergh & Le Bacq, 2016).

Een tweede functie, namelijk sociale integratie, komt aan bod in de liedjes rond samenhangendheid en diversiteit. Samenhangend hiermee wordt ingezet op de derde functie, namelijk maatschappelijke participatie. De teksten zetten, net als Disneyfilms, de luisteraar aan om goede keuzes te maken, om zorgzaam te zijn voor anderen en de omgeving (Ward, 2002).

Ook preventie, de vierde functie, is aanwezig in de educatie van K3. Niet alleen in de liedjes, maar ook in andere K3-producties, wordt ingezet op zowel lichamelijke als mentale gezondheid. Alain Vande Putte en K3 geven in hun interviews het belang aan van vrolijkheid, maar ook van emotionele steun.

De vijfde en laatste functie van non-formele educatie is het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en ook deze is aanwezig in K3-liedjes. Het gaat volgens Doets et al. (2008) om het bevorderen van de interesse in taal, filosofie, actuele thema's en kunst. De teksten van K3 doen dit op een creatieve manier door te spelen met taal en beeldspraak, door filosofie te verbinden met fantasie en door actuele thema's te bekijken door kinderogen. Kunst komt minder expliciet aan bod, al is muziek wel een kunstvorm op zich en kan deze bijdragen tot de ontwikkeling van een individu en een samenleving (Zoutman & De Groot, 2013). Deze bijdrage wordt hieronder besproken.

De impact van K3-educatie

Om de impact van K3-liedjes te formuleren is het eerst en vooral belangrijk te bekijken in hoeverre de educatieve inhoud van hun liedjesteksten overeenkomt met de meer algemene beeldvorming rond K3. Op basis van eerder onderzoek en de eigen bekomen resultaten kunnen kritische bedenkingen geformuleerd worden over de verhouding tussen wat K3 zingt en wat K3 doet.

Zo gaan veel liedjesteksten over schoonheid die vanbinnen zit, over het belang van jezelf zijn en het tolereren van anders zijn. Terwijl K3 deze teksten zingt ziet het publiek echter drie mooie, slanke meisjes in drie dezelfde outfits. Maar het werkt ook in de omgekeerde richting. De nieuwe bezetting van K3 lijkt in hun programma's, zoals *Iedereen K3* en *K3 Dansstudio*, in te zetten op het belang van sport en gezond eten. Toch kwam dit in de analyse van de liedjesteksten niet aan bod. Ook de reclame voor ongezonde K3-snacks zoals ijs en chips zijn niet in lijn met dit gezondheidsideaal.

Ook de inclusiegedachte waar K3 sterk op inzet wordt niet altijd even consequent uitgedragen. Zo werd de kans om K3 multicultureler te maken niet gegrepen bij de keuze van de nieuwe bezetting, omdat dit volgens Hans Bourlon, CEO van Studio 100, geen prioriteit mag hebben op talent (De Redactie, 2015). Uit de thematische analyse blijkt echter dat de teksten wel veel nadruk leggen op de tolerantie en normalisering van diversiteit. Ook uit de interviews met Alain Vande Putte en K3 kwam inclusie sterk naar voren. K3 mag dan niet multicultureel zijn, hun ideale wereld is dat wel.

Bij K3 heeft men dus de neiging om, net als bij Disney, op een inconsistente manier aan educatie te doen (Ward, 2002). Ook Alain Vande Putte geeft in zijn interview aan dat er een discrepantie bestaat

tussen de teksten en de marketingstrategieën. Anderzijds meent hij dat zijn teksten nooit zo'n enorm bereik zouden hebben zonder deze strategieën van Studio 100. Dit alles is wat populaire cultuurproducten zoals K3 zo complex maakt.

Een liedjestekst heeft volgens Alain Vande Putte pas impact als men een juiste invalshoek kan vinden. In de vaak conservatieve populaire cultuur is dit volgens hem niet eenvoudig, maar veel belangrijker dan in de alternatieve of 'hoge' cultuur, waarin je minder kinderen bereikt. De popmuziek die K3 maakt situeert zich immers in de populaire cultuur en bereikt een groot kinderpúblik. Bij K3 geeft men aan de impact van de teksten met eigen ogen te zien. Het gaat vooral om de inclusieve wereld die ze gecreëerd hebben, waarin aanvaarding, emotionele steun en vrolijkheid centraal staan. Enkele onderzoeken van Greitemeyer (2009, 2011, 2014) toonden een verband tussen prosociale muziek(teksten) en prosociaal gedrag. Resultaten zoals deze wijzen op het belang van onderzoek rond de betekenisgeving door kinderen van liedjesteksten.

Op basis van de semiotische analyse van Barthes (1972) kon in deze masterproef de interpretatie van vier K3-liedjes door kinderen in de focusgroep bestudeerd worden. Deze liedjes hadden elk zowel een connotatieve als een denotatieve betekenis en deze werden door de bevraagde leerlingen beiden gedetecteerd. Op basis van de tekeningen was het vooral de denotatieve betekenis die naar voren kwam: bij *Alle Kleuren* was dit een regenboog, bij *Toveren* toverstafjes, bij *10.000 luchtballonnen* werden ballonnen getekend en bij *Prinsesje en Superman* een prinses en een superheld. Uit de bespreking van de tekeningen werd echter duidelijk dat de interpretatie van de leerlingen verder ging dan denotatie. Bij *Alle Kleuren* werd gesproken over zorgzaamheid tussen verschillende landen, al werd de link met diversiteit niet gelegd. Bij *Toveren* werd verteld dat je ook kan toveren door anderen blij te maken. Bij *10.000 luchtballonnen* werd besproken hoe we met zijn allen oorlog kunnen stoppen. En bij *Prinsesje en Superman* tenslotte legden de meesten het verband met homoseksualiteit en (gender)rollen. Waar het op het eerste zicht dus lijkt dat kinderen vooral een oppervlakkige betekenis opvalt, blijkt dus dat ook diepere boodschappen worden herkend. De eigenlijke bedoeling van de zenders wordt dus begrepen. Ministers Lieten & Smet (2012) noemen dit 'beeldgeletterdheid'.

Maar uit de focusgroep viel ook op dat de leerlingen elk op een zeer persoonlijke manier omgingen met de teksten. Het is dus zo dat kinderen niet klakkeloos K3-teksten interneren, maar op een persoonlijke en kritische manier omgaan met de inhoud. Bettelheim (1980) voegt hier aan toe dat educatie de identiteitsvorming van kinderen bevordert als deze aansluit bij hun leefwereld. Volgens Wardetzky (1990) onthouden en herformuleren kinderen immers vooral elementen op basis van hun persoonlijke noden. Het zijn de eigen emoties en persoonlijkheid die de doorslag geven of een bepaalde songtekst resulteert in prosociaal gedrag of niet (Roberts, Dimsdale, East & Friedsman, 1998). Niet elke luisteraar kan over dezelfde kam geschoren worden omdat ieder individu een eigen betekenis geeft aan tekst (Reddick & Beresin, 2002). Hoe K3-liedjes geïnterpreteerd en gebruikt worden hangt dus af van persoon tot persoon. Het is de gelaagdheid in de teksten die mogelijkheden biedt tot verschillende interpretaties (Bordwell, 1985) en dus ook tot identificatie (Burke, 1968). Entertaineren en opvoeden gaan op die manier hand in hand. Luisteren naar K3 is spelenderwijs leren.

Conclusie

K3 is ingebed in een ruimte waarin kinderen als mediagebruikers worden gezien, als consument van populaire cultuur. Cultuur is daarom een vorm van pedagogie en dus het bestuderen waard door een pedagogische bril. Deze masterproef bekeek de wereld van K3 door deze bril aan de hand van twee onderzoeksvragen: Welke thema's komen in de K3-liedjesteksten aan bod? En wat is het perspectief van stakeholders, namelijk zenders en ontvangers, op de educatieve rol van K3-liedjesteksten?

Om te onderzoeken hoe K3 de wereld interpreteert en deze vervolgens uitlegt aan kinderen werden 53 van hun liedjesteksten thematisch geanalyseerd, maar werden ook de tekstschrijver en zangeressen van K3 en een focusgroep van kinderen bevroegd. Hieruit blijkt dat K3 zingt over een breed palet aan universele thema's dat erg vergelijkbaar is met de inhoud van sprookjes en Disneyfilms. De thema's zijn voornamelijk onder te verdelen in feest, dankbaarheid, samenhang, kinderen als helden en een reflectie op de eigen rol in de samenleving. De teksten worden echter met elkaar verbonden door hoop op een betere toekomst, op een wereld waarin iedereen vreedzaam met elkaar samenleeft en -werkt, ongeacht hun verschillen. K3 drukt zo constructieve kritiek uit op de huidige maatschappij en reikt kinderen, maar ook volwassenen, handvaten om hier mee om te gaan. Uit de teksten blijkt dat men zich bewust is van hun bereik bij kinderen en de verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt. Dit bleek ook uit de interviews met de tekstschrijver en zangeressen van K3, waarin hun perspectief op de liedjesteksten in kaart werd gebracht. Men ziet de educatie van kinderen als belangrijk onderdeel van wat men doet en ziet de impact hiervan met eigen ogen. Het gaat om het aanbieden van een vrolijke, inclusieve K3-wereld voor wie daar nood aan heeft. Men veronderstelt dat de teksten vaak te complex zijn voor kinderen en dat volwassenen een handje toe zullen moeten steken tot het kind ouder wordt. Uit de focusgroep met kinderen uit het 1e, 2e en 3e leerjaar blijkt echter dat de diepere betekenissen van K3-teksten niet voorbij gaan aan kinderen en dat men er elk op een persoonlijke manier betekenis aan geeft. Het bevragen van kinderen over hun betekenisgeving van K3-liedjesteksten is zeker een verder te exploreren thema.

De wereld van K3 is dus vrolijk, liefdevol, inclusief en tolerant, waarbij K3 kinderen enkele handvaten aanreikt om naar het leven te kijken, zowel maatschappijkritisch als door een roze bril. Net als Disneyfilms zijn zij dus de nieuwe 'teaching machines' (Giroux, 1994) die kinderen 'equipment for living' aanreiken (Burke, 1967). Men is zich bij K3 bewust van deze voorbeeldrol en de verantwoordelijkheid die ze dragen omwille van hun succes bij kinderen. Bekeken vanuit de 'publieke pedagogie' van Giroux (1994) heeft K3 dus een belangrijke rol in non-formele educatie. Dankzij de gelaagdheid in de teksten bestaan er verschillende interpretatiemogelijkheden, wat kinderen de mogelijkheid biedt om op basis van persoonlijke noden en interesses de tekst te begrijpen en er uit te leren, maar wel binnen hetzelfde algemene wereldbeeld: de wereld van K3.

Beperkingen van het onderzoek

Dit onderzoek heeft enkele sterke punten die het vermelden waard zijn. Ten eerste is het bijzonder positief dat het K3-team zo enthousiast en geïnteresseerd reageerde op het onderzoeksoptzet. Hierdoor werd een nauwe samenwerking mogelijk, met bijzonder interessante en oprechte input tot gevolg. Dankzij hun medewerking en vertrouwen werd het mogelijk een totaalbeeld te scheppen rond de educatieve doelen van de liedjes. Hetzelfde geldt voor de focusgroep. Ondanks het feit dat een masterproef beknopt hoort te zijn was het aangeraden toch enkele kinderen te bevragen, als aanzet tot vervolgonderzoek. Op die manier was de cirkel rond: de liedjes werden bestudeerd, de zenders werden bevroegd en tenslotte ook de ontvangers.

Maar tegenover deze sterke punten staan ook enkele beperkingen. De grootste beperking van dit onderzoek was het gebrek aan voorgaand onderzoek. De liedjes van K3 zijn nog nooit eerder bestudeerd, zowel de inhoud als de impact niet. Daarom werden studies rond vergelijkbare populaire cultuurproducten, namelijk sprookjes en Disneyfilms, en algemene concepten uit culturele studies opgenomen in de literatuurstudie als theoretische en conceptuele basis.

In de thematische analyse van de liedjesteksten werden 53 K3-liedjes opgenomen, terwijl het totale aantal K3-liedjes veel groter is. Om deze reden kunnen een aantal thema's verloren zijn gegaan, waardoor de conclusies mogelijk niet het volledige K3-liedjesbestand representeren. Daarnaast gaat het in de thematische analyse van de liedjesteksten om subjectieve interpretaties van één onderzoeker. Het risico bestaat dat andere onderzoekers, of luisteraars, niet dezelfde thema's zouden herkennen. Toch werd er zoveel mogelijk rekening gehouden met zowel de eerder oppervlakkige betekenis als een diepere betekenis om dit risico te voorkomen. Ook is subjectieve interpretatie eigen aan kwalitatieve analyses. Hetzelfde geldt dus voor de analyses van de interviews met de tekstschrijver en de zangeressen en de focusgroep met kinderen.

De focusgroep vormde vooral een aanzet tot vervolgonderzoek, waardoor werd gekozen voor een kleinschalig onderzoek. Er is gebruik gemaakt van één school, met een beperkt aantal respondenten, namelijk negen leerlingen. Omdat deze leerlingen kunnen verschillen van leeftijdsgenoten in andere scholen is de steekproef mogelijk geen goede afspiegeling van de populatie. Daarom is aangewezen dat vervolgonderzoek een grotere en meer diverse steekproef gebruikt.

Een laatste beperking is dat een masterproef een eerder beknopte weergave hoort te zijn van een onderzoeksproces, waardoor niet elk aspect van de educatieve rol van K3 besproken of onderzocht kon worden. Daarom doe ik graag suggesties naar volgend onderzoek.

Suggesties naar vervolgonderzoek en praktijk

Aangezien het om een exploratieve studie ging kon er in deze masterproef slechts gefocust worden op een deel van het onderzoeksveld rond de educatieve rol van K3. Voor volgend onderzoek wordt aangeraden om deze focus te verbreden.

Ten eerste is het aangeraden om het volledige liedjesbestand van K3 te bestuderen. Omdat er erg veel K3-liedjes bestaan werd er in deze masterproef gefocust op de liedjes van de laatste drie beschikbare albums. Toch is het interessant om ook de oudere liedjes in een studie op te nemen en bijvoorbeeld hun impact op lange termijn te onderzoeken.

Ten tweede dient de impact van de liedjes op de ontvangers meer uitgebreid onderzocht te worden. In deze masterproef werd gefocust op kinderen, maar kwam slechts een kleine steekproef aan bod. Het is aangeraden om een groter aantal kinderen te bevragen en hierbij misschien ook een breder palet aan liedjesteksten. Daarnaast kan ook gekozen worden om volwassenen te bevragen, enerzijds over hun eigen opgroeien met K3-liedjes, anderzijds over hun perspectief op wat K3 met kinderen doet.

Ten derde is het aangewezen om de educatieve rol van K3 open te trekken naar hun volledige aanbod, in plaats van enkel te focussen op de liedjes. Muziek is de kern van de K3-activiteit maar hiernaast houdt men zich ook bezig met theatershows, musicals, films, tv-series, merchandising, boeken, strips, ... Om de volledige educatieve rol van K3 te bestuderen is het daarom belangrijk om ook deze zaken te onderzoeken. Dit geldt ook voor andere populaire cultuurproducten.

Gebaseerd op mijn bevindingen geef ik ook graag advies aan de praktijk.

Wanneer producenten van populaire cultuurproducten voor kinderen een echte plaats willen innemen in de non-formele educatie is het belangrijk dat men zich bewust is van het feit dat elke boodschap een rol kan spelen in het leren van kinderen, niet enkel degene waarbij men bewust een educatieve boodschap integreert. Kinderen leren immers ook van representaties die onbewust in de producties sluipen. Daarom raad ik aan om vooraf te controleren op onbedoelde of onbewuste boodschappen.

Daarnaast dient de rol van populaire cultuur binnen de non-formele educatie meer aandacht te krijgen van de overheid. Het is positief dat men nadruk legt op het belang van educatie buiten de schoolcontext, zoals sociaal-cultureel werk, maar dit perspectief kan men ook verbreden naar populaire cultuurproducten. Kinderen zijn immers meer dan ooit consumenten van populaire cultuur. Het stimuleren van samenwerkingsverbanden tussen traditionele verstrekkers van non-formele educatie, zoals cultuurcentra en musea, en populaire cultuur kan hierbij interessant zijn.

Ook in het onderwijs is het belangrijk dat populaire cultuur niet als overbodige of minderwaardige bron van kennis wordt bekeken, maar dat kinderen en jongeren worden gestimuleerd om zelf verschillende vormen van kennis te kunnen combineren.

*“1, 2, 3 weet jij wat ik zie?
Alle kinderen dansen hand in hand
in de wereld van K3!”*

(De wereld van K3, 2003, 2016)

BIBLIOGRAFIE

- Bakker, N. (2006). Tot deugd en vreugd: Kinderliteratuur en de opvoedingsidealen van de negentiende eeuw. In N. Bakker, R. Dekker & A. Janssens, *Tot burgerschap en deugd. Volksoepvoeding in de negentiende eeuw* (pp. 52). Hilversum: Uitgeverij Verloren.
- Barthes, R. (1972). *Mythologies*. New York: Hill and Wang.
- Baudrillard, J. (1986). *In de schaduwen van de zwijgende meerderheden*. Amsterdam: SUA.
- Bernstein, A. (2010). Representation, identity and the media. In C. Newbold, O. Boyd-Barrett & H. Van den Bulck, *The media book* (pp. 259-286). Londen: Bloomsbury Publishing Plc.
- Bettelheim. (1980). *Het nut van sprookjes*. Amsterdam: De Bezige Bij.
- Bordwell, D. (1985). The Bounds of Difference. In D. Bordwell, J. Staiger & K. Thompson, *The Classical Hollywood Cinema: Films Style and Mode of Production to 1960* (pp. 70-84). New York: Columbia University Press.
- Brass, J. J. (2008). Local knowledge and digital movie composing in an after-school literacy program. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 51, 464-473.
- Braun, V. and Clarke, V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2). pp. 77-101.
- Brillouet, M. (2016). *K3 Biografie*. Geraadpleegd op 27 december 2016, via Viva Vlaanderen: <https://vivavlaanderen.radio2.be/k3/biografie>.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Burke, K. (1967). *Philosophy of Literary Form: Studies in Symbolic Action*. Baton Rouge: Louisiana State University Press.
- Burke, K. (1968). *Languague as Symbolic Action: Essays on Life, Literature, and Method*. Berkeley: University of California Press.
- Christe, I. (2004). *Sound of the Beast: The Complete Headbanging History of Heavy Metal*. New York: Harper Collins Publishers Inc.
- Colley, H., Hodkinson, P. & Malcolm, J. (2003). *Informality and formality in learning*. London: Learning and Skills Research Centre.
- Dasberg, L. (1975). *Grootbrengen door kleinhouden als historisch verschijnsel*. Amsterdam: Boom.
- De Meyer, G. (2004). *Cultuur met een kleine c*. Leuven: ACCO.
- De Morgen. (2017, januari 8). *K3 in top 100 wereldwijde verkoop concerttickets*. Opgeroepen op 10 januari 2017 via De Morgen: <https://www.demorgen.be/muziek/k3-in-top-100-wereldwijde-verkoop-concerttickets-b9d934c1/>.
- De Redactie. (2015, maart 20). *Kan een moslimmeisje met hoofddoek een K3'tje worden?* Opgeroepen op 27 december 2016, via De Redactie: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/videozone/Gezienoptv/1.2278011>.
- De Redactie. (2015, december 10). *Nieuwe K3 krijgt (nu al) Loftrumpet voor beste groep*. Opgeroepen op 27 december 2016, via De Redactie: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/cultuur%2Ben%2Bmedia/muziek/1.2520569>.
- De Standaard. (2016, januari 4). *Lezers kiezen voor K3 als Product van 2015*. Opgeroepen op 27 december 2016, via De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20160103_02047135.
- De Standaard. (2016, januari 12). *'K3, stop met reclame maken voor ongezond eten'*. Opgeroepen op 27 december 2016, via De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20160112_02062750.

- De Standaard. (2016, november 18). *Studio 100 kiest voor holebi's*. Opgeroepen op 3 februari 2017, via De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20161117_02577941.
- Doets, C., Van Esch, W., Houtepen, J., Visser, K. & de Sousa, J. (2008). *Palet van de non-formele educatie in Nederland*. 's-Hertogenbosch: CINOP.
- Dolby, N. (2003). Popular culture and democratic practice. *Harvard Educational Review*, 73(3), 258-284.
- Driessnack, M. & Furukawa, R. (2012). Arts-based data collection techniques used in child research. *Journal for Specialists in Pediatric Nursing*, 17, 3–9.
- Du Gay, P. (1997). "Introduction", in: *Doing Cultural Studies. The Story of the Sony Walkman*. London: Sage Publications/The Open University (reprint: 2000).
- Dumon, P. (2015, Juli 7). *U keek massaal naar 'K3 zoekt K3'*. Opgeroepen op januari 16, 2017, via De Morgen: <http://www.demorgen.be/muziek/u-keek-massaal-naar-k3-zoekt-k3-bc12e925/>.
- Dunfield, K. A. (2014). A construct divided: Prosocial behavior as helping, sharing, and comforting subtypes. *Frontiers in Psychology*, 5, 1-13.doi:10.3389/fpsyg.2014.00958.
- Dyson, A. H. (2003). *The brothers and sisters learn to write: Popular literacies in childhood and school cultures*. New York, NY: Teachers College Press.
- Einarsdóttir, J. (2007). Research with children: methodological and ethical challenges. *European Early Childhood Education Research Journal*, 15(2), 197–211.
- Fitzgerald, E., Bunde-Birouste, A. & Webster, E. (2009). Through the eyes of children: engaging primary school-aged children in creating supportive school environments for physical activity and nutrition. *Health Promotion Journal of Australia: Official Journal of Australian Association of Health Promotion Professionals*, 20(2), 127–132.
- Frith, S., Straw, W. & Street, J. (2001). *Cambridge companion to pop and rock*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gatz, S. (2014). *Beleidsnota Cultuur 2014-2019*. s.l.: Vlaamse Overheid.
- Giroux, H. (1994). Animating youth: The Disneyfication of Children's Culture. *Socialist Review*, 24(3), 23-55.
- Giroux, H. (1994). *Disturbing Pleasures: Learning Popular Culture*. New York: Routledge.
- Giroux, H. (1997). Cultural Studies and Pedagogy As Performative Practice. In H. Giroux & P. Shannon, *Education and Cultural Studies: Toward a Performative Practice*. New York and London: Routledge.
- Giroux, H. (2002). *Breaking in to the Movies. Films and Culture of Politics*. Malden, Massachusetts/Oxford: Blackwell Publishers.
- Götz, M. & Herche, M. (2012). "What really annoys me about the way girls and boys are portrayed in children's television" Children from 21 countries write illustrated letters to tv producers. In M. Götz & D. Lemish, *Sexy girls, heroes and funny losers. Gender representation in children's TV around the world* (pp. 181-202). Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Götz, M. & Lemish, D. (2012). *Sexy girls, heroes and funny losers. Gender representation in children's TV around the world*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Graham, R. (1989). Media literacy and cultural politics. *Adult Education Quarterly*, 152-160.
- Greitemeyer, T. (2009). Effects of songs with prosocial lyrics on prosocial thoughts, affect, and behavior. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45(1), 186-190.
- Greitemeyer, T. (2011). Exposure to music with prosocial lyrics reduces aggression: First evidence and test of the underlying mechanism. *Journal of Experimental Social Psychology*, 47(1), 251-255.

- Greitemeyer, T. & Schwab, A. (2014). Employing music exposure to reduce prejudice and discrimination. *Aggressive Behavior*, 40(6), 56-67.
- Gutierrez, K. (2008). Developing a sociocritical literacy in the third space. *Reading Research Quarterly*, 43, 148-164.
- Habermas, J. (1997). Discourse Ethics: Notes on a Program of Philosophical Justification. In S. Darwall, A. Gibbard & P. Railton, *Moral Discourse and Practice: Some Philosophical Approaches* (pp. 287-302). New York: Oxford University Press.
- Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. Londen: Sage Publications.
- Hamlen, W. A. (1991). Superstardom in popular music: Empirical evidence. *The Review of Economics and Statistics*, 73(4), 729-733.
- Hoffner, C. (1996). Children's Wishful Identification and Parasocial Interaction with Favorite Television Characters. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 40(3), 389-402.
- Howitt, D. (2010). *Introduction to Qualitative Methods in Psychology*. Harlow: Pearson Education.
- Huysegems, F. (2016, mei 7). *Waarom er meer in K3 zit dan u denkt*. Opgeroepen op 2 februari 2017, via De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20160506_02276836.
- K3. (2015). *10.000 luchtballonnen*. [CD-ROM], Studio 100 NV.
- K3. (2016). *Ushuaïa*. [CD-ROM], Studio 100 NV.
- K3. (2017). *Love Cruise*. [CD-ROM], Studio 100 NV.
- Kellner, D. (2001). Critical Pedagogy, Cultural Studies, and Radical Democracy at the Turn of the Millennium: Reflections on the Work of Henry Giroux. *Cultural Studies - Critical Methodologies*, 220-239.
- Ketnet. (2016). *Winnaars Gouden K*. Opgeroepen op 27 december 2016, via Ketnet: <https://www.ketnet.be/karrewiet/17-januari-2016-winnaars-gouden-k>.
- Ketnet. (2017, februari 4). *Dit waren de hoogtepunten van het gala van de gouden K's*. Opgeroepen op 2 maart 2017 via Ketnet: <https://communicatie.ketnet.be/dit-waren-de-hoogtepunten-van-het-gala-van-de-gouden-ks#>.
- Ketnet. (2018). *Move tegen pesten*. Opgeroepen op 24 april 2018 via Ketnet: <https://www.ketnet.be/doen/move-tegen-pesten>
- Keunen, G. (2015). *Een eeuw popmuziek: Van Crooners tot Dubstep*. Tielt: Lannoo.
- Keunen, G. (2002). *Pop! Een halve eeuw in beweging*. Tielt: Lannoo.
- Kinderen voor Kinderen. (n.d.). *Ons goede doel*. Opgeroepen op 24 april 2018 via Kinderen voor Kinderen: <https://kvvk.bnnvara.nl/pagina/ons-goede-doel>.
- Kirkland, D. E. (2008). "The rose that grew from concrete": Postmodern blackness and new English education. *English Journal*, 97, 69-75.
- Kramer, G. (2008). *Popmuziek in een notendop*. Amsterdam: Bert Bakker.
- Kunstenpunt (2010). *Genomineerden Music Industry Awards bekend*. Opgeroepen op 18 april 2018 via <http://muziekcentrum.kunsten.be/news.php?ID=2411>.
- Lemish, D. (2010). *Screening gender on children's television: the views of producers around the world*. Londen: Routledge.
- Lieten, I. & Smet, P. (2012). *Conceptnota Mediawijsheid*. s.l.: Vlaamse Overheid.

- Lucassen, P. & Hartman, T. (2007). *Kwalitatief onderzoek: praktische methoden voor de medische praktijk*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Martin, G., Clarke, M. & Pearce, C. (1993). Adolescent suicide: music preference as an indicator of vulnerability. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 32(3), 530-535.
- McQueen, D. (1998). *Television: a media student's guide*. Londen: Hodder Headline Group.
- Minkes, J., Robinson, C. & Weston, C. (1994). Consulting the Children: Interviews with Children Using Residential Respite Care Services. *Disability & Society*, 9, 47-57.
- Moje, E. B. (2002). But where are the youth? On the value of integrating youth culture into literacy theory. *Educational Theory*, 52, 97-120.
- Morse, J. M. & Field, P. A. (1995). *Qualitative research methods for health professionals (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nikken, P. & Peeters, A. (1988). Children's perceptions of television reality. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 441-452.
- O'Kane, C. (2013). *Children's participation in the analysis, planning and design of programmes: a guide for Save the Children Staff*. London: Save the Children.
- OUTtv. (2017). *K3 wint OUTtv Media Award Vlaanderen 2017*. Opgeroepen op 18 oktober 2017, via Outtv: <http://www.out.tv/be/k3-wint-outtv-media-award-vlaanderen-2017/nieuws/item?1050253>.
- Patton, MQ. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*, 3rd ed., Thousand Oaks: Sage Publications.
- Petrone, R. (2013). Linking Contemporary Research on Youth, Literacy, and Popular Culture with Literacy Teacher Education. *Journal of Literacy Research*, 45(3), 240-266.
- Praet, S. (2009). Wie is er bang voor de boze wolf? Het sprookje op de sofa. *Psychoanalytische Perspectieven*, 27.
- Reddick, B. H. & Beresin, E. V. (2002). Rebellious rhapsody. Metal, rap, community, and individuation. *Academic Psychiatry*, 26(1), 51-59.
- Roberts, K. R., Dimsdale J., East P. & Friedman, L. (1998). Adolescent emotional response to music and its relationship to risk-taking behaviors. *Journal of Adolescent Health*, 23(1), 49-54.
- Ruth, N. (2017). *"Heal the World": A field experiment on the effects of Music with prosocial lyrics on prosocial behavior*. Wuerzburg: Sage.
- Rutten, K. & Bourgonjon, J. (2016). *Cultuur & Educatie*. Leuven: Acco.
- Ruysbergh, J. & Le Bacq, T. (2016, november 10). *K3 maakt nummer over homoseksualiteit en rolpatronen*. Opgeroepen op 6 februari 2017, via De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20161110_02565584
- Schoeters, G. & Van Parys, A. (2016, mei 14). *Eén, twee, drie, vier, hoed u voor K3*. Opgeroepen op 2 februari 2017, via De Standaard: http://www.standaard.be/cnt/dmf20160513_02288476.
- Smelik, A. (1999). *Effectief beeldvormen. Theorie, analyse en praktijk van beeldvormingsprocessen*. Assen: Van Gorcum.
- Smet, P. & Schauvliege, J. (2012). *Conceptnota Doorgroeien in Cultuur*. s.l.: Vlaamse Overheid.
- Soellner, R. (2005). Club drug use in Germany. *Substance Use & Misuse*, 40, 1279-1293.
- Stone, F. (1980). Märchen to Fairy Tale: an Unmagical Transformation. *Western Folklore*, 232-244.
- Storey, J. (2009). *Cultural theory and popular culture: An introduction (5th ed.)*. New York: Longman.

- Studio 100. (n.d.). *Studio 100 Corporate Overview*. Opgeroepen op 10 november 2016, via Studio 100: <http://www.studio100.tv/wp-content/uploads/2013/09/studio100.pdf>.
- Vanobbergen, B. (2003). *Geen Kinderspel: een pedagogische analyse van de vertogen over de commercialisering van de leefwereld van kinderen*. Gent: Academia Press.
- Vanobbergen, B. (2014). *Het kind van onze dromen*. Gent: Lannoo.
- Verstraete, A. (2015, april 17). "Studio 100 laat veel kansen liggen". Opgeroepen op 27 december 2016, via De Redactie: <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/cultuur%2Ben%2Bmedia/muziek/1.2307226>.
- VRT Nieuws. (2015, november 9). *Finale K3 zoekt K3 best bekeken vtm-programma in 20 jaar*. Opgeroepen op 27 december 2016 via VRT Nieuws: https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2015/11/09/finale_k3_zoekt_k3bestbekekentvmain20jaar-1-2492607/.
- VTM Nieuws. (2015, mei 1). *6000 inschrijvingen voor nieuwe K3*. Opgeroepen op 27 december 2016, via VTM Nieuws: <https://nieuws.vtm.be/cultuur-media/139462-6000-inschrijvingen-voor-nieuwe-k3>
- VTM Nieuws. (2016). *Hier zochten we het vaakst naar op google*. Opgeroepen op 27 december 2016, via VTM Nieuws: <http://nieuws.vtm.be/cultuur-media/218282-hier-zochten-we-het-vaakst-naar-op-google>.
- Ward, A. (2002). *Mouse Morality: The Rhetoric of Disney Animated Film*. Texas: University of Texas Press.
- Wardetzky, K. (1990). The Structure and Interpretation of Fairy Tales Composed by Children. *The Journal of American Folklore*, 157-176.
- Weisskirch, R. S. & Murphy, L. C. (2004). Friends, porn and punk: Sensation seeking in personal relationships, Internet activities and music preference. *Adolescence*, 39(154), 189-201.
- Wright, A. & Sandlin, R. (2009). *Cult TV, Hip Hop, Shape-Shifters, and Vampire Slayers: A Review of the Literature at the Intersection of Adult Education and Popular Culture*. Atlanta: American Association for Adult and Continuing Education.
- Zipes, J. (1979). *Braking the Magic Spell: Radical Theories of Folk and Fairy Tales*. New York: Methuen.
- Zipes, J. (1997). *Happily Ever After: Fairy Tales, Children and the Culture Industry*. New York: Routledge.
- Zipes, J. (2000). *The Oxford Companion To Fairy Tales*. Oxford: Oxford University Press.
- Zoutman, R. & De Groot, M. (2013). *De maatschappelijke betekenis van popmuziek*. Amsterdam: Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals.

BIJLAGEN

Bijlage 1: K3 doorheen de jaren

K3 kende tot op vandaag drie verschillende bezettingen, elk gekenmerkt door hun eigen successen. Hieronder worden ze chronologisch opgelijst, voornamelijk op basis van de biografie van Brillouet (2016). Eerst wordt de beginperiode met de originele bezetting van K3 met Karen, Kristel en Kathleen besproken. Vanaf 2009 werd Kathleen vervangen door Josje en is er sprake van hernieuwd succes, ook in Nederland. In 2015 werden alle leden vervangen door Marthe, Hanne en Klaasje.

1999 - 2009: Karen, Kristel en Kathleen

Jaartal	K3-product of -prestatie	Behaald succes
1999	Single Heyah Mama	5e plaats in Eurosong maar op 1 in Vlaamse Top 10, 3 gouden platen, Zomerhit 1999
	Single Yeke Yeke	VRT Top 30
	Single I love you Baby	Vlaamse Top 10
2000	Album Parels	Ultratop Album 200
	Single Alle Kleuren	Zomerhit 2000, publieksprijs, op 2 in VRT Top 30, platina
2001	Album Alle Kleuren	Vijfmaal platina, 'Best verkopend album 2001', Goud in Nederland
	Single Télé Romeo	Zomerhit 2001, 16 weken op 1 in Vlaamse Top 10, tweemaal platina
	Album Télé Romeo	Vijfmaal platina, 9 weken in Ultratop Album 200, Goud in Nederland
2002	Single Toveren uit Musical Doornroosje	Vlaamse Top Tien, VRT Top Dertig, Nederlandse Top 40
	Serie De wereld van K3	Eerste eigen televisie-serie
	Album Verliefd	Tweemaal platina
2003	Musical en single De Drie Biggetjes	Eerste eigen musical, gelijknamige single 15 weken in de Vlaamse Ultratop 50 en 7 weken in Nederlandse Top 40
	Single Oya lélé	21 weken in Vlaamse Ultratop 50 en 19 weken in de Nederlandse Top 40, platina
	Album Oya lélé	43.000 keer verkocht
2004	Album 5 jaar – hun grootste hits	Platina
	Film K3 en het magische medaillon	Eerste bioscoopfilm, 455.000 bezoekers
2005	Single en Album Kuma hé	20 weken in Vlaamse Ultratop 50, 9 weken Nederlandse Top 40
2006	Single en Album Ya Ya Yippee	23 weken in Vlaamse Ultratop 50, 3 weken in Nederlandse Top 40
	Film K3 en het Ijsprinsesje	506.000 bezoekers
2007	Single Kusjesdag	23 weken in Vlaamse Ultratop 50, 7 weken in Nederlandse Top 40
	Film K3 en de Kattenprins	356.000 bezoekers

(Brillouet, 2016)

2009 - 2015: Karen, Kristel en Josje

Jaartal	K3-product of -prestatie	Behaald succes
2009	Show K2 zoekt K3	Josje vervangt Kathleen, finale bekeken door 2,5 miljoen mensen in Vlaanderen en Nederland (Dumon, 2015).
	Album Mamasé	102 weken in Vlaamse Ultratop 100 Albums, 73 weken in Nederlandse Album Top 100
	Single Mamasé	15 weken in Vlaamse Top 50 waarvan 7 weken op 1, 22 weken in Nederlandse Top 100 waarvan 6 weken op 1
2010	Single en serie Hallo K3	11 weken in Vlaamse Ultratop 50, 10 weken in Nederlandse Single Top 100
	Album Eyo	45 weken in Vlaamse Top 200 en Nederlandse Top 100
2011	Musical Alice in Wonderland	Wereldprimeur: eerste musical in 3D, meer dan 95.000 bezoekers
	Single Alice in Wonderland	6 weken in Vlaamse Ultratop 50, 4 weken in Nederlandse Single Top 100
2012	Film K3 Bengeltjes	567.000 bezoekers
	Single Waar zijn die engeltjes	8 weken in Vlaamse Ultratop 50, 4 weken in Nederlandse Single Top 100
	Album Engeltjes	45 weken in Vlaamse Ultratop 200, 64 weken in Nederlandse Album Top 100
2013	Film K3 Dierenhotel	475.000 bezoekers
	Album Loko lé	Top 5 in Vlaamse en Nederlandse hitlijsten
2015	Afscheidssingle K3 loves you	6 weken in de Vlaamse Ultratop 50

(Brillouet, 2016)

2015 - ... : Hanne, Marthe en Klaasje

Jaartal	K3-product of -prestatie	Behaald succes
2015	Show K3 zoekt K3: zoektocht naar nieuwe bezetting	Meer dan 6.000 inschrijvingen voor audities (VTM Nieuws, 2015), finale door 3.6 miljoen mensen bekeken in Vlaanderen en Nederland (VRT Nieuws, 2015)
	Single 10.000 luchtballonnen	12 weken in Vlaamse Ultratop 50
	Album 10.000 luchtballonnen	84 weken in Vlaamse Ultratop 200 Albums, 8 maal platina in Vlaanderen, best verkochte album van 2016
	Loftrumpet	Loftrumpet voor 'Beste Groep' op Gala van het Vlaamse Lied (De Redactie, 2015)
	Product van het jaar	Verkozen tot Product van het jaar door lezers van de Standaard (De Standaard, 2016)
2016	Afscheids- en kennismakingstour	36e plaats in de top 100 van best verkopende concerten van 2016 met 273.925 tickets (De Morgen, 2017)
	Gouden K 2015	Gouden K's van Ketnet voor 'Hype van het jaar' en 'Groep van het jaar' (Ketnet, 2016).
	Single Ushuaïa	Zomerhit 2016
	Album Ushuaïa	Meer dan 60.000 keer verkocht, 41 weken in Vlaamse Ultratop 200 Albums, zes maal platina
	Single Prinsesje en Superman	Award van holebizender OUTtv voor 'meeste LHBT-vriendelijke mediapersoonlijkheden van 2017' (OUTtv, 2017)
	Story-award	Story-awards voor 'Zangeres van het jaar' en 'Favoriete nieuwkomer'
	Zoekopdrachten Google	Op 1e plaats in de top tien meest gezochte nationale persoonlijkheden op Google (VTM Nieuws, 2016).
2017	Gouden K 2016	Gouden K van Ketnet voor 'Beste Band' (Ketnet, 2017).
	Film K3 love cruise	Meer dan 100.000 bezoekers na 3 weken
	Album K3 love cruise	9 weken in Vlaamse Ultratop 200 Albums
2018	Vlindershow-tour	Meer dan 100.000 bezoekers

(Brillouet, 2016)

Bijlage 2: Interviewleidraad tekstschrijver Alain Vande Putte

Inleidende vragen

- Hoe staat u tegenover het feit dat er over uw teksten een thesis wordt geschreven?
- Werd uw perspectief op de rol van K3 al eerder bevestigd? Zo ja, welke zaken werden u gevraagd?
- Waarom heeft u toegestemd om mee te werken aan mijn onderzoek?

Tijd en ruimte, cultuur

1. K3-liedjes situeren zich binnen de populaire cultuur, wat betekent populaire cultuur voor u?
2. Wat is volgens u de culturele waarde van K3-teksten?
 - a. In welke mate houdt u tijdens het schrijven rekening met de tijdsgeest?
 - b. Zijn de teksten en onderwerpen tijdloos?
 - c. In hoeverre zijn de liedjes van 10/15 jaar geleden nu nog relevant?
3. In welke mate houdt u tijdens het schrijven rekening met de ruimte?
 - a. Kaart K3 universele thema's/problemen aan of niet?
4. In welke mate bent u in uw teksten kritisch voor de huidige cultuur en samenleving?

Reacties en invloed van anderen

5. Heeft u het gevoel dat K3 serieus wordt genomen? Leg uit waarom wel/niet.
 - a. Voelt u zich erkend als tekstschrijver?
6. K3-teksten krijgen zowel lof als kritiek over bepaalde thema's zoals bijvoorbeeld milieu en seksuele geaardheid. Hoe gaat u hiermee om?
 - a. Anticipeert u hierop voor, tijdens en na het schrijven?
7. In welke mate heeft het publiek invloed op de inhoud van de liedjes?
 - a. Welk soort publiek heeft u voor ogen en hoe reflecteert zich dat in uw teksten?
 - i. Wordt er rekening gehouden met diversiteit tussen kinderen? Zo ja, hoe?
 - ii. Wordt er rekening gehouden met de diversiteit in het publiek in het algemeen, bijvoorbeeld qua leeftijd? Zo ja, hoe?
 - b. In hoeverre is er sprake van een wisselwerking tussen K3 en het doelpubliek? Wordt er gepeild naar de mening van het publiek over de liedjes in het algemeen? Zo ja, hoe?
8. Probeert u de teksten laagdrempelig te maken? Zo ja, hoe?

Grenzen van het schrijven

9. Binnen welke grenzen schrijft u de teksten? Worden deze expliciet of impliciet opgelegd?
 - a. Hoe en door wie worden uw liedjesteksten goedgekeurd?
 - b. Hoeveel artistieke vrijheid krijgt u naar uw gevoel bij het schrijven van de teksten?
10. Welke meningen over K3-liedjes wegen voor u het zwaarst door?
 - a. In hoeverre houdt u rekening met de meningen van de zangeressen?
 - b. Hoe wordt beslist of bepaalde teksten en boodschappen gepast zijn voor een kinderpubliek?
 - c. Wordt van bovenaf duidelijk gemaakt welke boodschappen wel en niet kunnen?
11. Welke boodschappen zou u in uw teksten willen steken maar zijn volgens u of anderen te risicovol?
12. Welke boodschappen hoopt u in de toekomst nog in uw teksten te steken? Bijvoorbeeld actuele thema's zoals vegetarisme, cyberpesten, terrorisme,...

Interpretatie

13. In hoeverre zijn de teksten voor interpretatie vatbaar? Welk belang ziet u hierin, bijvoorbeeld in het integreren van een dubbele bodem?
14. Een schrijver heeft nooit volledig in de hand hoe de ontvanger de tekst zal interpreteren, hoe gaat u hiermee om?
15. In hoeverre denkt u dat kinderen in staat zijn lessen te trekken uit complexere boodschappen zoals tolerantie en geaardheid?

Authenticiteit, consumptie en markt

16. K3-liedjes situeren zich in de massa-media. Hoe probeert u authenticiteit te behouden?
 - a. K3 toont zich als iconisch trio dat de wereld wil verbeteren, terwijl Studio 100 sterk lijkt in te zetten op consumptie. Wat is uw mening over deze combinatie?
 - b. Hoe verhouden uw artistieke vrijheid en het commerciële aspect zich tot elkaar?

- c. Hoe combineert u het entertainen en onderwijzen van kinderen?
 - d. Hoe staat u tegenover de combinatie van zwaardere thema's zoals oorlog, opwarming van de aarde, pesten etc. en vrolijke melodieën?
17. Hoe verklaart u de populariteit van K3? In hoeverre spelen de teksten hier volgens u een rol in?

Opvoeding: algemeen

18. In hoeverre zet u er bewust op in om kinderen mee op te voeden aan de hand van uw teksten?
- a. Ziet u de opvoeding van kinderen in de teksten als hoofdzaak of eerder als onderdeel van het werk?
19. Hoe probeert u de samenleving mee vooruit te helpen via de teksten?

Opvoeding: inhoud

20. Waaruit vertrekt u bij het schrijven van een liedjestekst?
- a. Waaruit haalt u uw inspiratie?
21. Welke thema's staan centraal in de teksten?
- a. Welke kennis en vaardigheden wil u de jeugd bijbrengen via de liedjes?
 - b. Welke idealen en waarden wil u de jeugd bijbrengen via de liedjes?
22. In hoeverre zit er een evolutie in de inhoud van uw teksten?
- a. Is er een verschil tussen de eerste en de laatste teksten?
23. U bent filosoof, in hoeverre vertaalt zich dat naar de teksten?
- a. In hoeverre zit er moraliteit vervat in uw teksten?
 - b. Zijn de aangehaalde idealen/waarden ook uw persoonlijke idealen/waarden?
24. Welke boodschappen wil u zeker meegeven met het publiek?
- a. Welke boodschappen over opgroeien wil u geven in K3-liedjes?
 - b. Welke boodschappen over geluk wil u geven in K3-liedjes?
 - c. Welke boodschappen over diversiteit wil u geven in K3-liedjes?
25. Hoe realistisch zijn de liedjesteksten?
- a. Zit er een zekere (kinderlijke) naïviteit vervat in de teksten?
26. Hoe gaat u tijdens het schrijven om met stereotypen?

Identiteitsontwikkeling en identificatie

27. In hoeverre denkt u dat kinderen zich kunnen identificeren met de liedjes? En met K3 zelf?
- a. Wat is het belang hiervan? Hoe speelt u hierop in?
 - b. Is deze identificatie verschillend voor meisjes en jongens? Zo ja, leg uit.
28. In hoeverre denkt u dat K3-liedjes kunnen bijdragen aan de identiteitsontwikkeling van kinderen?
- a. In hoeverre doet u dit doelbewust?

De wereld van K3, waarden en idealen

29. Hoe ziet de wereld van K3 eruit? Wat is de gedroomde toekomst?
30. In hoeverre spreekt u in uw teksten de verantwoordelijkheid van het kind zelf aan?
31. Zou u de K3-idealens omschrijven als traditioneel of modern?
32. Moet elk liedje een opvoedkundige boodschap bevatten? Waarom wel/niet?
- a. Wordt er bewust een balans gehouden tussen 'luchtige' liedjes en liedjes met doelbewuste boodschappen/opvoeding?
33. Wat hoopt u dat kinderen onthouden uit de liedjes?

Uitleidende vragen

- In hoeverre voldeed het interview aan uw verwachtingen?
- Wat is uw hoop op gebied van de uitwerking van mijn onderzoek?
- Wilt u nog iets toevoegen?

Bijlage 3: Interviewleidraad zangeressen K3

Inleidende vragen

- Hoe staat u tegenover het feit dat er over K3 een thesis wordt geschreven?
- Werd jullie perspectief op de rol van K3 al eerder bevestigd? Zo ja, welke zaken werden gevraagd?
- Waarom heeft u toegestemd om mee te werken aan mijn onderzoek?

Tijd en ruimte, cultuur

1. Wat betekent K3 voor jullie?
2. Waar situeert K3 zich volgens jullie in de Belgische en Nederlandse cultuur?
3. Wat hebben jullie zelf als kind onthouden/geleerd uit de liedjes? Wat deden jullie daar dan mee?
4. Wat heeft jullie zelf zo aangetrokken in het K3-concept?
5. Zijn de liedjes waar jullie zelf mee zijn opgegroeid tijdloos/ nu nog relevant?
6. In welke mate zijn de liedjes kritisch voor de huidige cultuur en samenleving?
 - a. Vinden jullie het belangrijk om maatschappijkritiek te geven? Waarom wel/niet?

Reacties en invloed van anderen

7. Heeft u het gevoel dat K3 serieus wordt genomen? Leg uit waarom wel/niet.
 - a. Voelen jullie zich erkend als artiesten?
8. K3-teksten krijgen zowel lof als kritiek over bepaalde thema's zoals bijvoorbeeld milieu en seksuele geaardheid. Hoe gaan jullie hiermee om?
9. In welke mate heeft de reactie van het publiek invloed op wat/hoe jullie zingen?
 - a. Welk soort publiek hebben jullie voor ogen?
 - b. In hoeverre is er sprake van een wisselwerking tussen K3 en het doelpubliek? Wordt er gepeild naar de mening van het publiek over de liedjes in het algemeen? Zo ja, hoe?

Grenzen

10. Binnen welke grenzen worden K3-liedjes gemaakt?
 - a. Hoe en door wie worden de liedjesteksten goedgekeurd?
 - b. Hoeveel artistieke vrijheid krijgt K3? Waar moet men volgens jullie rekening mee houden?
11. Hoe wordt beslist of bepaalde teksten en boodschappen gepast zijn voor een kinderpubliek?
12. In hoeverre hebben jullie zelf invloed op de inhoud van de teksten?
 - a. Welke boodschappen zouden jullie in de teksten willen zien maar zijn volgens jullie of anderen te risicovol?
 - b. Welke boodschappen hopen jullie in de toekomst nog in uw liedjes te zien? Bijvoorbeeld actuele thema's zoals vegetarisme, cyberpesten, terrorisme,...?

Interpretatie

13. In hoeverre zijn de teksten voor interpretatie vatbaar? Welk belang zien jullie hierin, bijvoorbeeld in het gebruiken van een dubbele bodem?
14. Een artiest heeft nooit volledig in de hand hoe de ontvanger de liedjes zal interpreteren, hoe gaan jullie hiermee om?
15. In hoeverre denken jullie dat kinderen in staat zijn lessen te trekken uit complexere boodschappen zoals tolerantie en geaardheid?

Authenticiteit, consumptie en markt

16. K3 toont zich als iconisch trio dat de wereld wil verbeteren, terwijl Studio 100 sterk lijkt in te zetten op consumptie. Wat is jullie mening over deze combinatie?
17. Hoe staan jullie tegenover de combinatie van zwaardere thema's zoals oorlog, opwarming van de aarde, pesten etc. en vrolijke melodieën?
18. Hoe verklaren jullie de populariteit van K3?
 - a. In hoeverre spelen de teksten hier een rol in?

Opvoeding: algemeen

19. Waar situeren jullie de opvoeding van kinderen in jullie werk bij K3?
 - a. Als hoofdzaak of eerder als onderdeel van het werk?
20. Hoe willen jullie de samenleving mee vooruit te helpen?

Opvoeding: inhoud

21. Welke thema's staan centraal in de teksten?
 - a. Welke kennis en vaardigheden wil K3 de jeugd bijbrengen via de liedjes?
 - b. Welke idealen en waarden wil K3 de jeugd bijbrengen via de liedjes?
22. Zijn de aangehaalde idealen/waarden ook jullie persoonlijke idealen/waarden?
23. Welke boodschappen willen jullie zeker meegeven met het publiek?
24. In hoeverre zit er een evolutie in de inhoud van de teksten?
 - a. Is er een verschil tussen de eerste en de laatste teksten?
25. Hoe realistisch zijn de liedjesteksten?
 - a. Zit er een zekere (kinderlijke) naïviteit vevat in de teksten?

Identiteitsontwikkeling en identificatie

26. In hoeverre denken jullie dat kinderen zich kunnen identificeren met de liedjes?
 - a. En met jullie?
 - b. Hoe spelen jullie hierop in?
 - c. Is deze identificatie verschillend voor meisjes en jongens? Zo ja, leg uit.
27. In hoeverre denken jullie dat K3-liedjes kunnen bijdragen aan de identiteitsontwikkeling van kinderen?

De wereld van K3, waarden en idealen

28. Hoe ziet de wereld van K3 eruit? Wat is de gedroomde toekomst?
29. Moet elk liedje een opvoedkundige boodschap bevatten? Waarom wel/niet?
 - a. Wordt er bewust een balans gehouden tussen 'luchtige' liedjes en liedjes met doelbewuste boodschappen/opvoeding?
30. Wat hopen jullie dat kinderen onthouden/leren uit de liedjes?

Uitleidende vragen

- In hoeverre voldeed het interview aan jullie verwachtingen?
- Wat is jullie hoop op gebied van de uitwerking van mijn onderzoek?
- Willen jullie nog iets toevoegen?

Bijlage 4: Focusgroep leidraad

Inleiding

Ik doe onderzoek naar K3-liedjes. Ik zou willen vragen of jullie me daarbij willen helpen. Ik zal 4 liedjes laten horen en jullie mogen dan elke keer aan mij vertellen waar de liedjes volgens jullie over gaan. Er zijn geen foute antwoorden, je mag alles vertellen dat in je opkomt. Bij elk liedje mag je een tekening maken en dan mag je daarna tonen wat je getekend hebt en waarom.

Bijkomende vragen

1. Alle Kleuren

- Wat vinden jullie van het lied?
- Waarover gaat het lied? Wat vertelt K3?
- Wat en waarom zingen ze over alle kleuren van de regenboog?
- Wat betekent 'verdraagzaam zijn'?
- Willen jullie nog iets zeggen over het lied?

2. Toveren

- Wat vinden jullie van het lied?
- Waarover gaat het lied? Wat vertelt K3?
- Wat bedoelt K3 met 'Iedereen kan toveren'?
- Wat betekent 'met een mooie glimlach of een lief gebaar worden al jouw dromen waar'?
- Willen jullie nog iets zeggen over het lied?

3. 10.000 Luchtballonnen

- Wat vinden jullie van het lied?
- Waarover gaat het lied? Wat vertelt K3?
- Waarom laat men 10.000 luchtballonnen vliegen?
- Zou dat helpen tegen oorlog?
- Willen jullie nog iets zeggen over het lied?

4. Prinsesje en Superman

- Wat vinden jullie van het lied?
- Waarover gaat het lied? Wat vertelt K3?
- Wat zingt K3 over meisjes en jongens?
- Wat zingt K3 hier over liefde?
- Willen jullie nog iets zeggen over het lied?

Bijlage 6: Interview Alain Vande Putte

Ik: Ik heb eerst een aantal inleidende vragen opgesteld.

Alain: Ja.

Ik: Eerst en vooral zou ik u willen vragen wat u vindt van het feit dat er een thesis wordt geschreven over uw teksten.

Alain: Ah ja. Heel goed en een beetje beangstigend hé. Ik tracht van er zo veel mogelijk waar ik kan iets waardevols in te steken. Het blijft een commercieel project dus je bent ook gebonden aan... Soms kan je er diepere boodschappen in steken, maar soms zijn het ook heel oppervlakkige dingen hé. Dus ik ben benieuwd! Maar ik ben wel blij dat het... Ik denk wel dat het zo is dat er een discrepantie is tussen mensen die K3 kennen - dus kinderen of hun ouders en mensen die er zelf mee opgegroeid zijn, die nu zelf jongvolwassenen zijn - en tussen mensen die het helemaal niet kennen. Voor mensen die het helemaal niet kennen merk je dat het snel... ten eerste dat ze het honderd procent vereenzelvigen met de marketingmachine van Studio 100 en dat ze dan ook alleen maar de meer bekendere nummers, die dan niet noodzakelijk de nummers zijn waar er... waar de meeste inhoud in te vinden is. Dat ze die alleen kennen en dat ze dan denken: 'K3, dat is babytaal en dat is onnozele liedjes' en zo van die dingen. Dus, terwijl dat, allez ik maak het nu van heel dichtbij mee, ik ga naar die optredens af en toe. Ik zie nu al, we zijn er al achttien jaar mee bezig en ja... We zien toch dat daar, ten eerste dat dat heel veel mensen gelukkig maakt hé, dus dat is ook niet te onderschatten, dus dat die ouders en hun kinderen samen, dat dat hun momenten geeft om dat samen te beleven. Maar ook, ik tracht toch altijd van er fantasie in te steken, van mensen mee te geven van 'kijk, je mag anders zijn, je moet aanvaarden dat andere mensen anders zijn, vriendschap is heel belangrijk, gender, diversiteit, ...', enfin, ik tracht dat er wel in te steken. Voor veel mensen gaat dat verloren, dus als dat even wat meer in de verf gezet wordt, dan is dat wel leuk.

Ik: Ja. En werd dat al eerder bevraagd in die zin dat dat... in het academische aspect?

Alain: Ja het is zo, bij mijn weten is er niemand die daar tot nu toe een thesis over gemaakt heeft, maar ik weet wel, ik heb zelf tien jaar filosofie gestudeerd. Het is eigenlijk natuurlijk een opleiding van drie jaar, maar ik deed het deeltijds en dan naar Spanje vertrokken dus het ging dan even iets trager omdat ik moest autonoom studeren en de vakken uitkiezen van de master die geen aanwezigheid in de lessen vereisten. En euhm... Dus ik heb op de Blandijn, in het unief in Gent, op de Blandijn gezeten en daar een aantal mensen leren kennen. En onder andere één van mijn proffen was Johan Braeckman en dus die heeft dus een paar jaar terug met Kristel toen, van K3, samen in een Radio 1 programma gezeten. En die had toen eigenlijk opgeroepen, die zei van 'Ja kijk, eigenlijk is er hier wel meer in te vinden dan de mensen denken en er zijn studies over *Jommeke* en over *Suske en Wiske*, over wat weet ik nog allemaal, waarom zou er geen studie zijn over K3?'. En voilà, jij bent nu de eerste die daar gehoor aan geeft.

Ik: Ja, ik was ook blij om het te zien, nadat ik het idee had gekregen had ik ook gezien dat er toch ook nog iemand... Maar voor de rest is het leeg hé, het onderzoeksveld?

Alain: Ja. Ja, terwijl... Het is eigenlijk bizar want ik ken zelf een aantal mensen die lerares zijn, die geregeld K3 gebruiken in hun klas. Dus allez, het leeft wel bij kinderen en het vermengt zich wel denk ik, zeker in de hogere kleuterklassen en de eerste, tweede studiejaren, of leerjaren, wat zegt men?

Ik: Ja, beide.

Alain: Ja. Ik denk dat het ook te maken heeft met... Er zit een enorme discrepantie natuurlijk tussen wat wij erin steken vanuit de creatives, en trachten mee te geven, en wat er daarna gebeurt in de marketing enzovoort. Eénmaal dat je spreekt over 'K3 kippenwit'... ja, dat is euh... Als ik het voor het zeggen zou hebben dan zouden we dat niet doen, voor te beginnen, hé? En ja, daar slaat men soms de bal wel eens mis, maar goed. Dat wordt natuurlijk niet aan ons gevraagd. Anderzijds is het natuurlijk zo dat je... Ik heb dan vrienden die meer in de alternatieve, enfin ik kom ook uit de alternatieve muzikwereld, ik heb in '86 zelf de *Rockrally* gewonnen in die tijd nog, maar vrienden zoals Pieter-Jan De Smet die zijn dan bezig met Roland, met *De Piepkens*, ik weet niet of je dat kent?

Ik: Van horen...

Alain: Dus dat is dan wat alternatiever en dat zit dan niet in zo'n marketing machine en het nadeel is dan dat ze daar heel weinig mensen mee bereiken. Dus dat is dan de prijs die je daar dan voor betaalt. Wij hebben vorig jaar, denk ik, het gehad over de genderproblematiek en waar we echt heel expliciet

in zeggen van 'Kijk, wat uw gender, uw gepercipieerde gender ook is, wat uw seksualiteit ook is, dat is allemaal oké' en dat is toch wel een redelijke statement. Dat stond ook in alle kranten op de dag dat dat uitkwam. Dus ja, dat één kan je niet loskoppelen van het ander natuurlijk. Mocht Studio 100 zo geen fantastische marketingmachine zijn, dan gaat dat ook verloren, behalve dan 'preaching to the choir' hé, zeggen ze in het Engels dan, ben je ook maar voor een handjevol alternatieven aan het spelen en die weten meestal wel al... Enfin, die geven kinderen zelf al wel mee dat euh... wat de meest ethische houdingen zijn ten opzichte van de genderproblematiek en homoseksualiteit en klimaatverandering en dergelijke.

Ik: En wat heeft u doen toestemmen op mijn vraag om een interview te doen voor mijn thesis?

Alain: Ja, omdat ik het wel... Twee dingen hé, omdat enerzijds denk ik 'het zou wel goed zijn dat dat meer in de verf gezet wordt dat we daar toch trachten van er af en toe iets positiefs mee te doen' en anderzijds natuurlijk nieuwsgierigheid van 'Ja, zijn we wel echt goed bezig?'. Misschien zijn er punten waarop dat we beter, alle, waarop dat ik dan beter kan werken.

Ik: Dus u bekijkt het graag eens door mijn bril dan?

Alain: Ja ja. Het kan maar verhelderend zijn hé.

Ik: Ok. U heeft het er daarjuist al eventjes over gehad, maar de teksten bevinden zich in de populaire cultuur in België, wat betekent die populaire cultuur voor u?

Alain: Voor mij persoonlijk, ja, ik ben daar niet mee bezig. Enfin, dat is persoonlijk hé. Mijn vrouw is Engels, ik woon in Spanje, ik kijk bijna nooit naar Belgische TV, enkel als K3 Zoekt K3 op televisie is, dan heb ik eens gekeken. Of als er een internationale voetbalmatch is waarin België meedoet, dan misschien. Dus één keer om de vier jaar ofzo. En, enfin, mijn leefwereld is altijd buiten de Belgische en Nederlandse populaire cultuur geweest. Ik heb zeven jaar in Engeland gewoond, van dat ik 21 ben was ik naar Engeland vertrokken, ik heb daar zeven jaar gewoond, ik heb altijd heel veel Engels gelezen, weinig naar populaire TV gekeken. Ik lees ook geen 'boekjes', ik lees 'boeken', geen 'boekjes'. En ja, ik heb Filosofie gestudeerd tussen mijn veertigste en mijn vijftigste, dus dat is ook niet meteen de mainstream cultuur. Maar natuurlijk, anderzijds, het feit dat ik daar niet in thuis hoor, zorgt er voor dat ik - denk ik dan - naar andere... enfin, dat ik andere invalshoeken heb. Dus, het is een heel dom voorbeeld, maar Miguel Wiels, de componist waarmee ik samen schrijf, kwam helemaal in het begin af met: "We moeten een liedje schrijven over oma's" en hij denkt dan aan een heel 'siroperig' liedje en ik wil dat niet. Laat ons dan iets doen dat oma's hip maakt, "oma's aan de macht" ofzoiets. Of dat zo overenthousiast is dat het absurd wordt. Dus het is zo'n beetje een... Miguel is heel mainstream hé, hij komt van een heel gelukkige familie, stevige achtergrond, ... Ja, hoe moet ik dat gaan zeggen. Een volledige, ongecompliceerd persoon die dus volledig in de populaire cultuur past. Maar anderzijds ben ik blij dat K3 in die populaire cultuur zit omdat ik ook vaak het gevoel heb dat in de alternatieve cultuur, dat daar dan vaak... dat het dan overhelt naar de andere kant, waar dan zeker geen kinderen... Enfin, dat was vroeger toch zo. Ik heb nu al veel dingen gezien in kinderboeken die wel heel mooi zijn, die dan niet de standaard kinderboeken zijn, die wel heel mooi zijn. Maar zeker twintig jaar terug gingen we hier in de Studio Skoop naar een Tsjechische animatiefilm van Pinokkio gaan kijken en dat was dan 'in' want dat is dan alternatief om daar naartoe te gaan en niet naar de Disneyfilm, maar die kinderen hadden daar niks aan want dat was gewoon geen goeie film! Dus dat is zo... enfin, nu klinkt het zo alsof ik zeg dat alternatief niet goed is en dat bedoel ik helemaal niet, maar ik ben wel blij dat het in... Ik heb soms het gevoel dat in de alternatieve sector dat je dan met dat probleem zit: 'preaching to the choir'. Dat je daar problemen gaat gaan aankaarten waar iedereen zich al bewust van is. Terwijl, in de populaire sector is iedereen van: "Haha, alles is oké, geen vuiltje aan de lucht..."

Ik: En je gaat daar verandering in brengen.

Alain: Dat je daar dan toch iets kunt zeggen dat af en toe eens een knuppel in een hoenderhok is. Dat vind ik wel heel tof. Ik ben onlangs naar Eindhoven naar een optreden geweest, en dat was na heel die heisa over *Prinsesje en Superman* - dus dat nummer over gendergelijkheid en genderproblematiek en homoseksualiteit - en daar liepen twee jongens rond in een K3-jurkje. Dus ik vond dat, alle, ik zeg niet dat dat mijn verdienste is, maar ik denk van: "Het kan hier wel!", we zeggen wel dat het kan en dat is wel de moeite om te doen. We gaan daarmee de wereld niet veranderen, maar we doen toch wat we kunnen binnen die... en, je hebt het feit dat het binnen die populaire sector is, die anders heel conservatief is en heel voorzichtig is in dat soort dingen. Daar iets in kunnen doen, ik denk dat dat een meerwaarde is. Ik ben blij dat het daar in zit.

Ik: En wat is dan volgens u de culturele waarde van de teksten?

Alain: Ja, ik weet dat niet, ik kan dat niet inschatten. Je kan dat alleen maar hopen, hé, dat dat... hoe moet ik dat gaan zeggen... Kijk, als ik klein was was er een nummer, ik denk dat het 'De grote vogel' noemde of 'Merlijn de tovenaer', ik weet het niet, dat was Tim Visterin. En dat was een nummer over een jongen, die komt Merlijn de tovenaer tegen. En Merlijn zegt - ken je dat nummer?

Ik: Ja, ik weet wat je wil zeggen.

Alain: 'Welk wil je zijn?' hé? 'Je kan rijk zijn, of beroemd' of weet ik veel. En de jongen zegt: 'Ik wil maar één ding zijn, ik wil kunnen vliegen als een vogel en ik wil reizen' enzovoort. En ik weet wel dat dat op mij een grote impact gehad heeft. En ook al... ja, ik was toen zes jaar ofzo, maar dat is mij altijd bijgebleven. En dus ja, nu kan je daar alleen maar naar raden en afgaan op de dingen die je af en toe ziet van: 'heb je een dergelijke impact?', 'wat betekent dat voor mensen?'. We hebben bijvoorbeeld een nummer '*Wanneer zie ik jou terug?*'. Dat is eigenlijk een nummer dat we expres gemaakt hebben voor als er iemand sterft, dan is dat een nummer dat voor kinderen een houvast kan zijn hé? Of... ja, een uitleg zou ik niet durven zeggen. Maar toch een beetje een...

Ik: Een troost.

Alain: Een troost ja. En als je gaat gaan kijken op Youtube dan zie je alles wat er onder staat van commentaar, dan is dat een eindeloze lijst van: "Ja, mijn papa...", "Mijn zusje...", "Als mijn broertje gestorven is..." of "Als mijn oma gestorven is...". Dus in elk geval denk ik dat we op die manier een zekere emotionele impact hebben. Dus ik durf dat niet een culturele impact... Allez ik weet niet goed wat je bedoelt met een culturele impact. Op de samenleving, op de mensen, op cultuur op zich of...

Ik: Beide.

Alain: Ah, ja. In elk geval hebben we dan een emotionele impact en dat ben ik zeker, dat hebben we genoeg gezien dat we veel mensen steun geboden hebben. Met *Prinsesje en Superman* ook, hadden ze dan meteen twee lesbische meisjes, een koppel, in de krant die zeiden van: "Wij hebben elkaar leren kennen toen we zes jaar waren, op een K3-concert. En dan later zijn we dan een koppel geworden, toen we onze seksualiteit ontdekt hebben zijn we een koppel geworden. En dat K3 daar nu mee afkomt..." Allez voor hen was dat een ongelooflijk mooi iets. En dus daar ben ik mij wel heel bewust van als ik bezig ben met de teksten van dat soort dingen trachten mee te geven. Dus dat je toch een steun geeft ook. Ik ben ook altijd een beetje anders geweest dus dat is ook een thema dat vaak terugkomt, van "Kijk, je mag anders zijn, hoe je u kleedt, hoe je eruitziet, ... je moet vooral jezelf zijn." En dus ik denk dat we op dat vlak zeker een emotionele steun bieden en dat we dat wel gedaan hebben. We hebben een K3-concert voor jong-volwassenen - ik weet niet of je daarvan weet - wanneer ze geswitched zijn, dus als ze de drie meisjes vervangen hebben met de drie nieuwe nu, hebben ze dus een tour gedaan met de zes meisjes.

Ik: Ja, ik was aanwezig.

Alain: Ah, leuk. Dan hebben ze op Facebook een groep opgestart voor een show voor volwassenen, waar geen stoelen stonden, waar ze konden dansen, pintjes konden bestellen, ... Het idee was: "zodat we waardig afscheid kunnen nemen van onze jeugd." En dus ja, als je daar dan ziet met welke emotie daar gereageerd wordt door al die jong-volwassenen die daar staan, dan denk ik van: Ja, dat hebben we zeker gedaan, een soort van samenhang, een kleur gegeven aan mensen die opgroeien, aan mensen hun leefwereld. Dan denk ik, dan hoop ik... Want, voor mij, in K3 zit er veel humor en zit er veel kleur. Ik spreek dan niet over de roze outfitjes of wat ze aanhebben enzo maar over de teksten specifiek, tracht ik daar een soort van absurde... een absurd enthousiasme in te steken. Het is er soms zodanig over dat het grappig wordt. Allez, dat vind ik dan hé? Op één van de laatste platen, '*Kusjessoldaten*', "Als iemand valt en zich bezeert, dan komen wij eraan" en dat is dan een beeld dat ik denk van: "Ja, dat is wel een mooi beeld om mee op te groeien." En ja... cultuurgewijs, dat weet ik niet. Ik weet dat niet of dat dat iets... Hetgeen dat we doen is natuurlijk geen... Het is niet... Wat ik wel zou zeggen, wat er wel veranderd is, wat wij anders gedaan hebben dan onze voorgangers - want voor ons had je bijvoorbeeld Kinderen voor Kinderen - en wat wij anders gedaan hebben dan onze voorgangers, denk ik, is dat wij eigenlijk geen kindermuziek gemaakt hebben. Wij hebben eigenlijk popmuziek gemaakt die dan wel toegankelijk was voor kinderen en we weten natuurlijk na het eerste album dat ons publiek uit kinderen bestaat hoofdzakelijk. Maar misschien dat we daar een invloed in gehad hebben, ik kan daar niet over oordelen. Of we echt invloed gehad hebben op cultuur. Het is er natuurlijk hé, het maakt deel uit van de Vlaamse en Nederlandse cultuur. Iemand zei met die K3 zoekt K3: "K3 is ondertussen cultureel erfgoed geworden". Ja, het is deel van mensen die... Hoe oud bent u?

Ik: 24.

Alain: 24, dus de mensen van uw leeftijd en tot zelfs ouder die zijn daar mee opgegroeid. Dus dat is niet weg te cijferen. Maar voor mij is dat natuurlijk moeilijk om te zeggen van: "Wat heeft dat veranderd?". Dat weet ik niet, geen idee.

Ik: In hoeverre gaat u bij het schrijven van de teksten inspelen op de tijdsgeest?

Alain: Ja, we trachten dat wel te doen hé. Op twee vlakken natuurlijk. Enerzijds trachten we ergens modern te blijven, een beetje muzikaal in te spelen op wat er leeft op het moment. Ook omdat dat het voor ons boeiend houdt. Maar natuurlijk de tijdsgeest, we trachten wel daarin... Dat is onvermijdelijk ook hé, zo van die dingen... Mensen denken vaak, songwriters ook: "Ja, maar ik wil iets schrijven dat van mijzelf komt!". En dan denk ik van: "Ja maar, hoe zou je iets schrijven dat niet van uzelf komt? Je percipieert de wereld door jouw gevoeligheden, door jouw zintuigen en jouw verleden en ervaringswereld en zo gaat het ook naar buiten komen, daar moet je niet eens moeite voor doen." Maar we gaan natuurlijk... Eén van de mooiste tweets was na het vorige album tweekt iemand: "Trump: klimaatveranderingen is een hoax en homo's zijn wansmakelijk, K3: De Aarde Beeft en Prinsesje en Superman." Dus onze twee nummers die net over klimaatverandering en... Dus ja, uiteraard, we weten wat er aan de hand is en we trachten daar wat... ergens een beetje, voor zover dat dat mogelijk is... Niet alle onderwerpen lenen zich of zijn gemakkelijk om in een K3-liedje te vervatten. Met die gender en homoseksualiteit hebben we daar wel een jaar of twee over gedacht voor dat dat gelukt is. Je moet natuurlijk de manier vinden dat het niet klinkt alsof je op de barricade staat, want dat moet je dan op de barricades gaan doen, maar dat je tegelijkertijd toch wel duidelijke taal spreekt en toch wel iets kan betekenen voor iemand. Dus ja we zijn zeker... we trachten... Het is ook niet zo dat we denken van: "Dat is aan de hand, we moeten daarop inspelen, want nu heb je die modetrend, we moeten daar met mee zijn", zeker niet met dat modetrend-gedoe omdat je daar... Ze doen dat natuurlijk wel in de kleren, maar als je dat in de muziek te veel gaat doen ga je snel achterhaald worden. Er zitten zo dingen in hé, in K3-songs van 10 jaar geleden of 15 jaar geleden, dat je denkt van: "Oeioei, dat wordt nu wel niet meer gedaan!"

Ik: Zoals?

Alain: Teleromeo: '*Leg die hoorn nu niet meer neer*', wie weet er nog wat een hoorn van een telefoon is?

Ik: Ja, klopt.

Alain: En we zeggen nog dingen, enfin, er zijn natuurlijk dingen die nog courant zijn. 'Je draait een plaatje', maar - nu is dat natuurlijk terug hip van vinyl te draaien - maar ik weet toen mijn dochter 10 jaar was kwam zij de living binnen en zag ze de pick-up en vroeg ze: "Voor wat dient dat eigenlijk?"

Ik: Anderzijds zijn dat wel meer 'gezegdes' dan...

Alain: Ja ja, 'je draait een plaatje', dat kan je blijven zeggen. Ja, inderdaad. Zo zijn er wel dingen hé?

Ik: 'We staan te dansen op de nieuwste schijf'.

Alain: Ja ja het is dat! Voilà.

Ik: Daarmee kom ik eigenlijk tot mijn volgende vraag, of de teksten en onderwerpen tijdloos zijn, maar dan zegt u beide?

Alain: Ja, allez, we trachten dat natuurlijk hé. We trachten natuurlijk om ergens over algemene... Ja, over wat schrijven we met K3? We hebben heel veel liedjes die over liefde gaan, zeker in het begin. We hebben liedjes die over vriendschap gaan. Dan zo wat gimmick songs die over van alles en nog wat gaan, Dubbeldekkertrein met allemaal dieren op of weet ik veel. Kusjessoldaten. Ik denk dat er niet veel nummers zijn waar je van kunt zeggen: "Dat is nu echt qua onderwerp of qua tekst achterhaald". Alleen... ja, ik zeg het hé, als er zo een woord insluipt dat euh... We hebben nog eens een nummer gehad dat 'Myspace Girl' noemde. Gelukkig hebben we dat nooit uitgebracht, want natuurlijk 'Myspace' is al lang vergeten, dat was zo de pre-Facebook eigenlijk. Dus ja, 'tijdloos', daarmee bedoel ik niet van hoe lang het gaat meegaan hé, dat weet je niet hé.

Ik: Ik bedoel meer qua, kan je een lied van in de beginperiode, is dat nu nog relevant?

Alain: Ja, wel, ja. Jammer genoeg is *Alle Kleuren* nog steeds een anti-racismelied, jammer genoeg is dat nog altijd relevant. Het zou niet relevanter kunnen zijn, dus ja. Ja, je kan maar hopen dat het verandert hé. Ik hoop dat Prinsesje en Superman binnen 20 jaar niet meer relevant is! En dat men zegt: "Waar zijn die nu over bezig? Uiteraard speelt dat allemaal geen rol, tot welke sekse je je aangetrokken voelt en welke gender-identiteit u het beste past en waar op de schaal tussen de

uitersten dat je u wil situeren." Dus hopelijk worden zulke dingen irrelevant hé? Maar goed, mijn ervaring is wel dat dat eerder traag verandert, dat we telkens weer opnieuw moeten leren. Toen ik 18 was dacht ik dat er al een heel aantal problemen opgelost waren die nu nog heel courant blijken te zijn! Maar buiten zo wat... ja, er zijn altijd dingen hé. We hebben een nummer 'Ik stuur je een SMS'. Ja... dat is natuurlijk al een beetje achterhaald.

Ik: En in hoeverre wordt er rekening gehouden met de ruimte? Zijn het universele thema's of zijn het echt typisch Vlaamse, Belgische teksten?

Alain: Ja, het is natuurlijk in het Nederlands dus het blijft natuurlijk sowieso gebonden aan die territoria.

Ik: Maar moesten ze bijvoorbeeld vertaald worden, naar het Spaans bijvoorbeeld, zouden ze in Spanje...

Alain: Ja, ik denk het wel. Ik denk qua onderwerpen dat het ruim is hé. Er wordt niet over regionale problematieken gesproken. Het gaat eerder over algemene onderwerpen hé. Het gaat over liefde, vriendschap, familie, ja... Dat zijn allemaal toch heel brede thema's hé. Dus ik denk niet dat het echt gebonden is qua thema's, maar wat ik wel denk waar we wel met een probleem zouden zitten als we het vertalen. want dat gebeurt wel dat getracht wordt om die te vertalen. Er zijn al twee albums in het Duits uitgekomen van een Duitse versie 'Wir 3'. En dan is er ook een tekenfilmreeks, ik weet niet of die hier nu op antenne zit of niet...

Ik: Een tijdje geleden.

Alain: Ah. Die kwam in Frankrijk eigenlijk in samenwerking met TF1 gemaakt. Ik heb dan een aantal nummers naar het Engels moeten vertalen en dan van daaruit ging men het naar Frans vertalen en ik heb dat wel een beetje gesuperviseerd. Mijn Frans is niet dusdanig dat ik die vertaling kan maken maar toch wel voldoende om het een beetje in het oog te kunnen houden. Maar de moeilijkheid die zich wel stelt bij het vertalen is de feel die de taal geeft. Omdat wij een heel lieve taal hebben, Nederlands is een heel lieve taal met heel veel verkleinwoordjes. En het is eigenlijk een schattige en een beetje onbeholpen taal. Terwijl bijvoorbeeld Engels veel cooler is, als je daar rock wil in schrijven of rap of weet ik veel, dan is dat allemaal veel makkelijker en vlotter. Je kan in het Engels veel sneller cool zijn dan in het Nederlands, maar je kan die kleine dingen niet zo goed vatten. Allez, als voorbeeld is er zo'n nummer van Raymond van het Groenewoud: *"Oh Danielle, laat me lachen, laat me huilen binnenin. Kook een ei, ik zie je bezig en ik weet dat ik dit wil"*. Dat is zo vertederend mooi Nederlands, maar dat lukt dus niet in het Engels. Dat slaat nergens op als je dat in het Engels zet. Dus op dat vlak heb ik al gemerkt dat dat zich heel moeilijk naar het Engels laat vertalen. Maar ik denk wel dat het... Allez, voor mij? Ik denk dat het taalgevoel bij K3 heel belangrijk is. Ik hou niet van Nederlandstalige muziek, buiten Raymond, ik vind dat hij een ongelooflijke tongval heeft en een ongelooflijke manier om dingen toch te kunnen plaatsen. En hier en daar... 'Liever snel naar de hel dan traag naar de hemel' dat vind ik ook wel een geniale zin. Maar van de doorsnee Nederlandstalige muziek ben ik geen fan. En dat zorgt er natuurlijk voor dat ik dat op een andere manier ga benaderen, ik tracht om de teksten te schrijven op een manier dat het voor mij muzikaal klinkt, dat het voor mij aanvaardbaar en niet klinkt alsof dat het dertig jaar geleden in 'Tienerklanken' op de BRT had kunnen... allez ik noem nu dingen die je zeker niet kent, maar in 'kneuterige' muziekprogramma's van toen had kunnen zitten. Dus ik denk dat daar wel een moeilijkheid zit. Ik denk, zonder te willen mijn eigen loftrompet te blazen, dat toch mijn taalgevoel heel specifiek is binnen mijn teksten. Als ik dan zie wat andere mensen in hun teksten schrijven in het Nederlands waar ik van denk: "Ja... ik zou dat zo niet doen.", dat rolt niet en dat klopt niet voor mij. Dus daar is het wel aan de taal gebonden zeg maar.

Ik: Dus qua talige inhoud is het wel gebonden aan de ruimte en qua thema's niet?

Alain: Qua thema's niet gebonden denk ik, nee. Maar van taalgevoel denk ik van, ja... het hoeft niet zo te zijn maar ik denk wel dat het zo is omdat je natuurlijk... Ik heb daar een zekere eigenheid in, in dat schrijven van die teksten en als ik dan teksten zie die mensen vertaald hebben dan vind ik die niet terug. Als die Duitse teksten dan binnenkwamen dan dacht ik van: "Ja, die klanken zijn anders". Die hebben niet dezelfde binnenrijmen, die letten er zelfs niet op dat daar veel binnenrijm in zit. Die gaan niet op zoek naar die beelden, die snappen die humor niet meteen, dat overdreven... Dus ik denk dat dat wel moeilijk is en dat dat wel met het taalgevoel ook samenhangt. Dat moet ik nog zien, of dat lukt. Ik kan het zelf niet naar het Engels in elk geval, ik heb altijd het gevoel van: "Pff ja...". Ik kan zonder problemen Engelse teksten schrijven, maar dat zelfde gevoel overzetten, ja...

Ik: En in hoeverre zit er maatschappijkritiek in de teksten?

Alain: Ja, die maatschappijkritiek zit er wel in hier en daar. Het is zo natuurlijk dat... bij K3 gaat het eerder op een positieve manier verwoord worden. "Zouden we niet dit doen?" eerder dan te zeggen van "Het is fout van dat te doen". Dus het is een beetje positieve maatschappijkritiek, of constructieve maatschappijkritiek. Maar ja, natuurlijk... *De Aarde beeft*, we hadden een nummer op de laatste CD dat zich toch wel uitsprekt over de lichtzinnigheid waarover er over problemen nagedacht wordt. Dat is dan niet van... Ik zou het erbij moeten nemen want ik weet het niet meer. We hebben over de 200 nummers, dus zo echt vanbuiten kennen... Ik heb al mijn teksten in een database zitten, dat is handig als ik denk van: "Heb ik dat al niet een keer...", dan kan ik dat opzoeken. (*Leest tekst De Aarde beeft voor*) Ja, dat lijkt mij wel een zekere dosis maatschappijkritiek.

Ik: Vindt u dat belangrijk dat dat er ook bij zit?

Alain: Ik ben blij als we dat kunnen doen, ja. Ik zou het heel jammer vinden moest dat er niet in zitten, ja. Ik vind het heel belangrijk. En ik weet nog, ik heb 18 jaar geleden nog een gesprek daarover gehad met Hans Bourlon, één van de bazen van Studio 100, en toen zei ik van: "Jongens, jullie hebben zo'n stem! Maar jullie zeggen niks! Als je zo'n stem hebt, moet je toch af en toe iets zeggen?". Maar goed, ik moet dan zeggen: men laat mij dit af en toe wel toe. En kijk, *10.000 luchtballonnen*, eerst ging dat gaan over ballonnetjes om aan te geven dat er een feestje is. Dat was van, ik had ballonnetjes zien hangen en "Ahja, kunnen we daar niets mee doen? Niks zegt zo'n feestje als ballonnen" en dan daar verder beginnen nadenken met Miguel en hij zei: "Ja, maar kunnen we niet meer iets doen dat toch wat... dat is misschien een beetje te banaal, gaan we toch niet zoiets doen als *99 luftbalons* van Nena dat toch een beetje meer...?". Hij zei: "Ja, oké, maar dan moeten we toch een manier zoeken om dat echt 'K3' te maken." En dan hadden we het refrein behalve dan de laatste zin: "*10.000 jaren oorlog zonder dat ooit iemand won*". Ik kwam daar op, op die zin, en ik dacht: "Ze gaan dat nooit pakken, ze gaan mij dat nooit toelaten dat ik dat er in steek." Dat is zo oorlog ineens, en dat moet dan het nummer zijn dat heel de show en heel de transitie... Ja, misschien op een album, maar als dit de single is, dan zo karma dat woord er laten invallen. En dan nog in een mineur-refrein, want ik weet niet of je het verschil kent tussen majeur en mineur? De meeste nummers zijn heel majeur. We hebben over de jaren heen een paar nummers die mineur zijn en zeker de refreins zijn over het algemeen majeur. En *10.000 luchtballonnen* is dat niet, dat is echt een heel mineur refrein.

Ik: Zonder dat het opvalt, toch?

Alain: Ja, natuurlijk omdat we in de strofes... Eerst was heel het nummer mineur en we hadden dan het nummer laten horen aan Gert... Maar ik dacht van: "Men gaat dat er niet in willen, dat is toch wat heavy" maar Miguel zei toen: "Ja, toch! Dat is een sterke zin!" en ik was daar heel blij mee omdat je natuurlijk weet: het is ongeveer 10.000 jaren beschaving sinds we van jager-verzamelaars overgeschakeld zijn en dat mensengroepen beginnen groeien zijn. En dus "*10.000 jaren oorlog zonder dat ooit iemand won*", mijn autistische geest vindt dat dan ook leuk dat dat getal ook ruwweg klopt. Maar Miguel had dat dan laten horen aan Gert en Gert had dan tranen in zijn ogen: "Ja, dat moet zeker de single zijn!". Dus er is toch wel, zeker over de jaren, een bewustzijn gegroeid van: "Af en toe kunnen we wel iets doen met de stem die we hebben." En dan hebben we *Prinsesje en Superman*, en dat is echt wel heel expliciet. (*Leest tekst Prinsesje en Superman voor*). Dat is zo expliciet als je kan bij K3. Je zegt echt: "Kijk, homoseksualiteit is voor ons echt oké" zonder het woord 'homoseksualiteit' te gaan gebruiken.

Ik: Het staat ook in een vraagstelling hé?

Alain: Ja. Wel ja, ze zeggen wel: "*Het laat me berekend als je iemand vindt die zielsveel van je houdt*" en "*Hier bij ons mag iedereen zijn wie ze zijn*". Dus ze zeggen wel van: "Kijk, wie gaat er daar aan zeggen?". En het feit dat we dat nummer kunnen laten horen... Op de luistersessie werd iedereen daar even stil van, zo van: "Wauw, dat is wel uitgesproken!". Maar dat Gert Verhulst dan zegt van: "Ja, maar we moeten dat doen." En dat vind ik wel mooi, want Studio 100 is nu niet meteen een bedrijf dat op de barricade staat voor vanalles en nog wat, maar dat dat dan toch begrepen wordt en gedaan wordt. *Niet normaal* vind ik ook een hele leuke persoonlijk. (*Leest tekst Niet Normaal voor*) Dat ik K3 dat kunnen laten zingen heb, dat vond ik wel heel plezant. Ik denk dan van: er zit waarschijnlijk wel ergens iemand op een school zoals ik. Ik ben veel gepest vroeger en ik was altijd degene die niet normaal was. Ik had altijd rare kleren aan en... Enfin, wellicht zit er daar nu iemand die daar iets aan heeft en dat is voor mij wel heel belangrijk.

Ik: Heeft u het gevoel dat K3 en de teksten serieus worden genomen?

Alain: Ik denk... de mensen voor wie het wat betekent, die gaan het serieus nemen en de andere mensen niet. Dus wordt het serieus genomen, soms wel en soms niet hé? Ik zie dat een paar keer al

in *De Morgen* dat K3 besproken werd, dat men zei van: "Eigenlijk, is K3 wel oké? Want men heeft het in de teksten daarover en hierover en het is wel niet allemaal broebeltaal." En in welke mate moet het serieus genomen worden, hé? We brengen een nummer uit als *Prinsesje en Superman*, dat staat in alle kranten. En dat is leuk, maar de volgende dag staat er in de kranten dat Poetin homoseksualiteit laat vervolgen en dat er in Irak een club... Allez, weet je, heel dat *Prinsesje en Superman*-verhaal was een reactie op wat er in Orlando gebeurt was dat er 48 mensen omvergeschoten geweest zijn. En gaat dan een liedje van K3 dat veranderen? Nee, dat gaat niet gebeuren. Onze invloed daarop gaat zich beperken op dat daar een aantal kinderen misschien een steun in hebben. En de stem die we hebben, dat we daar toch iets mee doen. Maar ja, ik denk dat dat die twee kampen zijn hé. Ik weet zelf van mensen die kinderen hebben of die kleinkinderen hebben die wel enorm appreciëren wat K3 doet en die wel het gevoel hebben van: je kan wel als ouder leven met een kind dat tien keer per dag K3 op zet. Je kan je ook wel terugvinden in wat K3 vertelt. Terwijl, Kinderen voor Kinderen, als je daar meer dan één keer naar zo'n album moest luisteren, dan was dat toch een pijniging voor de trommelvliezen, denk ik. Het is ook... Kijk, vorige week zat ik samen te schrijven met iemand die uit het cabaret komt, uit de alternatieve sector, en ik voel dat ik daarmee moet vechten met die persoon omdat die verwacht van: "Ja, maar jij gaat K3-teksten schrijven!". Alsof dat ik niets anders kan dan K3-teksten. Maar dan denk ik ook van: "Ja maar je onderschat K3-teksten!". Dus ik denk dat er altijd sowieso mensen gaan zijn die het banaal vinden, die het altijd gaan onnozel vinden. En ik denk dat er mensen zijn die het wel kunnen appreciëren, dus dat zal wel een beetje hetzelfde zijn voor alles, K3 gaat daar geen uitzondering in zijn. En ik denk dat veel mensen die het niet kennen gaan zeggen van: "Goh ja, dat is onnozel en banaal" en weet ik veel. Ik denk dat de mensen die ermee geconfronteerd worden dat minder gaan hebben, zij het ouders, zij het grootouders, zij het kinderen. We doen zo filosofiewerkshops bij ons hé, in Spanje één keer op het jaar. Dan nodigen we een professor uit en die komt vijf dagen les geven en daar komen dan 18 klanten naartoe die dan elke dag vijf dagen lang drie uur college krijgen 's morgens, die dan 's namiddags vrij zijn en 's avonds met catering en kunnen ze nog napraten met de professor enzovoort. En er was iemand van de deelnemers die elke dag zei: "Ik ga elke dag een gedicht voorlezen". Ik zei: "Oké, dan ga ik elke dag een liedje spelen." En ik had zo *The Magdalene Laundries* van Joni Mitchell, over vrouwen die niet zo vroom waren zoals de kerk dat wou, die werden daar naartoe gestuurd. En na drie dagen, ik had ondertussen gehoord dat één van die koppels - oudere mensen - een kleinkind hadden. Die hadden ondertussen ontdekt dat ik voor K3 schreef. "Ja, onze kleindochter is enorme fan!" en ik zei: "Ik zal eens kijken of ik iets liggen heb om mee te geven. Hoe oud is ze?" "Ze is 19 jaar, een kind met een beperking." En wij hebben een liedje dat eigenlijk geschreven is over een kind met Downsyndroom: *Alleen door jou*. (Leest tekst *Alleen door jou voor*) Ik heb dat daar gezongen, dat liedje, met een gitaar. En heel die tafel zat te snotteren, dus voor die mensen was dat niet banaal! Dat was wel heel echt en...

Ik: Dat liedje is gebaseerd op een idee van Downsyndroom?

Alain: Ja, het is geschreven met het idee van een Downsyndroomkindje in gedachten.

Ik: Want dat is niet expliciet aangegeven.

Alain: Nee, hier is het niet expliciet omdat we natuurlijk het gevoel hadden van "Ja, laat het ons ruim houden" zodanig dat, als het over Downsyndroom gaat dan gaat het alleen over Downsyndroom. Terwijl dat je dat hier aangeeft in een paar zinnen hé. "*Ook al zegt men stil dat arme kind, kleine stoere krijger zoveel moe diep binnenin*", dus je hebt het over een kind waar iets mee scheelt, waar duidelijk iets ernstig mee scheelt. Hier was het beter om het breder te houden zodanig dat het ruimer gebruikt kan worden. Dat is uiteindelijk het ding hé, als we *Wanneer zie ik jou terug...* (Leest tekst *Wanneer zie ik jou terug voor*) Dus, dat is natuurlijk heel specifiek omdat ja, je moet het wel heel specifiek hebben over sterven, hé? Maar je gaat dan ook niet gaan zeggen van: het gaat over een mama, over een papa of over een broer of een zus, omdat je wel wil dat het door iedereen kan gebruikt worden. Het is een verhaal dat ik al veel verteld heb hoor, maar ik ging naar Engeland wonen toen ik 21 was en ik ging daar een groepje gaan vervoegen, we gingen samen rock 'n roll maken en de wereld veroveren. Na 6 maanden ging dat groepje al uit elkaar. En ik zat daar in Londen: "Oké, wat nu?" en op dat moment was het nummer *Don't give up* van Peter Gabriel en Kate Bush: "Don't give up, you still have us, don't give up...". Dus een nummer waarin gezegd wordt: "Je moet niet opgeven en je hebt ons en het komt wel goed, je bent mee waard dan dit", zo'n nummer dat u een hart onder de riem stak en mij toen een hart onder de riem stak in de situatie waar ik toen zat. En dat nummer kon je heel algemeen interpreteren. Maar als ik dan op de radio hoorde dan zei Peter Gabriel: "Dat nummer gaat over de mijnwerkers in het Noorden van Engeland" en ik dacht "Maar nee! Zeg dat niet! Dat is mijn liedje, dat gaat over mij!". En daar ben ik mij wel altijd heel bewust van: ik wil dat het gaat over de persoon die ernaar luistert. Natuurlijk, in de eerste plaats gaat het altijd over mij. In eerste instantie. In

die zin dat het gaat over... het gaat niet over mij, maar wel over de wereld zoals ik hem beleef, of mijn filter. En in tweede instantie moet het natuurlijk kunnen gezongen worden door de meisjes van K3 en geloofwaardig zijn binnen hun context enzovoort. Maar daarnaast vind ik: het moet altijd gaan over de persoon die ernaar luistert. Het gaat over hen of ze moeten kunnen projecteren op iemand. Ik heb soms het gevoel dat ik meer voor de ouders schrijf dan voor de kinderen.

Ik: Ja?

Alain: Ja, het is soms raar. Het is een rare combinatie zo. In de zin van: het is niet geschreven in een taal die de core audience onmiddellijk gaat begrijpen. Als ze spreken van wat onze core audience is, meisjes tussen 2 en 8, dan denk ik van "Ja, dan zijn er toch veel dingen bij die ze niet meteen gaan mee hebben." Maar ja, de ouders kunnen een beetje uitleg bijgeven. Of ze snappen het later. Er zijn veel dingen die ik als kind niet begreep in nummers en dat je later dan denkt: "Ah, gaat dat daar over?". Maar ik ben waarschijnlijk al enorm afgedwaald, ik weet al niet meer waarover het ging.

Ik: We zaten bij of de teksten serieus worden genomen, maar geen probleem want je hebt al antwoord gegeven op sommige vragen die nog moeten komen. Maar ik zal toch naar de volgende gaan anders: je hebt het ook al een beetje zelf aangegeven dat veel teksten zowel lof als kritiek kunnen ontvangen, bijvoorbeeld over milieu of geaardheid, anticipeert u daarop? Voor het schrijven, tijdens het schrijven, erna,...?

Alain: Goh, dat weet ik niet.

Ik: Wat doet dat met u als u negatieve reacties hoort, bijvoorbeeld op...

Alain: Wel, we hebben zeker op die Prinsesje en Superman een aantal negatieve reacties gehad. Er zijn mensen geweest die zeiden van: "Ja maar, moeten ze daar nu reclame voor beginnen maken, alsof het een product is? Seksualiteit die je kan aanprijzen of afprijzen". Zeer bizar. En natuurlijk ook vanuit religieuze hoek een aantal commentaren van: "Behoedt uw kinderen voor K3 want zij zijn des duivels!" en weet ik veel. Dus ja... Je moet daar niet op gaan anticiperen! Het enige dat je moet gaan doen, denk ik, vanuit ons standpunt is door te zeggen van: "Ja, laat ons het heel 'K3' doen! Vanuit onze taal en vanuit onze manier van naar de dingen te kijken" en ja, dan moet je dat vinden hé. Gelijk, met homoseksualiteit hebben we dat niet... alhoewel dat dat idee er al een paar jaar was, met de groeiende intolerantie. In Afrika, in Rusland, noem maar op, ook bij ons in sommige milieus, in Amerika is toch wel verrassend veel intolerantie en gezingskampen voor homoseksuelen en wat weet ik allemaal...

Ik: Tsjetsjenië.

Alain: Dan denk ik "Jezus Christus, in welke eeuw leven jullie?". Maar...

Ik: Dan toch een aantal jaar getwijfeld?

Alain: Getwijfeld niet, maar je moet de juiste invalshoek vinden. Want het is natuurlijk niet zo dat we met K3 moeten gaan zeggen van: "Hey, homo zijn is goed!", dat heeft natuurlijk op zich geen muzikale waarde, geen artistieke... Allez, ik gebruik nu het woord 'artistiek', veel mensen zouden mij dat kwalijk nemen dat ik dat woord gebruik in de context van K3. Maar het heeft geen muzikale en geen artistieke waarde, ...

Ik: Enkel de boodschap.

Alain: Ja. En dus dat is een beetje, zoals je zegt van "wat maakt een verschil tussen iemand die gekwetst is en in een dagboek haar pijn en de dingen van zich afschrijft of iemand die gekwetst is, zelfde situatie, maar die een mooi gedicht schrijft?". Dus daar zit wel een wereld van verschil tussen hé? Die te maken heeft met vormelijkheid, met vorm, met esthetisch, met ritme, met taalgebruik, ... Hoe benader je iets op die manier dat het impact gaat hebben? Dat het in een liedje past? Waarom heeft een liedje soms iets meer dan als je gewoon iets zegt hé? Dat is vreemd, heel mijn leven al ben ik daarmee bezig. Met teksten en liedjesteksten, dat is voor mij altijd belangrijk geweest. Terwijl je denkt: "Het is maar een popliedje", maar toch kan er daar in één zin - net omdat het zo interpreteerbaar is - iets zitten dat dan meer heeft dan dat je dat op een blad papier zou lezen. Dus je moet die invalshoek vinden en die hadden we niet gevonden tot op het moment dat men zei: "Ja maar, als je iemand vindt die zielsveel van je houdt...". We zaten met een nummer, er zat al iets in van 'Superman'. Dat was eigenlijk een nummer en er zat een andere tekst op. En dan zaten we te kijken van: "Prinsesje en Superman, misschien kunnen we daar iets mee doen!". En dus op een bepaald moment, allez, het is zeker niet zo dat we dachten van "Oei, we mogen dat niet doen." maar wel: "Hoe moeten we dat gaan doen?". En we zaten eerst te denken van "Ja, moeten we dan 'soms houdt Jan

van Piet en Piet van Jan'?" en ja, dat leek dan niet zo de manier om het te doen. Want dat leek dan een minder K3-manier. Dat is een beetje het ding hé, je zoekt van... Sommige nummers hebben een zekere magie die eigen is aan K3, een soort van overtuigingskracht. En dat is waar we telkens naar op zoek gaan. Soms hebben we dat en soms hebben we dat niet. Ze zijn nooit allemaal goed hé? Maar voor zulke dingen is het wel extra belangrijk dat je inderdaad die magie hebt en dat je hetgeen dat je wil zeggen goed naar buiten brengt.

Ik: Maar ik neem toch aan dat het ook lastig is als tekstschrijver, bijvoorbeeld bij Pina Colada was het "K3 zingt over alcohol", maar als je de tekst erbij neemt zie je dat het daar niet over gaat. Dus dat moet toch ook...

Alain: Ja, nu ik moet zeggen, ik had het er persoonlijk wel lastig mee. Want op een bepaald moment kwam de vraag vanuit Studio 100 van: "Kan je een nummer maken met allemaal cocktails? Een opsomming van cocktails?" en die opsomming heb ik snel weggefiets want dat klinkt niet! Eigenlijk is Pina Colada de enige die tot de verbeelding spreekt. We hebben daar wel een discussie over gehad. Dat ik zei van: "Ik wil geen nummer schrijven dat over alcohol gaat!" en dan zeiden ze: "Nee maar het gaat een alcoholvrije cocktail zijn" en dan dacht ik nog van "Ja maar, pff...". Allez, ik zie dat vrienden doen, er is dan een feest en de kinderen krijgen dan kinderchampagne of krijgen dan een kindermojito en ik denk dan van: "Ik zou dat niet doen met mijn kinderen". Ze drinken dan geen alcohol maar je leert hen wel de paraferalia en de rituelen aan van wat uiteindelijk een gevaarlijke drug is, hé? Dus ik zou dat niet doen. Maar goed, ik heb niet alle vrijheid hé. Dan is het een beetje zoeken naar: hoe maak ik dit dan wel voor mij aanvaardbaar. En ja, als mensen daar dan op reageren, ik moet zeggen dat ik dat in die context niet onterecht vind eigenlijk. Ik snap dat wel. Het is natuurlijk: ze zingen niet over alcohol, er wordt heel duidelijk uitgelegd van "Kijk, we gaan een cocktail maken en er is daar geen alcohol die daar aan de pas komt" enzovoort. Maar niettemin, ik snap wel dat erop gereageerd wordt.

Ik: De titel op zich.

Alain: Ja, er is daar wel een element dat ook een beetje komt uit de idee die dan bij sommige mensen leeft in de business van: "Ja, maar K3 is nu hip bij jong-volwassenen na die *K3 zoekt K3*, we moeten ze cultiveren!" en dan denk ik van: "Nee, we moeten dat echt niet cultiveren, we moeten gewoon blijven muziek maken voor ons publiek en dat gaan dan ook binnen 15 jaar volwassenen zijn die ook bij de volgende omschakeling pintjes willen komen drinken op de afscheidsshow" en vooral dat moeten we doen en niet ineens hip te zijn voor de tieners en twintigers. Maar weet je, er is een hele heisa geweest omdat ik mij gemist had, in een bepaalde tekst had ik geschreven: '*Mexicaantjes dansen de Samba, Braziliaantjes zingen van Labamba*' en daar is een hele heisa rond geweest van "Ja maar, ze leren onze kinderen verkeerde dingen want het is omgekeerd!" en dat was voorpaginanieuws! Ja, dat kan je niet te ernstig nemen hé. Dan denk ik: "Er zullen wel Brazilianen zijn geweest die ook een keer Labamba gezongen hebben en ze zullen in Mexico ook af en toe de Samba dansen", dus who cares? Dan was er bij *Kuma hé*, schreef er dan een professor Swahili dat dat een vulgarisme in het Swahili was voor vagina, 'kuma'. En ja, dat kan gebeuren, wij hadden dat zeker niet met opzet gedaan. En dan was er iemand die gevonden had dat als je *Oma's aan de top* omdraait dat er 'grote massamoord' in kwam. Ik heb natuurlijk filosofie gestudeerd en daarin geeft Johan Braeckman precies les over zo'n dingen dat je eigenlijk wel alles kan horen. Hij heeft daar een heel mooi voorbeeld van een tekst die je volledig kan volgen op een omgedraaid nummer. Natuurlijk, kwalijker wordt het als een priester in Nederland rally's organiseerde van: "Behoedt uw kinderen van de muziek des duivels!" en daar kwam dan ook K3 aan bod. En dan denk ik van: "Goh, dat is wel jammer." Maar goed, stel dat er gegronde kritiek is, dan zou mij dat wel raken! Stel nu dat er kritiek is van: "Dat nummer discrimineert naar die mensen toe" of "daar heb je niet goed over nagedacht want is net slecht voor dat probleem dat zich stelt momenteel",... Ik weet dat er op een bepaald moment toch eens iets is dat we gestopt hebben omdat het probleem was met obesitas bij kinderen. Het was een nummer dat, ik zeg maar iets, over chocoladetaart ofzoiets ging, net op het moment dat het probleem zich stelde. Het was iets dat heel courant zich in de media stelde. Allez, je zou zo een fout kunnen maken hé, dat je iets doet vanuit heel onschuldige standpunten.

Ik: Er wordt op voorhand voorzichtig mee omgesprongen?

Alain: Ja, er wordt zeker over nagedacht van "Gaan we hier mensen schofferen?" ofzo hé. In de zin van: als we een nummer maken over homoseksualiteit of tegen de milieuvervuiling, dan weten we dat we mensen gaan schofferen en dat is misschien voor een stuk net een beetje de bedoeling hé? De hoofdbedoeling is natuurlijk van mensen op te voeden, of van kinderen iets mee te geven, maar als

dat mensen die daar tegen zijn tegen de schenen schopt, ja 'so be it' hé? Dat is dan jammer voor die mensen dat die in 2017 zo denken.

Ik: En in hoeverre denkt u dat het publiek zelf een impact heeft op de inhoud van de teksten?

Alain: Euh ja... In hoeverre dat ze zichtbaar worden natuurlijk.

Ik: Bijvoorbeeld, u zegt daarnet dat u op Youtube wel eens de reacties ziet, is dat iets waar u vanuit vertrekt? Gaat u daar bewust naar kijken?

Alain: Nee, nee, want ik moet zeggen... Ze noemen dat 'onder de lijn' zo hé? 'Onder de lijn lezen', ken je die uitdrukking?

Ik: Nee.

Alain: Dat is de uitdrukking van: je leest bijvoorbeeld de krant op computer of op de smartphone en onder de lijn lezen is alle commentaren lezen die de mensen geven, dat is zo een beetje een uitdrukking van: je hebt wat in kranten staat, en dat is bij sommige kranten aan een zekere ethiek en beroepsleer onderworpen, maar als je wil weten wat de mensen echt denken dan moet je eens onder de lijn lezen en dan ga je verschieten. Dat is natuurlijk soms heel pijnlijk wat je daar leest. Dus ik tracht dat niet te veel te doen. Maar toevallig had ik dat eens gedaan bij die *Wanneer zie ik jou terug*, omdat iemand mij dat gezegd had van: "Je moet dat eens lezen, je gaat daar van gepakt zijn" en inderdaad, ik was daar wel erg van gepakt. Maar ja, ik ga dat niet gaan opzoeken dat soort dingen, dat was nu een toevallig iets. Maar natuurlijk, het feit dat je dat ziet bevestigt natuurlijk: de mensen kunnen daar wel iets mee! We hebben bijvoorbeeld nog geen nummer over echtscheiding, we hebben nog geen nummer over... Ja, over dat gegeven van nieuw-samengestelde gezinnen. En dan denk je als je die dingen ziet: "Dat is ook wel iets dat mensen zouden kunnen gebruiken!". Begrijp je wat ik bedoel als ik zeg 'gebruiken'?

Ik: Zeker.

Alain: Ik bedoel dan echt in hun emotionele wereld toepassen om ergens een steun of een uitkomst te bieden, hé? Dat is ook iets dat we zeker zouden willen doen maar dan is de moeilijkheid van: hoe doe je dat? En blijf je toch ergens algemeen? Want als we zeggen van "mama is weg" of "papa is weg" of "Nu heb je twee papa's of twee mama's" dan ga je ineens heel specifiek.

Ik: "Kan iedereen dan nog meezingen?"

Alain: Neen dus. Maar hoe kan je dan dat probleem gaan verwoorden zonder zo specifiek te gaan, dat is dan de moeilijkheid. Maar goed, dat zal er ook wel een keer van komen.

Ik: Maar het is niet zo dat je u expliciet laat leiden door de reactie van...

Alain: Nee ik denk het niet. Soms komt er wel een suggestie van iemand. Dat kan wel gebeuren dat er iemand zegt van "Eigenlijk hebben jullie nog nooit een nummer gedaan over dit of dat" en ja, dat kan dan iets heel banaal zijn hé. We hebben nu op de nieuwe album die gaat uitkomen een nummer dat 'Pyjamaparty' noemt, en dat was echt expliciet iemand die zei... Maar we hadden al een nummer geschreven twee jaar geleden over een pyjamaparty en dat nummer was nooit door de selectie geraakt. Omdat het refrein niet sterk genoeg was. Elke plaat van 12 nummers schrijven we 20 à 25 songs waar dan de 12 beste van over gehouden worden. En dan zijn er soms bij die dan het jaar daarna herwerkt worden van "Wat scheelde hier nu aan, kunnen we dat toch niet...?" en *Pyjamaparty* was er één van. Dat er toch iemand zei van: "Kunnen jullie niet een keer iets doen over een pyjamafeest? Als je zo bij vriendinnen gaat slapen ofzoiets?" en dan zeiden we van "Tiens, we hebben nog zo iets liggen, laat ons daar nog een keer naar luisteren". Dat gebeurt ook als we dat niet liggen hebben, dat er een suggestie komt van misschien een keer zoiets en als dat iets is waar we iets in zien dan doen we dat wel. Maar het moet ons bereiken natuurlijk. Het is niet zo dat we ergens een ideeënbus hebben. En ja, je krijgt dan wel vaak suggestie dat je denkt van: "Ja maar, we hebben dat al gedaan!", dat kan ook gebeuren. Onlangs was er iemand die zei van: "Ja, zo gelijk Octopuss's Garden, een liedje over de wereld onder water". Maar in Alice in Wonderland zat er al zo'n nummer, we hebben dat al gedaan. We gaan er niet naar op zoek, maar als je ideeën hebt, zeg maar!

Ik: Dank u. Maar er is dus weinig wisselwerking met het publiek dan, of begrijp ik dat verkeerd?

Alain: Neen, goh ja... Dat is moeilijk om te zeggen hé? Een wisselwerking, hoe zie je dat? Het is natuurlijk... Ik ga naar die shows gaan kijken hé, die meisjes zijn natuurlijk bij elke show dus die laten ons ook soms dingen weten hé, van: "Weet je waar de kinderen veel over babbelen? Of waar ze veel over zeggen? Dat is dat! Zouden we daar niet een keer eentje over doen?", op dat vlak.

Ik: Je hebt het over de zangeressen nu?

Alain: Ja, dus op dat vlak is er wel een wisselwerking. En dan impliciet is er wel een wisselwerking in die zin van: je gaat wel naar die shows gaan kijken en je ziet wel wat er werkt. En dat gaat u dan ook aanzetten van: "Dat werkt, dat nummer is geschreven vanuit een leefwereld of dat beeld, dat beeld werkt dus misschien kunnen we iets doen dat analoog is aan dat, of ...". Dus allez, we schrijven niet vanuit een vacuüm natuurlijk, er is altijd wel een wisselwerking, een impliciete wisselwerking en soms ook een directe in de zin van dat er wel ideeën naar ons toe komen van: waar zijn de mensen mee bezig en de meisjes. En ja, die zeggen ons wel dingen.

Ik: En wordt er in de teksten rekening gehouden met de diversiteit die er is in het publiek?

Alain: Ja, ik denk dat wel. Ik denk dat er toch. In welke zin bedoel je dat?

Ik: Ja, ik had het op twee zaken. Ten eerste tussen kinderen en dan ook het publiek in het algemeen dus qua leeftijd bijvoorbeeld.

Alain: Euh ja, het is zo dat ik denk dat ik schrijf op twee... Als je de meeste teksten leest zijn die eigenlijk geschreven boven het niveau van wat gezien wordt als ons core publiek. De meeste teksten gaan eigenlijk boven het petje van de doorsnee 4-5-6jarige.

Ik: Zegt u dan dat het beoogde publiek niet hetzelfde is als het echte publiek?

Alain: Nee. Ik denk eerder dat de vraag is van "Kunnen we...". Kijk, op TV doen ze aan 'dumbing down'. Op televisie zeggen ze van: "Tot tien uur 's avonds moet alles door een veertienjarige kunnen begrepen worden" en ik heb eerder iets omgekeerd: ik zou liever hebben dat wij teksten brengen waarvan... Eerst en vooral: we hebben natuurlijk nummers zoals *Mamasé* die kinderen gewoon meebrullen omdat het een 'broebeltekst' is bij wijze van spreken en die gewoon meezingen omdat ze het leuke muziek vinden. Maar de moment dat ze naar de betekenis gaan zoeken zou ik liever hebben dat ze het aan hun ouders moeten vragen of dat ze even op hun tenen moeten gaan staan, ergens inspanningen moeten doen om het te begrijpen dan dat het 'dumbing down' is. Maar sorry, zeg nog een keer uw vraag?

Ik: Of er rekening wordt gehouden met diversiteit.

Alain: Ah ja! Dus in elk geval wordt er rekening gehouden met diversiteit op vlak van dik of dun, lang of kort, mooi of minder mooi,... Dat soort dingen houden we zeker rekening mee. Nu, het is natuurlijk dubbel want enerzijds hebben we *Niet Normaal*, dat staat er letterlijk in: (*Leest tekst Niet Normaal*). Dus sowieso houden we rekening met populair niet-populair, dik dun, dus er wordt wel over nagedacht. Anderzijds heb je natuurlijk, ja, als je een nummer hebt waarin je zegt: "Ik wil prinsesje zijn", iedereen wil een prinsesje zijn hé dus dan gaan we toch trachten te schrijven van het niet te expliciet over 'mooi' maar het dan te hebben over 'de coolste prinses' of weet ik veel. Soms ontsnap je daar niet helemaal aan hé? Maar het is zeker wel iets waar we bewust mee omgaan, waar we over nadenken. We willen geen mensen uitsluiten. We willen altijd wel meegeven van: "Kijk, hoe je er ook uitziet, van waar je ook komt, hier bij ons maakt het niet uit!" en dat is toch altijd een beetje de onderliggende boodschap, denk ik.

Ik: En zit daar dan bewust een zekere laagdrempeligheid ook in?

Alain: Ik denk dat niet. Ik denk niet dat ze zo laagdrempelig zijn als de meeste mensen ze percipiëren. Ik denk dat ze voor heel jonge kinderen soms heel moeilijk zijn omdat die soms de point niet snappen. Dus ja...

Ik: Maar toch, het gaat toch om zware thema's soms, die toch verwoord worden in heel luchtige, speelse,...

Alain: Ja, ja, tuurlijk. We hebben het publiek dat we hebben hé! We maken muziek voor kinderen en hun ouders. Natuurlijk wordt daar rekening mee gehouden. Natuurlijk wordt het ergens op die manier laagdrempelig gehouden, maar tegelijkertijd toch altijd met de betrachting van: we willen niet dat het plat is, we willen niet dat het inhoudsloos is, we willen wel dat het iets heeft, dat er iets in zit dat... En als het niet zo is dat het dan ergens van een absurde humor getuigt zodat het wel weer leuk wordt. We hebben nu voor de film... Er komt een film hé, ik weet niet hoe hij noemt...

Ik: Love Cruise.

Alain: Ja! *K3 Love Cruise*, inderdaad. En ja, daar komt dan een liedje in, *1000 kleine matroosjes*, dat is zo ergens een dom liedje, maar dat is dan zodanig overdreven enthousiast dat het dan weer kan voor mij. Ja, dat is een beetje absurd en dan vind ik dat wel leuk omdat het zo absurd is. Maar kijk, we

hebben dan een ander... Nu zit er een liedje bij, *Verlegen vlindertje*: (Leest tekst *Verlegen Vlindertje voor*). Ja, we trachten te doen wat we kunnen. Nu, bij dit album was er veel dat echt ingegeven was door de film. Het is echt een musical dus het zijn, vergeleken met de andere K3-films, daar was de muziek incidenteel. Terwijl dat hier de muziek het verhaal moet doen verder gaan. Dus de muziek is een deel van het vertellen van het verhaal.

Ik: In de plaats van op de achtergrond.

Alain: Voilà. Dus in die optiek was het heel... Enfin, die waren bij dit album veel meer verbonden aan de thematiek van de film. En dat is dan waar je over moet schrijven hé.

Ik: Maar toch staan ze op zich?

Alain: Ja, weet je, ze staan op zich in die zin... We zijn natuurlijk aan... Er waren niet zoveel nummers over want we hadden *Pina Colada* erop staan, en dan acht nummers van de film. En dan had iemand nog *Pyjamaparty* voorgesteld, dus eigenlijk wat hadden we dan nog over? *Meisjes doen de wereld draaien* en *Verlegen Vlindertje* waren de enige twee nummers waar we dan zelf het thema voor bedacht hadden. Dus dit keer is het iets meer gebonden geweest aan de...

Ik: Ja. Dat brengt mij ook tot de volgende vraag: Binnen welke grenzen worden de teksten geschreven? Dus in dit geval is dat met het oog op een film waar het binnen moet passen...

Alain: Ja, het gebeurt met dat het binnen een verhaal is, hier bij een film. Volgend jaar komt er een serie en dus gaat daar de muziek in gebruikt worden, dus dat gaat ook een beetje invloed hebben op de teksten en op de muziek. En we hebben bijvoorbeeld *Alice in Wonderland*, de musical. Nu ja, je tracht dan toch daarbinnen... Want met *Alice in Wonderland* zaten we vast aan dat verhaal enerzijds, maar dan konden we toch... Allez, *Alice in Wonderland* is: (Leest tekst *Alice in Wonderland voor*), dus je spreekt daar over nieuwsgierigheid en over geboeid zijn over nieuwe dingen in het kader dan van *Alice in Wonderland*. Dus je kan ook soms binnen de grenzen die u opgelegd worden dan toch nog gaan zoeken van: "Wat kan ik daarbinnen doen?". Dus het gaat over meer dan wat er zich daar fysiek voordoet. En soms kan dat en soms kan dat niet. Dus ja, er zijn inderdaad soms grenzen als het binnen een grotere opdracht is, maar daarbinnen heb je natuurlijk nogal wat ruimte hé.

Ik: Hoeveel artistieke vrijheid heeft u?

Alain: Goh ja, ik schrijf dus de nummers samen met Miguel. En het is zo dat we er met z'n tweeën gelukkig over moeten zijn. En Miguel speelt daarin een beetje de rol van Jan Publiek in de teksten in die zin dat hij zegt van: "Ja maar, dat begrijp ik niet" of "daar moet je...", "dat is te complex" of "dat komt een beetje hard over",... Dus die gaat een eerste klankbord vormen wat betreft de teksten. Gaat ook suggesties doen naar onderwerpen toe. En omgekeerd met de muziek, het is niet zo dat dat heel gescheiden is, tekstschrijver en componist. Ik ben zelf ook muzikant. Maar het is zo dat wij er alle twee over tevreden moeten zijn. Natuurlijk, dan heb je al ergens een compromis in de zin van: je moet het alle twee tof vinden om over iets te zingen. Miguel is fan van Gent, maar als hij een nummer wil maken van "Buffalo! Buffalo!" dan ga ik toch zeggen "Misschien liever niet.", om nu een banaal voorbeeld te geven. Maar we moeten ons wel alle twee vinden erin. Wat voor artistieke vrijheid hebben we? Eigenlijk alles, behalve misschien dat men sommige dingen niet gaat nemen. Nu, ik kan niet zeggen dat ze al veel dat we aangeboden hebben principieel niet genomen hebben.

Ik: Maar dat is al gebeurd?

Alain: Euh, ik kan mij niks herinneren dat ze over iets gevallen zijn van: "Ja maar, daar willen wij het niet over hebben!". Dat dacht ik dat we nu gingen hebben, met die *Prinsesje en Superman*, omdat ik dacht van: "Dat gaat net iets te moeilijk liggen", omdat je spreekt over seksualiteit in termen van kinderen, dat is toch niet zo gemakkelijk hé. Ik kan mij voorstellen, er zijn ook ouders geweest hé, die zeiden van: "Ja man, moeten ze dat niet zelf ontdekken later?", maar goed, er zijn kinderen die daar nu naar luisteren en die als ze 8 of 9 of 10 of 12 of gelijk wanneer hun seksualiteit ontluikt, dat ze daar wel iets aan gaan hebben. En er zijn kinderen geadopteerd door een homokoppel of waarvan er in de familie een homokoppel is, dat ik denk van: "Ja, kan je het je wel permitteren om daar niet eens iets over te zeggen als er zo'n geweld is in de wereld ertegen?". Maar principieel zijn we denk ik nog nooit tegengehouden geweest.

Ik: En op voorhand? Worden er grenzen aangegeven expliciet?

Alain: Nee, ik denk het niet. We voelen natuurlijk ook zelf aan van: "We moeten geen Leonard Cohen ofzo gaan schrijven voor K3". Het blijft ergens popmuziek, dus het heeft een zekere taal, het heeft een zeker muzikaal kader. Allez, we gaan geen death metal gaan doen met K3, dat gaat niet gebeuren.

Maar daarnaast, we kunnen funk-rock, disco, ... We kunnen alles doen dat enigszins geen death metal of gangsta rap is. Maar ja, ik denk als er dingen geweigerd worden, als daar grenzen opgelegd worden, artistieke grenzen,... Weet je, wij zoeken daar ook niet naar! Er gaan nummers geweigerd worden als het geen goeie nummers zijn. We hadden zo bij het vorige album een Coldplay-achtig nummer. We hadden iets gehoord en hadden iets in hetzelfde genre gemaakt. En ze hebben dat geweigerd, maar niet omdat dat Coldplay-achtig was, maar dat nummer was gewoon niet sterk genoeg. Dus we hebben eigenlijk heel veel artistieke vrijheid, maar het moet mensen aanspreken, dus ja. We zoeken niet om 'kunst' te maken hé? Ik zou niet weten hoe je dat moet doen in de muziek. Het is K3 hé? Ik denk dat we heel veel al gedaan hebben waarvan we vroeger dachten: "Oei, misschien gaan we dat nooit kunnen doen!", maar dat dan toch kan.

Ik: En zijn er nog dingen die je zou willen erin steken in de toekomst? Thema's die nog niet behandeld zijn?

Alain: Wel ja, hetgeen dat ik zei: gezinnen die uit elkaar gaan of nieuw-samengestelde gezinnen, dat soort dingen denk ik van: "Ja, daar moeten we wel een keer een invalshoek voor vinden." Maar ik weet niet hoe ik dat moet gaan zeggen. Als ik zeg "Het moet leuk zijn", dan klinkt dat raar natuurlijk. Maar gelijk *de Aarde beeft* bijvoorbeeld, dat is ergens leuk, snap je? Dat is natuurlijk geen leuk nummer, geen happy nummer. Maar het is wel K3, het past wel, het klopt wel. Het heeft toch een goeie boodschap, een goeie invalshoek. Het mag niet te belerend zijn, vind ik. Dus dat is soms de moeilijkheid: hoe kaart je iets aan zonder dat je belerend wordt? Als je zegt: "Wij vervuilen de planeet!" en weet ik veel, terwijl als we zeggen van: "*Een ijsberg kiepert in de zee, ministers op de TV, die blozen 'ach, het valt wel mee', oh my god!*", we zijn niet belerend geweest! We hebben wel het probleem aangekaart en we maken wel duidelijk wat we ervan vinden, maar we hebben ook niet gezegd van: "Wij zijn hier degenen die het weten en jullie zijn allemaal fout!", snap je? Want zo overtuig je niemand. Dus dat is een beetje een thema dat ik denk van: "Ja, dat zou nog een thema kunnen zijn waar we iets over kunnen doen." en dan ja... Zoals dat ze zich aanbieden hé. Hoe doe je iets over de problematiek die zich nu wel stelt voor mij, waar ik mij afvraag van "Wat doen we daarmee?" is iedereen die nu opgroeit met smartphones en iPads van heel jong, die niet meer uit verveling beginnen knutselen of gitaar spelen of weet ik veel... alle dingen die wij deden.

Ik: Dus toch vanuit die tijdsgeest dan?

Alain: Awel ja.

Ik: Want zoiets had je 20 jaar geleden niet kunnen zingen.

Alain: Awel nee. Maar dat is dan de moeilijkheid hé? Hoe ga je daar dan iets over zeggen? Dat moet je vinden: hoe zeggen we daar iets over zonder dan binnen 3 jaar gedateerd te zijn, zonder ergens misschien door iets te impliciet te zeggen van: "Praten mensen nog wel met mekaar? Iedereen kijkt naar beneden" of weet ik veel. Ik kan het niet zomaar tevoorschijn toveren, maar er is misschien wel iets te vinden. Een keer dat je boven een bepaalde leeftijd zit ben je bezorgd over de wereld en wat er in gebeurt en er gaan zich altijd wel dingen aandienen waarvan je dan denkt van: "Misschien zou het wel tof zijn als we daar eens een keer iets over kunnen zeggen." Maar zo echtscheiding en dat soort dingen, dat zou wel iets. Maar moeilijk hé. Onlangs hier aan de overkant zat er een papa en zijn zoon en die vader was die zoon aan het uitvragen over mama: "En wie komt er nu bij mama over de vloer en blijven die slapen?" en wat weet ik allemaal. Dat ik dacht van: "Goh, laat die jongen een keer met rust!", ik had dan zin om daar tussen te komen maar dat kan je niet doen natuurlijk. Dan maak je mogelijk de zaak nog erger hé? Maar ja, hoe schrijf je dat? Het is niet van niet willen. Het is ook niet van niet mogen. Maar je moet dan toch die invalshoek vinden: hoe maak je dat K3? Op de één of andere manier gaat *Prinsesje en Superman* over homoseksualiteit en is men daar zelfs uitgesproken over en toch is dat K3! Toch is dat onmiddellijk als dat begint...

Ik: Mede dankzij de verschillende interpretatiemogelijkheden toch?

Alain: Ja, alhoewel dat ik niet weet... "*Wie beslist voor elke jongen blauw? Wie zegt meisjeslief, draag roze alsjeblieft? Wie beslist van welke pop je houdt en of jij niet liever een boomhut had gebouwd?*"

Ik: Awel ja, maar in de oren van een kind kan dat klinken als heel basic wat daar staat: als ik mij wil verkleeden met Carnaval in Superman, dan ga ik dat doen. Maar er zit natuurlijk een diepere betekenis in.

Alain: Ja, dat is wel waar! Het is wel juist dat ik daar wel in deze instantie rekening mee gehouden heb in de zin van: als daar een ouder is die zegt van "Mijn kind is 2 jaar, ik moet die nu nog niks gaan vertellen daarover want die is gewoon nog te jong, she has to be toilet trained first voor dat we het

daarover hebben". Dus daar heb ik wel rekening mee gehouden dat er inderdaad gelaagdheid is. Dat je kan zeggen van: tot op een zekere leeftijd kunnen we dit hier nog interpreteren op een onschuldige manier.

Ik: Maar dat is toch in meerdere nummers ook?

Alain: Ja, terwijl dat natuurlijk... Ja, dat is zeker zo. Het is zeker zo dat er veel dubbele lagen zijn. Soms ook minder hoog... minder met een interessante boodschap hé. Soms is het ook zo dat we een liedje maken voor volwassenen, zoals "*Wie helpt me in te smeren?*" en wat weet ik allemaal. Dat daar dan een beetje een dubbele bodem in zit, oké. Maar bijvoorbeeld *De Aarde beeft*, daar is er niet zoveel aan weg te steken. Bij dit ben ik daar wel voorzichtiger in geweest omdat je dat ouders inderdaad niet moet opdringen. Terzelfdertijd, hoe oud moet een kind zijn om te begrijpen waarover dat het wel gaat? Ook niet zo oud hé? Ik denk dat ze op 8 of 9 jaar waarschijnlijk elkaar wel al voor homo verwijten op de speelplaats ofzo vrees ik. Dat gaat snel hé, dat soort dingen, dus ik denk dat je het enerzijds wel wil... Allez, je kan dat ook niet opdringen hé? Sowieso ga ik het nooit expliciet over seks hebben hé. Ik kan geen seksualiteit opdringen aan als je ons publiek ziet, vanaf 2 jaar, moet je niet beginnen met "Wat is dat? Homoseksualiteit?" "Wel, dat is als...". Je moet daar geen grafische uitleg bij gaan geven hé?

Ik: Maar het zit er af en toe wel impliciet in vervat? Zeker in de eerste...

Alain: Ja, natuurlijk is het zo, er is een verschil tussen het eerste album... Ik heb er daarnet naar zitten kijken en zeker die eerste album van *Heyah Mama*, daar wisten wij totaal niet dat het een project voor kinderen ging zijn. Dat is opgepikt door kinderen. Onze briefing was: je moet een Nederlandstalige *Spice Girls* maken. En ik had een discussie met Miguel over een nummer want hij kwam met die muziek af en ik zei: "Dat is eigenlijk kindermuziek, voor mij is dat niet de *Spice Girls*, dat zijn best coole madammen", op dat moment hé, dat was heel in het begin. Daarna is dat ook zo wat meliger geworden maar in het begin had dat zo nog wat ballen. En hij zei: "Maar het is een hit!" en dan heb ik dat een beetje trachten meer risqué schrijven dan ik misschien van plan was om het een beetje weg te trekken, ik voelde "Het is een beetje een te braaf nummer voor *Spice Girls*". Dan heb je "*Doe het heel zachtjes, geen kreetjes en geen lachjes*", Laat mij vanavond naar je kamer komen, Duizend hete dromen", dat hebben we wel niet meer gedaan nadien. Het is wel meer verhuld nadien, als we al eens iets schrijven, ik denk dan aan *Waar zijn die Engeltjes*,...

Ik: En toch staat Heyah Mama op één van de nieuwste albums?

Alain: Ja, het is natuurlijk een klassieker. Er wordt daar een beetje overgeluisterd denk ik, het is zodanig... Ja, wat moeten we daar nu aan doen? Moeten we daar nu een opgekuiste versie van maken? Dat is ook zo lullig hé? En ook, zelfs bij dat geldt wat geldt voor Prinsesje en Superman: een kind dat 3 jaar is dat zingt: "*Doe het heel zachtjes, geen kreetjes en geen lachjes*", die weet ook niet waar het over zingt op dat moment hé? Beter dat dan toen wij uitkwamen, één van de hits was *Al wie niet springt is homofiel*. Een andere hit was *Seks met die blonde*. En daar staan ook kinderen op te springen en te dansen.

Ik: Nu ook hé, *Despacito*, als je die teksten vertaalt...

Alain: Ja awel, het is dat. En soms is het natuurlijk ook... Je zit met dat gegeven naar kinderen toe, maar als we bijvoorbeeld, *Waar zijn die engeltjes*, schrijven we een nummer dat die film moet trekken op dat moment, want het was de single die de film moest promoten. Bovendien zaten we dan met de oude K3 nog, dus dat waren madammen die al tegen de veertig aanliepen en die al een paar keer gezegd hadden van: "Ja maar, dat willen wij niet meer zingen want dat is te kinderlijk", dus daar moesten we ook rekening mee houden dat die zeiden van: "Ja, geef ons een keer iets dat een beetje cooler is en dat ook in de discotheek kan gespeeld worden". Ja oké, dan moeten we iets schrijven dat misschien een dubbele bodem heeft hé? Dan kunnen zij het maar over 'bengeltjes' hebben zoals een Karen Damen dat gaan interpreteren en dan hebben we meisjes van 3 jaar die over bengeltjes zingen zoals zij dat interpreteren. Dus ja, het is soms een moeilijke oefening, want je schrijft soms over verliefdheid en over... Maar ik moet zeggen, zo echt seksuele dubbele bodems, die zitten er dan toch niet zo vaak in. Allez, ik tracht dat wel uit de weg te gaan meestal.

Ik: Zet u eigenlijk bewust in op opvoeding en educatie in de teksten? Of ziet u het meer als bijzaak?

Alain: Het is zeker geen bijzaak voor mij. Voor mij is dat één van de dingen die mij het meeste voldoening geeft. Nu, ik weet niet of dat ik het 'opvoeding' en 'educatie' zou noemen. Natuurlijk, in mijn stoutste dromen zou ik denken: "Misschien heb ik wat interessante, informatieve dingen

meegegeven." Maar ik heb vooral... Wat moeilijk te verwoorden is, het is daarom dat ik naar die tekst aan het kijken ben, *Kus van de Juf*. (Leest tekst *Kus van de Juf* voor) Ja, is dat educatief? Nee, dat is niet educatief, maar dat is wel hetgeen waar ik het meeste mee bezig ben bij K3, van ergens toch een onschuldige maar rijke, fantasierijke manier van de wereld te bekijken trachten in te geven.

Ik: Waarom noemt u dat niet educatief? Want voor mij is dat bijvoorbeeld wel educatief.

Alain: Ja.

Ik: Want er wordt, net zoals in *Jodelee enzo*, aangegeven van: soms moet je mensen niet 'for granted' nemen, maar dankbaarheid tonen.

Alain: Ja, ja, ja!

Ik: *Oma's aan de top*, juist hetzelfde. Dus dat is toch ook educatie? Het hoeft toch niet over...

Alain: ... over een grotere boodschap te gaan. Awel, maar het is dat dat ik probeer te zeggen. Je hebt natuurlijk die teksten met specifieke boodschappen waar we het nu heel de tijd over hebben, maar over heel de lijn van K3, waar ik zeer bewust mee bezig ben is van altijd trachten van toch zo een algemeen wereldbeeld mee te geven. En er is daar natuurlijk een zekere ethiek aan verbonden hé? Zonder te zeggen van: "Je moet dat doen en je mag dat niet doen!", maar toch ergens van: "Kijk eens hoe mooi dat het kan zijn als je het zo bekijkt of als je het zo doet." Maar daar ben ik wel heel bewust mee bezig. En pas op, dat weet men bij Studio 100 ook en dat is ook de reden waarom dat ze mij al 18 jaar de job geven en laten het exclusief doen. Als Gert een nummer schrijft dan is dat: "*Waar is de chocolade? Op, op, alles is op.*" en dan gaat dat over de chocolade.

Ik: "*Het is zo koud in de kou*".

Alain: Awel ja! En als ik schrijf over "De chocolade is op", dan gaat het misschien gaan over iemand die geen chocolade heeft en jij hebt het wel, dus deel een keer die chocolade met hem.

Ik: Armoede.

Alain: Voilà.

Ik: Dat zou wel een beetje...

Alain: Awel ja! Maar soms meer of minder, naarmate dat het nummer het toelaat. Maar ik zoek zo'n dingen ook wel, van "Hoe kan ik er voor mijzelf iets aan geven, dat ik het leuk vind en dat het niet plat is." Allez ja, dat lukt niet altijd hé? Maar ja...

Ik: Is dat een missie?

Alain: Een missie, haha! Ja, het is wel een beetje een levenswerk denk ik. Een missie, hoe bedoel je?

Ik: Ja, omdat je ook zei van: "*We hebben zo'n stem, we hebben zo'n bereik, dus we moeten daar dan ook iets mee doen*". Is dat dan een doel om echt inhoudelijk iets mee te geven?

Alain: Ik vind dat wel. Voor mij wel. Maar zeg dat niet te luid want ik tracht het zo wat... Ja, voor mij wel. Ik vind dat wel heel belangrijk. En ik heb wel het gevoel dat dat lukt. Ik kan niet naar een K3-optreden gaan want ik zit altijd te wenen van begin tot einde. Als die dat allemaal aan het meezingen zijn en er zijn dan 7000 kinderen die "Je hebt een vriend, iemand die voor jou door vuur gaat!", ja dan... En dus ja, ik ben mij daar wel zeer bewust van en ik hoop dan dat dan... Allez, ik weet niet wat je dan bijvoorbeeld zou... Want kijk, in *Alice in Wonderland*, dat vind ik dan ook belangrijk en dat zou ik dan niet educatief noemen, maar... *Niet-verjaardagsfeest, "Wie kiest voor een feest dat je maar één keer op een jaar viert? Wie wil ruilen voor 364 dagen plezier? Want voortaan wordt elke dag op de kalender in het rood omljnd, 1000 kaartjes en cadeautjes te verzenden. Het is jouw en mijn niet-verjaardagsfeest!"* Ja, dat is natuurlijk niet educatief, maar daar zit zo'n absurd enthousiasme in en dan denk ik: "Ja, dat wil ik ook meegeven!" Dat is zo... Ja, ik word daar gelukkig van als dan...

Ik: Dat is dan toch ook een beetje filosofie dan, dat je er in steekt?

Alain: Ja, zonder dat dat grote filosofie is maar toch misschien een beetje... 'de lof der zotheid'. Ik denk dat het Erasmus die geschreven heeft over 'de lof der zotheid'. The praise of folly. Allez, ik weet nu niet precies waar de lof der zotheid over gaat. Maar het kunnen lachen, het met uzelf lachen, het fantasierijke meegeven, dat vind ik wel belangrijk. En dat weet ik nog goed, Miguel kwam daar mee af: "Kunnen we niet iets doen met 'handjes draaien'?" want zijn kinderen waren dan heel klein. "En ja dat doet toch iedereen, zo handjes draaien, kunnen we daar niets mee doen?" en ik dacht: "Oh my god, zo plat, hoe moet ik daar iets mee doen? Dat is een drama!" En ik weet dat als hij gefocust is op iets

dat hij daar heel moeilijk van te overtuigen is en dan denkt hij van: "Ja dat moet toch gaan?". Maar net omdat hij zei van: "Iedereen doet dat toch?" dacht ik van: "Ja maar, dat is de sleutel, dat iedereen het doet. *Want het lijkt misschien banaal, maar prins of generaal, dit dansje doen ze ooit allemaal!*" dus dan draai je het toch op een manier dat je zegt van: "Oké, dat is dan weer iets tof om te zeggen". Dat is een beetje de K3-equivalent van 'picture everybody naked' als je u onzeker voelt.

Ik: Ja, hetzelfde met *Boterham met choco*.

Alain: Ja, inderdaad, dat is dezelfde invalshoek een beetje.

Ik: Nu kom ik eigenlijk bij het specifieke deel over opvoeding, ik wil graag weten waar u uw inspiratie haalt om een tekst te schrijven. U hebt het al een beetje gezegd, maar...

Alain: Ja... Dat kan uit verschillende dingen komen hé. Eerst en vooral zijn de nummers die er af en toe tussen zitten die dan meer een boodschap hebben op de problematieken in de wereld. Die komen natuurlijk uit de pers. Het hele Orlando-gebeuren was de aanleiding voor *Prinsesje en Superman*, heel de klimaatdiscussie was aanleiding voor *De Aarde beeft*, ... En dus ja, zo zijn er dingen die zich aandienen in de pers natuurlijk. En soms is dat ook van: we horen een tof liedje en de muziek geeft inspiratie. Soms één zin, ik krijg soms één zin mee van... Met *Pyjamaparty*, we horen van iemand, het kan zijn iemand van de vrienden: "Mijn dochter is hier niet want ze moest met haar vriendinnetjes naar een Pyjamafuif" en dan denk ik van: "Ah ja, dat is ook nog iets tof om iets over te doen!", dus ook uit het dagdagelijkse leven. Nu niet zo zeer meer, maar vroeger als mijn dochter klein was ging het over dingen die haar overkwamen hé. Waar zij mee bezig was. En Miguel heeft nu kinderen die ondertussen 6 en 8 zijn ofzo, dus daar zijn ook wel... *Boterham met choco* is daar uitgekomen denk ik. "Dat zou nog tof zijn als we iets zouden kunnen doen met: 'Wie wil er een boterham met... Choco!', maar hoe kunnen we dat tof maken? Het mag niet alleen maar over een boterham met choco gaan". Dus ja, dat is zo'n beetje zoeken hé. Soms begint het met iets banaals, gelijk die feestballonnetjes dat *10.000 luchtballonnen* wordt. Soms blijft het een gewoon feestnummer, of over verliefdheid. Soms wordt het ons aangegeven door de meisjes van: "Kan je niet een keer iets doen...". Ik denk bij de vorige album was het: "Kan je niet eens iets doen over een hondje?" en dan hebben we *Woef* geschreven, maar dat was eigenlijk over een jongen hé. Maar het was moeilijk om het juist te krijgen, want het ging heel gemakkelijk erover. Heel gemakkelijk was het ineens te sensueel. Het was er zo wat over en dan hebben we dat... Dan zeiden ze toch bij Studio 100 van: "Het is te sexy" en dat mag niet zijn. En dan hebben we dat een beetje teruggefietst. Dus ja, dat kan heel gevarieerd zijn. Kan soms met één woord zijn, of met een onderwerp, of je begint gewoon wat te jammen zozegd en dan zit je op die trein hé. Soms is het zo simpel als dat hé. Je begint met een flard van een zin en soms schrijft de tekst zichzelf hé. Je komt op iets uit van: "Oké, ze zit nu aan de zee, maar wat gaat ze daar doen? Ze moeten daar toch iets doen?". Soms is het zo. Soms begin je echt met een idee van vooraf aan, we willen zus of zo doen hé. *Als het binnen regent* was gewoon het idee van "*Wat doen we als het binnen regent? Zet een emmer onder het gat*". En dan gaat dat lawaai maken en gaan ze beginnen drummen" en dan zagen wij in ons hoofd zo een clip van allemaal jonge mensen die beginnen te drummen en wat coole gasten die op oliedrums bonken. Dat is wel echt een tof beeld, laat ons daarmee... *Kusjessoldaten* was zo'n melig nummer, ik haatte dat nummer want we hadden dat al voor een vorig album voorgesteld. Toen noemde dat 'Beestenboel' ofzoiets, dat was voor de film *Dierenhotel*. En dat nummer is uiteindelijk niet genomen geweest. Eigenlijk is dat zo'n smartlap hé. "Maar moesten we nu iets doen dat het zodanig absurd enthousiast is dat het wel weer tof wordt, dat het wel weer plezant wordt!" en dan zei Miguel: "Ja, kunnen we dan niet iets doen over soldaten, in zo'n pakje en met trommels,..." en dan zei ik "Ja, maar we hebben al *10.000 luchtballonnen* over oorlog, maar misschien 'kusjessoldaten' met 'pief poef paf'?" en dan schreef dat zichzelf wel op de duur hé.

Ik: Ook een terugkomend thema hé, die soldaten?

Alain: Ja, het is natuurlijk: de oorlogen zijn nog niet voorbij.

Ik: Maar ook het woord 'soldaten' komt wel af en toe terug.

Alain: Ja, dat is waar. We hebben natuurlijk een aantal keer echt over oorlog geschreven. En natuurlijk, als je gaat schrijven over oorlog... Het is daarom dat ik dacht: "Oorlog, dat ga ik er nooit in krijgen, dat specifieke woord vermelden, dat is wel een heel heavy woord! Dat gaat studio 100 nooit goed vinden, dat dat woord er in zit". Terwijl dat 'soldaten', 'soldaatjes', kinderen spelen ook met soldaatjes, dus je kan daar al gemakkelijker... Dus dat hebben we wel al een paar keer gebruikt, inderdaad, in *Feest*, *10.000 luchtballonnen*, ... Allez, sommige woorden lenen zich beter om dat thema aan te raken. En

dan anderzijds kan je het ook gebruiken als je het dan hebt over 'kusjessoldaten', die kan je iets heldhaftigs gaan opzetten waarmee dat je dan...

Ik: "De moedige soldaat die voor het eerst naar school toe gaat."

Alain: Awel ja, voilà! Het is dat. Het is natuurlijk een woord dat zeer dankbaar is hé? In verschillende contexten. Het is een dankbaar woord omdat het natuurlijk moet... enerzijds heb je die context waar het gebruikt wordt om conflict en oorlog aan te duiden, zonder echt de zwaardere woorden te gaan gebruiken, en anderzijds wordt het dan gebruikt in contexten waar dat het dan niet over die dingen gaat, maar waar je dan inderdaad wil spreken over *"De moedige soldaat die voor het eerst naar school toe gaat."* Dat is altijd het zoeken hé. K3 heeft een bepaalde taal, laat ons zeggen. Je voelt dat wel, er staan geen regels voor opgeschreven, maar ik voel wel wat kan en wat K3 klinkt en wat niet K3 klinkt. Het is eigenlijk een beetje de zoektocht die elke ouder heeft als een kind een moeilijke vraag stelt hé? Van: "Ja, hoe ga ik dat nu gaan uitleggen aan dat kind op een manier dat dat kind het begrijpt, zonder daarvoor betuttelend te zijn, maar op een manier dat het dan toch de lading ergens dekt binnen hetgeen dat dat kind kan begrijpen?" en ik denk qua taal is dat een beetje... Ja, ik doe het al van in het begin, ik doe het al 18 jaar, het is allemaal van mij. Dus ik voel het wel. En ik ben altijd ook blij als ik nieuwe dingen vind. Voor stomme dingen soms hé? Bij *Pina Colada* was ik blij dat ik vond van: "De verf loopt van de muur en het kwik is overstuur", omdat ik dacht van: "Wat moet ik nu nog gaan zeggen? Ik kan toch niet nog een keer de mensen door de straten laten dansen en de zon staat... Hoe zeg ik dat nu op een andere manier?" dus als je die taal wat kan uitbreiden dan is dat leuk. Maar het is wel zo dat het een bepaalde taal heeft, waar je aanvoelt: daar kan je mee weg en daar kan je niet mee weg.

Ik: Zijn er zo nog thema's die blijven terugkomen?

Alain: Ja, ik denk, ik schrijf te pas en te onpas over zomer en zon. Ik ben zelf een beetje onderhevig aan 'S.A.D.', Sunlight Acquisition Deficiency ofzoiets, dus het syndroom van te weinig zonlicht, dat je daar depri van wordt en dat is een erkend probleem. Sommige mensen hebben daar meer last van dan anderen en ik heb daar wel veel last van, daarom dat ik veel over zon en zomer schrijf en in Spanje woon. Maar er is zeker beeldspraak die vaak terugkomt, ik kan daar nu niet onmiddellijk... Maar ik wil daar wel eens naar zoeken hoor?

Ik: Nee, maar dat is een beetje mijn taak hier hé? Maar ik wou bij u polsen of dat...

Alain: Ja, ik ga daar zeker niet... ik schrijf intuïtief. Ik ga daarna wel gaan kijken. Tegenwoordig kijk ik wel van: "Heb ik dat al niet gedaan?" omdat natuurlijk na tweehonderd nummers, die heb je al veel gedaan hé, heb je al een keer alle rijmen gebruikt die er zijn, waarschijnlijk twee of drie keer gebruikt. De vijver wordt kleiner bij wijze van spreken. Dus je moet wel verder gaan zoeken en... Ik denk kleuren, 'regenboog' komt wel heel vaak terug. Dat is wel ook bewust bij momenten. Dus de regenboog als metafoor voor diversiteit komt wel vaak terug. Dat hebben we... Ik weet bijvoorbeeld in *Alle Kleuren*, uiteraard, Mamasé, dat was dan een verwijzing naar heel die periode wat er tot dan gebeurde en *K3 loves you* dan opnieuw een samenvatting. We wisten toen niet, maar we voelden wel aan dat ze gingen stoppen. Want ze vroegen ons van: "Kijk, we willen een nummer 'K3 loves you'." En we hadden toen een beetje het gevoel van "Zou het niet zijn dat ze er een punt achter zetten?". Ze hadden dat wel gezegd: "We willen een nummer dat alles samenvat, hoe mooi K3 al wel geweest is en wat het allemaal betekend heeft" en toen voelden we wel al een beetje nattigheid, maar er was ons toen nog niet verteld dat het ging stoppen. Dat hebben ze ons pas verteld nadat dat nummer al uit was. En dan in 10.000 luchtballonnen zit het ook hé. Dus die regenboog komt zeker terug. En ik heb u verteld over Tim Visterin, daar zit dat ook in hé. Daar heb ik mijn eigen op betrapt. *"Met alle kleuren van de regenboog, ach meneer een mooie vogel wil ik zijn"*. Dus dat is zeker één die terugkomt hé. Maar ja, het zijn natuurlijk een aantal dingen... Basisdingen zitten er natuurlijk in hé. Ook alle dingen waar je gemoedgesteldheden kunt aangeven hé: het weer,... Ja, ik weet het niet wat ik nog kan zeggen.

Ik: Welke boodschappen wil je bewust meegeven?

Alain: Wel, ik denk als ik het in een paar zinnen moet zeggen, één van die zinnen over dat impliciet dan, dat in de meeste teksten zit, denk ik van: "Bekijk de wereld door een roze bril". Dat is een beetje belachelijk gezegd, maar toch een beetje: "Bekijk alles met een beetje fantasie". Wie is het, Baudelaire zegt: "We zijn de schilders en dichters van ons eigen leven". Nietzsche heeft ook zoiets gezegd, van: "Niemand kan die brug voor u bouwen waar jij als enige over moet en die uw leven is", zoiets zegt hij. Maar ik wijk nu een beetje af van het oorspronkelijk idee, maar ik denk: "Je moet leren van met fantasie naar de wereld kijken" en dat tracht ik zo wat mee te geven. Soms op andere

manieren dan kinderlijke manieren, maar kinderen gaan zo niet naar de wereld kijken als je dat niet meegeeft, denk ik. Wat ik schrijf is zo'n beetje van hoe ik de wereld zou willen uitleggen aan kinderen. Dat is een beetje het uitgangspunt. Ik denk van: dat zou een boodschap zijn die misschien voor de ouders, van leren naar de wereld kijken met fantasie. En leren lachen met uzelf en het absurde. Dat is één ding en anderzijds heb je dan natuurlijk de specifiekere dingen hé: verdraagzaamheid en vriendschap en samenhang en al die dingen waar we het expliciet over gehad hebben. Dat zijn de dingen die zich aandienen die allemaal een beetje onder een soort van humanistische visie of 'liberal' zouden ze zeggen in het Engels hé, maar hier betekent dat natuurlijk iets anders hé? Ik bedoel niet 'liberaal' zoals de Liberalen hé? Maar zo toch een beetje vrijdenkend en... Maar voor mij het meest algemene is zo van "Leer de wereld met een zekere onschuld bekijken en leer mensen ook met een zekere onschuld bekijken en benaderen". En dan zeggen ze altijd: "You always preach what you most need to learn", "Je predikt altijd hetgeen je het meest nodig hebt om te leren", dat zal dat dan wel zijn zeker? Ik denk dat dat zo'n beetje hetgeen is dat ik het meest zoek, van dat kleurrijke mee te geven, dat fantasierijke van: "Tracht het allemaal met een beetje creativiteit te bekijken".

Ik: In hoeverre denkt u dat kinderen zich kunnen identificeren met de liedjes?

Alain: Enorm, denk ik. Dat is net de kracht van K3 en ik denk dat kinderen zich daar echt wel in kunnen vinden hé. Op verschillende niveaus denk ik ook. Het ding is dat ze op bepaalde leeftijd misschien gewoon "*Kuma kuma hé*" en "*Mamasé mamasá*" meebroebelen hé. Een beetje later gaan ze het dan leuk vinden dat er ook "mama en papa" in gezongen wordt en een beetje later gaan ze er andere dingen in vinden. En dan gaan ze effectief *Wanneer zie ik jou* terug luisteren als oma sterft of een broertje of zusje. Dus ik denk dat het verschillende stadia kent. Allez, het kan niet dat zo'n project, en ik zie dat ook genoeg aan hoe de mensen daarop reageren, het kan niet dat het project alleen maar draait op leuke deuntjes, dat kan niet. Daarvoor draait het te lang en daarvoor zijn de mensen er met passie mee bezig. Ik heb daar drie avonden aan een stuk 7500 jong-volwassenen elke zin van begin tot einde horen meebrullen.

Ik: Ook de nieuwe liedjes hé?

Alain: Ja, ja, ook de nieuwe liedjes, inderdaad! En ook met mijn dochter en haar vriendinnen staan we dan ook pinten te pakken. Het vindt ergens op de één of andere manier een ingang. Ik denk dat het gewoon leuk is om de wereld door de K3-bril te zien en dat daar verschillende stadia in zijn. En dat je dat soms heel ernstig kunt doen en soms met een kwinkslag.

Ik: Wat is de gedroomde wereld van K3?

Alain: De gedroomde wereld, ik weet niet hoe je dat bedoelt. Hoe de echte wereld zou zijn volgens K3?

Ik: De liedjes die gaan over "Was het maar zo"...

Alain: Ik denk een wereld waar er meer mensen creatief zijn, creatief tegen het leven aan kijken en minder in voorgeschotelde banen het gevoel hebben dat ze daar moeten in zitten. Dus ook waar er diversiteit en waar er verdraagzaamheid is en minder conflict is. Waar meer mensen met onschuld... Ik denk ook waarin volwassenen zich minder au sérieux nemen. Dat is heel utopisch hé, maar je vraagt natuurlijk naar de gedroomde wereld van K3 hé. Mensen nemen zichzelf soms wel heel au sérieux hé? En in het kader van de idee dat iedereen die hier nu veel te zeggen heeft waarschijnlijk binnen 80 jaar er niet meer is, dan worden er veel dingen absurd hé? Dus ik denk de gedroomde wereld van K3 is toch één waar dat er meer vrijheid en meer begrip en meer diversiteit en meer openheid is. Minder dogma, dat is dan waar we het weinig uitgesproken over hebben. Maar ik heb toch één liedje met "Geen enkele god is een oorlog waard". Maar dat nummer sprong er niet uit.

Ik: Wat maakt dan dat een nummer er wel uit springt?

Alain: Tsja, moest ik dat weten, dan zouden ze er allemaal uitspringen. Dat is dan de magie van de muziek samen met de tekst die dan iets doet. Soms is dat... Ik weet nog met Teleromeo kwam Miguel af met een nummer en hij zei: "Ja ik heb een nummer, 'Shaloom Shaloom', zei hij" en ik zei "Shaloom Shaloom, dat wil ik nu niet gaan gebruiken, dat vind ik nu niet opportuun" maar hij zei: "Ja maar ik vind toch die klanken 'ao ao' vind ik toch wel sterk muzikaal". En dan dacht ik aan "hallo hallo" en dan hadden we net het juiste aantal lettergrepen in de melodie om "*Wie heb ik aan de lijn, hallo hallo?*" en dan wordt dat iets. Want mijn vrouw werkte toen op een open plan office en dat werd dan deel van het dagelijkse leven daar! Mensen deden dan voor de grap "*Wie heb ik aan de lijn, hallo hallo?*" dus daar worden dan grapjes over gemaakt en dat is dan één manier van eruit springen omdat iets zo past. Het moet allemaal op zijn plaats vallen.

Ik: Hoe verklaart u de populariteit van K3 en van de liedjes?

Alain: Goh, het zijn liedjes die heel eenvoudig klinken, maar die het niet zijn. Harmonisch dan hé? het zijn echt... Allez, de nummers van pakweg Novastar zijn eenvoudiger en minder 'accomplished', minder technisch hoogstaand op harmonisch vlak dan de doorgaanse nummers van K3. In muziek heb je 7 noten in een toonladder en als je in een bepaalde toonsoort werkt heb je 7 diatonische akkoorden. Dat wil zeggen akkoorden die binnen die toonladder vallen. En dat is altijd: het eerste is majeur, de twee volgende zijn mineur, de vierde en vijfde majeur, de zesde is mineur, de zevende diminished. Die akkoorden passen binnen bepaalde toonladders, binnen een bepaalde key. Maar dan, en de meeste nummers, bijvoorbeeld de doorgaanse rockgroepen, die werken alleen maar met diatonische akkoorden. Terwijl dat dan meer accomplished, meer technisch hoogstaande songwriters... bijvoorbeeld The Eagles, die gaan dan wel dingen doen die buiten die toonladders vallen.

Ik: Van *Hotel California*?

Alain: Ja. Die dingen zitten echt sterk in elkaar. Kijk, *Alleen door jou*, die begint in één toonsoort en je hebt hier al omkeringen die complex zijn. Dat zijn complexe songs, maar die klinken heel eenvoudig en dat is natuurlijk...

Ik: En welke rol spelen de teksten daar dan in?

Alain: Ik denk dat de teksten een beetje hetzelfde patroon volgen in die zin dat ik denk van: "Er zit meer in de teksten dan dat je op het eerste zicht zou zien". De teksten gaan er gemakkelijk in. Het zijn teksten die niet gaan storen, ze rijmen langs alle kanten, we hebben vaak twee à drie binnenrijmen in één zin. En dat maakt die zin muzikaal. Want er zijn veel mensen die in rock- of popgroepen zitten: "Ja, maar dat moet allemaal niet rijmen, dat is ouderwets!". Maar als het rijmt, de kunst is van het te doen rijmen zonder dat je merkt dat het rijmt. Want als je natuurlijk merkt van: "Oh, ze rijmen hier om te rijmen" dan is dat pijnlijk. Maar als je niet merkt dat het rijmt voel je wel telkens die ankerpunten van muziek dat dat daarop valt. We hebben *Telepathie*, ken je dat?

Ik: Een beetje.

Alain: Dus daar zit je ook met dat binnenrijm. "Ik schrijf je naam in letters metershoog, in de kleuren van de regenboog, je staat op en je ziet die graffiti en je denkt aan mij", dus je hebt daar verschillende plaatsen waar het op rijmt. Maar daardoor valt dat allemaal mooi op zijn plaats. Dus ik denk: dat is zeker iets dat je bij K3 meer gaat vinden dan doorgaans in andere muziek. Dus het rijmt enorm veel. En zelfs als het niet rijmt ga je vinden dat het toch klankgewijs in dezelfde sfeer gaat blijven hangen. Als de eerste strofe begint met een 'O' en een 'A' ga je toch iets hebben in de tweede strofe dat in dezelfde muzikaliteit zit. En dat en het taalgebruik zorgen ervoor dat die teksten ook heel gemakkelijk aanvoelen, maar er zit altijd wel een gelaagdheid in en die zijn ook niet zo gemakkelijk als je op het eerste zicht zou zeggen. Want je vraagt me natuurlijk waarin het succes zit, en ik spreek natuurlijk over de nummers. De meisjes, de uitstraling van de meisjes, heel de machine er rond, al die dingen dragen dat. Maar als je mij vraagt specifiek over de liedjes. En wat ik denk dat dat doet is dat de liedjes heel toegankelijk zijn. Ze zijn heel gemakkelijk om naar te luisteren, ze stoten niet af, ze zijn gemakkelijk om te leren kennen, maar er valt daarna nog wel iets in te ontdekken. En dat denk ik dat het succes is, omdat doorgaans nummers die je voor de eerste keer hoort, die zijn na 3 keer luisteren afgezaagd. En dat is zo denk ik wat we met K3 vaak hebben, van als het goed zit. Allez, ik ga niet beweren... we hebben 200 nummers, ik kan er misschien 20 of 30 uitkiezen waar ik van denk: "Wauw, daar ben ik echt fier op!". En dan gaan er nog 120 inzitten dat ik denk van: "Ja, dat vind ik ook nog wel te doen" en dan gaan er nog 50 waarvan ik denk: "Don't remind me!". Dus het is geen exacte wetenschap hé, het is zoeken. Maar dat idealiter denk ik dat het beste nummer is dat je zegt van: "Je bent onmiddellijk mee, maar je gaat dan nog dingen gaan ontdekken en als je dat volgend jaar hoort vind je dat ook nog altijd tof en die word je dan niet beu", dat is zo het voornaamste.

Ik: Dat is mooi om mee af te sluiten. Ik weet niet of u nog iets wil toevoegen? Of het naar verwachting was of...

Alain: Ja, ja, absoluut! Ik vond het heel plezant. Ook de dingen die jij zegt, denk ik van: "Ik ben heel benieuwd wat je gaat schrijven." Je kent er duidelijk toch veel van. Het was mij zeer aangenaam.

Bijlage 7: Interview K3

Ik: Ik neem aan dat jullie gewoon allemaal een beetje zullen antwoorden?

Allen: Ja.

Ik: Oké. Werden jullie al eerder bevraagd over de teksten en de inhoud van de teksten?

Klaasje: Ik denk dat wij altijd in onze interviews daar wel vragen over krijgen. Wij doen heel veel interviews, vooral als een album uitkomt of als we weer veel in de pers komen en dan komen er heel veel verschillende vragen en ook wel over inhoud.

Marthe: Ja, vooral rond Prinsesje en Superman is er wel heel veel geweest, dat ze zo rond de tekst... Omdat dat, ja, voor de mensen precies een heel groot taboe was, dat nummer, en daarover zijn toen wel veel vragen geweest.

Ik: Maar niet in het kader van een onderzoek? Vooral door journalisten?

Hanne: Eigenlijk niet.

Marthe: Journalisten, ja.

Ik: Dus dan ben ik de eerste?

Allen: Ja!

Ik: Oké. En wat betekent eigenlijk het hele K3-concept voor jullie?

Hanne: Het hele K3-concept is voor ons eigenlijk wel heel belangrijk, maar ook heel mooi. Omdat, wij hebben ons ingeschreven omdat wij ons heel bewust waren van wat K3 was en wij wilden daar echt aan meewerken. En ik denk dat wij ook alle drie heel fier zijn dat we dat mogen doen, omdat... we doen eigenlijk alle drie wat we graag doen: zingen, dansen, acteren. Maar daar steekt toch nog veel meer in, onder andere: wij brengen een mooie boodschap voor mensen. Voornamelijk dént iedereen voor kinderen, maar eigenlijk is het voor iedereen, voor jong en oud. En een beetje de filosofie van: een kindje zit een liedje te zingen, waar eigenlijk een hele mooie betekenis achter schuilt en als volwassene hoor je uw kind dat zingen en word je u mee bewust van wat wij eigenlijk zouden willen veranderen in de wereld.

Ik: Is het dat wat jullie heeft aangesproken in het beroep?

Allen: Ja!

Marthe: Toch ook wel... ik denk dat er geen mooiere job is dan zo een voorbeeld te kunnen zijn voor mensen en dat kinderen en volwassenen en tieners enzo leren uit liedjes die wij mogen zingen! Alain enzo schrijft de teksten en ik vind dat gewoon fenomenaal hoe dat iemand op zo'n goeie en aansprekende teksten kan komen, ik vind dat...

Klaasje: Ik ook wel. Ik heb me ook zo ingeschreven omdat je heel veel invloed hebt op kinderen en mensen in het algemeen. Dus we kunnen wel echt het verschil maken. Dat is wel - denk ik - het grootste doel.

Ik: Denken jullie dat die teksten meespelen in de populariteit van K3?

Marthe: Ik denk dat dat bij kinderen minder is, omdat kinderen niet altijd de tekst verstaan. Maar ik merk wel dat kinderen die al ietsje ouder zijn, dat die dat wél hebben. Dus hele kleintjes misschien minder, maar ik denk vooral al oudere kinderen en volwassenen, dat die daar wel mee bezig zijn.

Klaasje: Ja.

Marthe: Dat bijvoorbeeld een *10.000 luchtballonnen*, waar meer inhoud in zit dan bijvoorbeeld het refrein van *Ushuaia*, dat dat wel opvalt bij mensen. En ik vind dat wel mooi dat mensen daar naar luisteren. Ik luister zelf ook heel vaak naar de tekst van nummers, maar ik weet dat andere mensen dat ook niet doen.

Hanne: Ja, ik heb zelf bijvoorbeeld als ik vaak naar liedjes luister dat ik eigenlijk gewoon de muziek en wat (*Neuriet*), maar op momenten dat ik emotioneler ben dan komt ineens die tekst naar binnen. En ik denk dat dat bij onze doelgroep... Kinderen zingen dat en ik denk dat die later, zoals dat wij ook later hadden, beseffen van: "Hé, dat is eigenlijk echt een kei goed liedje" of "Oh, dat gaat daar over!". Bijvoorbeeld *Heyah Mama*, je zingt als kind: "Heyoh, ...". En nu denk je zo van: "Hé, dat is eigenlijk een keigrappige tekst, dat gaat over iets helemaal anders!" en ik vind dat ook wel het coole eraan dat

het inderdaad, ja... Ik denk sowieso als je ouder wordt dat die teksten meer betekenis hebben en naargelang wat je meemaakt. Ik hoor ook wel vaak van mensen dat ze zeggen van: "Dat liedje heeft mij er echt doorgesleurd." Bijvoorbeeld *Je hebt een vriend* of *Alleen door jou* of *Wanneer zie ik jou terug*, dat zijn allemaal liedjes die K3 ooit in het verleden heeft gebracht en ook echt wel steun geven aan mensen. Dus ik denk dat dat ook wel emotioneel ligt, dat die teksten binnenkomen.

Ik: Dus jullie denken dat je als mens mee evolueert met een liedje? Dus dat je op verschillende niveaus een liedje kan...

Hanne: Ja, eigenlijk wel.

Ik: In verband met het opgroeien met K3, wat hebben jullie zelf daaruit onthouden? Uit de liedjes?

Klaasje: Uit de liedjes niet zo veel. Maar wel de CD-hoesjes enzo, die kan ik me nog heel goed inbeelden. Dus voor mij was ik, denk ik, als kind meer bezig met hoe het eruit zag. Oh, ik wilde ook een K3-meisje zijn en in de tuin stond ik te oefenen, want mijn buurmeisje had de videobanden van K3 en dan ging ik bij haar de dansjes oefenen en ik ging die dansjes dan aan mijn zusjes leren, ... Dus ik was niet zo veel bezig met de inhoud van de teksten toen ik klein was, dus dat is echt pas later gekomen. Als ik klein was was het echt gewoon hoe het eruit zag en de droomwereld van roze en vrolijkheid en met elkaar gewoon spelen en op het podium staan. Gewoon die droomwereld, dat was het voor mij als kind.

Ik: Jullie knikken instemmend?

Marthe: Ja! Bij mij was dat ook als kind niet echt de tékst-tekst, maar als ik ouder werd was dat wel. Bijvoorbeeld als ze dan stopten met *K3 loves you* enzo, dan besepte ik wel wat ze echt aan het zingen waren. Want inderdaad, als kind ben je bezig met "Oh, die speldjes en oh die schoenen die ze aanhebben!"

Hanne: Ja, ja, ja.

Marthe: Maar minder met de tekst. En het is daarmee dat ik ook denk dat dat nu nog altijd zo is bij hele kleine kindjes, die de teksten nog niet begrijpen maar dat die inderdaad als ze ouder worden denken: "Ah! Eigenlijk gaat dat daar over! Oh, da's wel mooi."

Ik: Vind je dat ergens jammer?

Hanne: Goh, ik denk dat dat gewoon ook... Ik vind het ook gewoon zelf altijd heel mooi als een kind gewoon heel puur en heel oprecht is en ik denk dat dat een deel van het kindzijn is: niet alles begrijpen en uw eigen theorieën verzinnen en kijken met een roze bril op. En ik denk dat dat ook wel in onze liedjes... Wij zingen soms zwaar geladen teksten zoals *10.000 luchtballonnen* waarin we echt oorlog aanhalen, in *Alle kleuren* verdraagzaamheid, *Prinsesje en Superman*,... Maar je hebt ook liedjes zoals *Boterham met choco* en banale dingen. Ik denk dat we voor iedereen wel iets maken en ik denk sowieso dat een kind gewoon moet kunnen genieten van de muziek in zijn geheel en als die groeit zullen ze daar ook wel hun eigen waarde aan gaan geven. Ik heb dat zelf ook gehad en er is een liedje *Alleen door jou* en ik vond dat super mooi, maar je ouder wordt dan denk je van: "Huh?" en dat gaat dus blijkbaar over kinderen met het syndroom van Down.

Ik: Ja, dat heeft Alain Vande Putte me ook verteld.

Hanne: Dan denk ik: "Dat is eigenlijk supercool!" want ik heb met kindjes met syndroom van Down gewerkt en dat past daar ook gewoon keigoed bij. Maar als je dat niet weet dan zou je evengoed denken dat dat voor iemand anders is dus ik vind dat heel chic dat je daar altijd zelf ook nog een beetje in kunt kiezen. Ik denk dat we niet te veel mogen iets aan kinderen aanreiken, ik denk dat ze zelf ook mogen meedenken en fantaseren en ik denk dat dat altijd bij K3 zo is geweest.

Klaasje: Maar ik denk trouwens niet dat kinderen helemaal niet bezig zijn met de betekenis van teksten. Want toen ik ietsje ouder werd, dan deed ik ook nog de dansjes en dan denk ik dat ik een jaar of 8-9 was en dan ging ik wel vragen van...

Hanne: "Wat betekent dat?"

Klaasje: "Wat betekent dat eigenlijk, verdraagzaamheid?" en mijn ouders gingen dat dan uitleggen.

Hanne: Ja, je zingt zo fonetisch mee en dan corrigeren van: "Het is dat wel hé" en dan denk je: "Aah!".

Marthe: Ja, en ik denk dat we - vooral voor de kinderen ook - in onze videoclip af en toe wel iets steken. *Alle kleuren* bijvoorbeeld, al begrijpen ze de tekst niet, er komt wel een aardbol tevoorschijn,

er komen verschillende kinderen die samen dansen, in *De Aarde beeft* zingen we buiten in een park,... Dus ik denk dat kinderen het wel zien ook. Als we er een videoclip over maken, zo van die dingen.

Ik: Visuele ondersteuning.

Allen: Ja.

Ik: Oké. Die liedjes waarmee onze generatie is opgegroeid, *Alle Kleuren* bijvoorbeeld, die worden nu nog gezongen. Zijn die nog relevant, zijn die tijdloos? Kan je die blijven zingen of worden die achterhaald?

Marthe: Ik merk wel dat dat nummers zijn, vooral ook, die iedereen kan meezingen. Zo de nieuwe nummers, dan is het zo wat zien van: "Ok, de oudere zijn sneller ermee weg, kindjes hebben misschien wat meer tijd nodig", maar die oude nummers - *Alle Kleuren*, *Oya lélé*, die dingen zingt iedereen mee van klein tot oud. En ik merk dat dat iets is waar je toch aan merkt dat mensen er toch wel mee bezig zijn en het zijn gewoon bangelijk goeie nummers, die blijven gewoon hangen.

Klaasje: Ik denk ook wel dat het tijdloos is. Ik denk wel, ze hebben daar in de muziek natuurlijk wat aan gesleuteld. Dus wij hebben die versie opnieuw ingezongen van *Alle Kleuren* en als je dan het verschil hoort tussen de oude versie en de nieuwe, dan gaat dat wel met de tijd mee. Maar de tekst is identiek hetzelfde, alleen de ondersteuning van de muziek, Miguel heeft gewoon een beetje ingespeeld op wat nu mode is, een trend is in de muziekwereld. Dus daarin merk je wel dat hij de bassen iets heeft aangepast en het ritme iets heeft opgeschroefd en hier en daar bij sommige nummers een half toontje hoger of lager en dat maakt het nummer dan nog ietsje beter en geeft het toch net een nieuw jasje. De goeie luisteraar hoort dat denk ik, anders hoor je het verschil bijna niet. Maar verder geeft dat denk ik wel aan dat die nummers echt tijdloos zijn.

Hanne: Ja en op zich tekstueel ook hé? Want we zijn nog altijd aan het pleiten voor dezelfde dingen als vroeger en er zijn al veel dingen die al beter zijn, maar nog altijd verdraagzaamheid enzo, dat is iets van alle tijden denk ik, wat we altijd een beetje gaan moeten aankaarten. Allez, hopelijk over zoveel jaar niet meer, maar nu nog wel.

Ik: Want, bijvoorbeeld met dat aankaarten, bijvoorbeeld bij *Prinsesje en Superman*, je zei daarnet ook al dat daar heel veel reactie op kwam. Zowel goeie dingen als wat kritiek, hoe ga je daarmee om?

Marthe: Ja, ik denk dat wij daar als K3... dat dat ergens wel mooi is dat dat dan ter sprake komt, want ik denk dat heel veel mensen daar een taboe van gemaakt hebben. En het feit dat dat door K3 toch even in de dingen komt denk ik dat dat een heel mooie insteek is van Studio 100 uit en van ons uit ook dat wij dat mogen doen, maar ik was wel een beetje verschoten dat dat in 2017 nog altijd zo'n groot ding was en vooral ook hoe volwassenen er een probleem rond maakten naar hun kinderen toe. Omdat... kinderen staan daar niet bij stil! Die hebben totaal niet zoiets: "Hoe? Een jongen in een jurkje, dat mag toch niet?", jawel die vinden dat ook! En ik denk dat dat daar een beetje uit de context getrokken is en dat dat misschien niet slecht is geweest dat dat gebeurt is, denk ik.

Klaasje: En ergens probeer je ook altijd vooral de positieve reacties te lezen en die te voelen, want dan denk je: "Ja, we zijn echt goed bezig, we moeten dit aankaarten!". En ja, er zijn ook negatieve reacties en natuurlijk moet je daar ook rekening mee houden, daar moet je ook naar kijken. Want je hebt gewoon te maken met heel veel verschillende soorten mensen en je kan nooit voor iedereen goed doen, dus ja... Dan is het gewoon uit beiden iets oppikken en kijken van: "Hoe gaan we dat naar een volgende keer anders doen? Of misschien hetzelfde doen, maar hoe gaan we daar mee om?"

Ik: Wat bedoel je met 'naar een volgende keer anders doen'? In hoeverre hebben de reacties van het publiek invloed op hoe de teksten in elkaar zitten en hoe je het brengt naar de mensen toe?

Klaasje: Ik denk dat we dus echt luisteren naar wat het publiek vindt. En als er heel veel negatieve kritiek komt, dan ga je daar toch intern naar kijken van: "Oké, wat kunnen we daar aan doen? En gaan we daar iets veranderen of...?", maar dat gaat tot in alle punten eigenlijk, niet alleen tekstueel. Het gaat ook over onze programma's en alles waar kritiek op komt. Dan denk je: "Hoe voorkomen we dat de volgende keer?". Maar ik denk ook dat kritiek niet per se slecht is.

Hanne: Daar leer je uit.

Klaasje: Ja, dat maakt je ook scherp, denk ik. Ik denk dat dat alleen maar heel goed is dat je dat af en toe krijgt.

Ik: Zijn er bepaalde grenzen waar rekening mee moet worden gehouden als er liedjes worden gemaakt?

Marthe: Ik denk: K3 heeft nooit een uitgesproken mening over iets. Het is altijd... op de vlakte, en ik denk dat dat wel iets is wat K3 ook groots maakt, omdat wij nooit een uitgesproken mening hebben links of rechts. Wij zitten altijd ertussen en dan kan iedereen... En ik vind dat goed, omdat als wij ergens komen, het is niet dat wij zeggen: "Dat is slecht en dat is goed!". Nee, wij zeggen: "Als het nu eens zo zou zijn, als iedereen verdraagzaam zou zijn en dit en dat...", maar nooit 'dit' of 'dat'. En ik denk dat dat wel het mooie is aan al die teksten.

Klaasje: We willen eigenlijk voor iedereen goed doen. Dat je alle culturen erbij betreft, dat is gewoon heel belangrijk.

Ik: Iedereen moet zich kunnen vinden in de teksten.

Allen: Ja.

Ik: Oké. En hoe ga je ermee om dat mensen soms de teksten anders interpreteren dan bedoeld is? Bijvoorbeeld bij *Pina Colada*, dat er heel veel werd gezegd van: "Oei, ze zingen over alcohol!", terwijl jullie aangaven dat dat niet het geval was?

Klaasje: Ja, het is natuurlijk wel... Uiteindelijk zingen we ook 'Pina colada', dus ik snap dat mensen daar over beginnen. En ergens is dat voor ons alleen maar goed dat daar dus over gesproken wordt. Dat geef ons dan de kans om in alle interviews uit te leggen wat het liedje precies betekent. En dat mensen eigenlijk verder moeten denken dan ze in eerste instantie denken. En dat is denk ik heel goed, dat het daardoor juist op alle nieuwssites en overal terecht komt. Da's ook wel een beetje de kracht waardoor het zo aanslaat, denk ik.

Marthe: Ja en ik vind het ook wel leuk dat... ik hoor een bepaald liedje en ik denk daarover en dan hoor je iemand anders die zegt: "Ah, maar ik denk bij dat liedje aan dat!". En ik vind dat net leuk dat er zoveel verschillende mensen over verschillende dingen denken, zoals in die *Alleen door jou*, dat je dan pas van Alain hoort wat het écht is en dat jij denkt: "Oh, maar ik dacht dat het daar over ging!" en voor een ander is dat dan weer iets anders. En daardoor komt het ook zo weer onder elkaar.

Hanne: Ja, ja, ja!

Ik: En in hoeverre denken jullie dat - we hebben het er daarnet al even over gehad - hoe kinderen met die teksten omgaan, maar laat ons het dan over iets oudere kinderen hebben. In hoeverre denk je dat ze daar lessen uit kunnen trekken?

Hanne: Ik denk dat als ze in een klas onze teksten zouden afprinten en lezen, dat daar echt zo veel wijsheid in zit dat ze kunnen meenemen. Daar word je natuurlijk niet 'super slim' van, maar ik denk wel dat je als mens dingen meekrijgt, waarden en normen, die eigenlijk iedereen wel omarmt en heeft. Allez, zoals jullie daarnet al zeiden: wij zijn nooit zwart-wit. Wij hebben alle kleuren van de regenboog. Wij reiken dingen aan die wij leuk vinden en dat gaat altijd om vrolijkheid, spontaan, liefde, van elkaar houden, respect hebben voor elkaar, ... En dat zijn dingen waar niemand iets op kan tegen hebben want dat is gewoon wat dat zou zijn als het allemaal... als er gewoon een mooie wereld zou kunnen bestaan. En daar pleiten wij dan een beetje voor. Ik denk dat kinderen en ook volwassenen heel veel uit de teksten zouden kunnen halen. Want daar zitten supermooie boodschappen in en ze zijn vooral altijd heel mooi verwoord door Alain, dus ik denk dat ze daar eigenlijk meer mee zouden kunnen dan dat ze op het eerste zicht altijd denken.

Marthe: Ja, wij krijgen ook vaak berichtjes van mensen die zo naar meet & greets komen die zeggen van "Amal...", bijvoorbeeld nu *Verlegen Vlindertje*, dat is de eerste balad die wij doen en dat gaat over dat je moet zijn wie je bent en dat je daar niet verlegen om moet zijn en als je wel verlegen bent dat dat kan want dat iedereen wel eens verlegen is. Wij hebben heel veel mensen dat dan tegen ons komen zeggen van "Amal, ik ben inderdaad vaak verlegen, maar met dat liedje heb ik toch geleerd dat ik daarmee kan leven en dat dat normaal is" en ik vind dat alleen maar mooi dat mensen tegen ons komen zeggen van "Amal, ik herken mij in jullie nummers en ik zet dat vaak op en dat helpt mij om de dag in plaats van droevig toch blij door te brengen!" en dat is alleen maar mooi dat je dat kunt doen met mensen.

Klaasje: Ja, want dat verlegen zijn gaat inderdaad ook een beetje... als je een beetje buiten de boot valt of je hebt het gevoel van "oh, ik durf hier niks te zeggen" of "de groep gaat vooruit en ik voel me verlegen en ik voel me een beetje alleen" en ik vind dat dat heel mooi is dat je in zo'n liedje kinderen kracht kunt geven juist.

Ik: Dus dan hebben we het vooral over emotionele steun?

Allen: Ja.

Hanne: Ja, en ik denk ook dat gewoon... Ik hoor ook van heel veel mensen, ook als er een nieuwe CD is, hier op de werkvloer dat mensen zeggen: "Oh, dat liedje, ik word daar zo vrolijk van! Ik vind dat zo...", dat ook! Wij proberen om mensen in de tijd van nu, waarin het soms ook allemaal heel druk en hectisch is, toch een momentje te hebben van fun en plezier en het allemaal even terug leuker in te zien, dat een beetje ook. Allez, voor een groot deel ook hé, want onze liedjes gaan zo ver, wij hebben zoveel nummers die over zoveel andere dingen gaan dat ik denk van: "Er zijn ook liedjes die gewoon echt om feest gaan, we maken van het leven één groot feest. Ook al is het even moeilijk, zet uw zorgen opzij en amuseer u want het leven is al zo kort!", dat zit er ook wel in. Dus ik denk dat we op die manier ook altijd een beetje zorgen dat de mensen een dosis positiviteit krijgen om het allemaal even terug wat vrolijker in te zien.

Ik: Wat vinden jullie van de opvoeding van kinderen in jullie werk, zien jullie dat als hoofdzaak of eerder als onderdeel ervan?

Marthe: Ik denk dat wij vooral hélpén in de opvoeding. Ik hoor toch heel vaak van mama's enzo die zeggen van: "Oh, en als we dan K3 op zetten..." of "Oh, met *Iedereen K3*..." (*Noot: Iedereen K3 is een lifestyle programma op tv*) en ik denk dat we wel helpen maar het is niet dat wij zelf kindjes gaan leren... eten ofzo. Het is niet dat wij ernaast gaan zitten, maar we kunnen daar wel in helpen en ik denk dat dat wel mooi is dat wij een helpende hand kunnen zijn. Op een school bijvoorbeeld, inderdaad als ze teksten gebruiken of liedjes zingen, we hebben een spelletjesboek, een leesboek, een rekenboek, ... waar kinderen mee kunnen leren. Maar ik denk dat we in de opvoeding toch ook wel kunnen helpen.

Klaasje: Ja, dat denk ik ook. En met *Iedereen K3*, daar zit heel veel educatiefs in hé. Dat is wel heel belangrijk, vinden we. Dat kinderen inderdaad iets kunnen leren en dan vooral op een leuke manier. Het gaat dan vooral over bewustwording van jezelf maar ook van wat je eet, of je een beetje gezond leeft, dat je een beetje moet sporten, ... Al die dingen zitten heel erg in *Iedereen K3* en ik denk dat we daar wel mee bezig zijn.

Ik: Is het een doel om de samenleving vooruit te helpen?

Hanne: Ik denk dat dat toch wel één van de dingen is die we bereiken als K3, zonder dat we ons daar echt op blindstaren. Maar we nemen het wel mee. We zijn ons altijd heel bewust van het feit dat kinderen naar ons opkijken en dat we echt wel een voorbeeldfunctie hebben, dus daar proberen we altijd zelf zoveel mogelijk mee in te steken. En inderdaad, in onze programma's zoals *Iedereen K3* leren wij ook mee van "Oké, eten weggooien, eigenlijk is dat spijtig want dat is niet slecht dus we gaan dat recycleren" en zo van die dingen. Maar ik denk dat dat ook bij het hele pakket 'K3' hoor, het is niet dat wij zoiets hebben van: "Wij gaan de wereld veranderen!"

Marthe: Nee.

Hanne: We dragen ons steentje sowieso bij en we denken er allemaal heel hard over na in het K3-team, want we weten dat we wel een voorbeeldfunctie hebben, maar dat is niet het hoofddoel denk ik.

Marthe: Ja, het is inderdaad niet zo dat K3 de wereldverbeteraars zijn ofzo. Want dat is niet. Ik denk dat wij vooral willen aangeven dat iedereen... Als iedereen dat zou doen, dat de wereld kan verbeteren. Maar ik denk inderdaad niet dat wij degenen zijn die even alles gaan oplossen, want dat gaat niet. Maar wel als iedereen zo zou denken, dat er wel een grotere kans is dat het beter zou kunnen gaan.

Ik: En je hebt daarnet al even gezegd dat je probeert mee te denken, in hoeverre is er van jullie input in de inhoud van de teksten?

Hanne: In het eerste jaar was dat minder, omdat we toen net in de wedstrijd werden gegooid en dan moesten we die CD gewoon opnemen en toen lag alles klaar.

Ik: Die bestond al.

Hanne: Ja, maar vanaf *Ushuaia* - ons tweede album - en nu *Liefde is overal* hebben wij wel dingen doorgestuurd, muzikaal ook, die we leuk vinden en recent zijn we eigenlijk gaan eten omdat Alain ook zei van: "We willen ook eens van jullie horen wat jullie interessant vinden." Ook omdat we nu meer gewoon zijn in wat we doen, want dat eerste jaar was zo'n rollercoaster en nu zijn we inderdaad wat meer van: "Hé, we kunnen mee nadenken en we kunnen mee input geven!" en ik denk dat dat in de

toekomst alleen nog maar meer gaat worden. We hebben nu al aangegeven van "Dat zou ik wel eens leuk vinden, ik vind dat wel iets tof,..." en we denken daar alle drie ook in onze vrije tijd wel aan van: "Oh ik ga eens naar Alain sturen dat dat wel tof is!" en Alain stimuleert dat ook heel hard en Miguel en Peter, dus ik denk in de toekomst dat dat nog meer gaat zijn. Maar we zijn er eigenlijk vanaf dit jaar zo wat mee begonnen, om zo meedenken en mee in de teksten te kruipen.

Ik: Zijn er nog thema's die je mist in de teksten? Dingen waarover je nog zou willen zingen?

Marthe: Ik denk dat we al alles hebben afgegaan bijna? Dat kan ik mij wel voorstellen.

Hanne: Ja, ik denk dat alles al wel bestaat, maar ja...

Marthe: Ik denk wel dat liefde op alle vlakken dan, alle soorten liefde, dat daar gewoon heel veel over gezongen kan worden en misschien dat er ergens nog wel iets zal zijn dat we nog niet hebben gezongen. Maar ik mis niet echt... Het is niet dat ik denk: "Dat moeten we nu nog...", nee. Niet echt.

Ik: Vinden jullie dat K3 wordt serieus genomen op gebied van inhoud op de teksten?

Klaasje: Nee...

Hanne: Niet altijd. Ja, ik denk dat mensen soms heel licht over K3 gaan. Van...

Marthe: "Oh, da's voor de kindjes."

Hanne: "Oh, da's voor de kindjes." En dat die niet, als ze goed luisteren, zouden horen dat daar eigenlijk dingen in zitten die heel mooi zijn of heel goed gevonden.

Klaasje: En veel mensen denk ik ook dat te snel denken dat wij zelf niet nadenken en maar gewoon die liedjes zingen. Terwijl, dat is niet waar. Wij denken daar heel erg over na en wij proberen heel erg mee te denken met onze programma's, dus...

Marthe: Ja, wij zullen nooit iets zingen waar we niet achter staan. Wij willen altijd heel de tekst echt doorgaan van: "Oké, zien we ons dit zingen, klopt het wat we zingen,...". Wij zullen nooit iets inzingen dat we denken: "Hmm...". Nee, dan zullen ze het veranderen. En dat is ook al een paar keer gebeurd dat we denken: "Ah, dat zinnetje is toch iets dat niet..." en dan veranderen ze dat.

Ik: Dus de waarden en de idealen in de liedjes, dat zijn ook jullie persoonlijke waarden?

Allen: Ja.

Marthe: De *Boterham met choco* vooral hé!

(Iedereen lacht)

Hanne: Ja, maar dat is wel een liedje waar jij bijvoorbeeld van zei: "Goh, is dat wel oké om als K3 een boterham met choco te promoten?" En dat is wel een goeie manier om daar over na te denken. Ja, het is een leuk liedje en het moet niet allemaal te zwaar zijn. Maar het blijft wel inderdaad van: "Gaan er nu mama's zijn die gaan denken: ohnee, choco is ongezond!". Dus ja, daar hebben we toen echt wel over nagedacht.

Klaasje: Maar ja, aan de andere kant wordt er tegenwoordig ook wel heel veel over vanalles nagedacht. Terwijl, toen wij klein waren was dat normaal. Iedereen at een boterham met choco om naar school te gaan.

Marthe: Ik denk dat gewoon iedereen ooit al een boterham met choco gegeten heeft.

Hanne: Ja en dat is ook het leuke aan het liedje, hé. Het is niet per se dat we zeggen: "Eet een boterham met choco!", maar...

Klaasje: Het gaat om de vrolijkheid.

Hanne: Zelfs de koning eet wel eens een boterham met choco. Eigenlijk gaat het meer over: we zijn allemaal, ondanks onze functies enzo, wel gelijk. En dat is eigenlijk wel een heel vrolijke noot er in.

Klaasje: We hadden ook kunnen zeggen: "Iedereen doet kaka" maar dat is een beetje een rare tekst hé!

Hanne: Ja, eigenlijk gaat het daar over, maar we hebben dat gewoon verbloemd!

(Iedereen lacht)

Hanne: Nee, maar ik weet wel dat we daar toen echt over hebben gebabbeld van: "Is dat wel oké?" en dat toen ook die dingen kwamen van: "Ja maar nee, je moet het zo interpreteren, dat is gewoon een leuk liedje en dat past toch en...". En eigenlijk vind ik dat ook wel tof want dat was wel één van de punten waar wij wel op zaten van: "Hmm, kan dat?", "Ah ja, we vinden het eigenlijk wel leuk!"

Marthe: En ik denk dat zo ook de muzikschrijvers enzo er dan ook weer goed mee omgaan. Oké, de tekst is dan minder zwaar, maar je hoort dan ook aan de muziek dat dat zo: "la la la!". Tegenover zwaardere nummers, daar voel je dat ook aan. En ik denk dat dat ook het sterke is van die nummers dat... *De Aarde beeft*, da's eigenlijk een lied over de aarde en dat we moeten door hebben dat we de aarde naar de vaantjes aan het doen zijn en je voelt aan die muziek... voel je dat binnenkomen. Tegenover Boterham met choco voel je... dat is zo iets, ja...

Hanne: Dat is een feestliedje.

Marthe: Ja.

Ik: Hoe is het om over zo iets zwaardere thema's te zingen? Want het zijn toch vrolijke liedjes uiteindelijk, allemaal?

Hanne: Ik vond dat om dat in te zingen bijvoorbeeld, vond ik dat technisch toch altijd wel iets moeilijker omdat... het is heel gemakkelijk om aan allemaal leuke dingen te denken en dan te zingen en te horen in uw stem: "Oh, het is een feestje!", maar als het zoiets is van *De Aarde beeft* en je moet zo met een glimlach en met heel veel liefde en met heel veel...

Marthe: Overgave.

Hanne: ... en mening iets zingen, dat is wel moeilijker, omdat naargelang hoe je het zingt komt dat toch anders binnen. En ik vind bij zo'n nummers vind ik dat technisch ook gewoon moeilijker.

Ik: Op gebied van...

Hanne: ... van: hoe breng je het over? Zo de...

Ik: De geloofwaardigheid.

Hanne: Awel ja, zo dat! Maar qua tekst, ik ben altijd blij als we zoiets zingen. Ik ben nog altijd fier. Dan denk ik: "We gaan eens iets zingen over het milieu!".

Marthe en Klaasje: Ja!

Hanne: Dat is zo wel het leuke, dat wij ook weer alles mogen doen en dat wij zo wel over... *Verlegen Vlindertje* is ook zo'n balad en dat gaat zo lekker diep. En dan heb je *De Aarde beeft* en *Prinsesje en Superman*,... Dat we alles zo eens mogen hebben, ik vind dat wel tof.

Ik: En kan je mij uitleggen wat 'de wereld van K3' is? De ideale toekomst?

Marthe: Ik denk dat, zoals ik daarnet al zei, wij hebben niet iets: "Dat is de perfecte ..." maar ik denk dat wij vooral zo iets hebben van: verdraagzaam zijn, iedereen met iedereen, ook al ben je anders dat iedereen zichzelf is,... dat dat vooral daar meer naar neigt dan... Ik denk dat dat vooral opener is, naar alle vlakken toe. Maar wel in een positieve zin.

Ik: En wat moeten mensen daar dan uit onthouden?

Klaasje: Ik denk vooral dat het gaat over mensen samenbrengen, dat er vrede is tussen mensen en dat het niet uitmaakt welke kleur je hebt, waar je vandaan komt, hoe oud je bent, hoe groot of klein,.. dat maakt allemaal niet uit zolang mensen maar goed met elkaar kunnen omgaan. Dat is denk ik het hele idee.

Hanne: Dat je samen sterker staat en alles wel kunt overwinnen als je elkaar hebt.

Klaasje: Omdat je elkaar ook kan helpen. Dat het niet is dat je alleen ervoor staat maar dat we elkaar hebben.

Ik: Is het dat wat de liedjes met elkaar verbindt? Of de meeste?

Hanne: Ik denk dat de meeste sowieso gaan over elkaar graag zien en lief zijn voor elkaar.

Marthe: Er gaat nooit een liedje over alleen zijn eigenlijk, bij K3. Dat zal altijd wel... wij hebben nog nooit iets gezongen van: "Ik ben alleen" ofzoiets. Het is altijd van: "Door jou..." of...

(Hanne en Klaasje zingen: "Voel jij je ook soms zo alleen?")

Marthe: Ja, maar dan gaat het toch weer over dat je met meerdere mensen bent.

Klaasje: Ja, je haalt veel onderwerpen aan maar uiteindelijk gaat het gewoon over liefde tussen mensen.

Ik: Oké, dan denk ik dat ik ongeveer alles heb gehad... Zijn er nog dingen die jullie zelf willen toevoegen? Of dingen die ik moet doen in mijn thesis?

Marthe: Nee, nee, ik vond het leuke vragen!

Ik: Danku.

Hanne: Ja, tof dat je daar onderzoek naar doet!

Marthe: Als eerste.

Ik: Ik kon mij ook inbeelden dat het leuk was ook om ook eens zo'n vragen te krijgen, over de teksten.

Allen: Ja, ja, ja!

Hanne: Omdat we dat meestal zo zelf subtiel aanhalen als ze zeggen: "En? Nieuw album?" "Ja, en er zitten keileuke teksten in!"

Marthe: Ja, da's waar!

Hanne: Omdat mensen er gewoon effectief niet echt bij stilstaan.

Klaasje: Ja, mensen gaan er snel over heen, ook in interviews enzo, heel snel en vluchtig... En nu gaan we zo eens de diepte in, da's leuk.

Ik: Ja, maar nu kunnen ze mijn thesis lezen en dan komt dat in orde!

(Iedereen lacht)

Hanne: Top! Heel leuk!